Dziś dodatek ilustrowany Jlustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 414 **Poznań, wtorek dnia 9 września 1930** **Rok XXV**

Awans społeczeństwa

Nie wiadomo jeszcze dokładnie, ani pod jaką firmą ani z jakiemi hasłami pójdzie do wyborów obóz rządowy, jednak z głosów prasy „sanacyjnej" i próbnych balonów, puszczanych przez poszczególnych działaczów rządowych, można wnioskować, że i firma i hasła będą inne, aniżeli w roku 1928.

Hasłem poprzednich wyborów była współpraca z rządem p. Piłsudskiego, pojęta jako posłuszeństwo i zaufanie do tego rządu. Zaufanie to miało być oparte na rzekomych sukcesach gospodarczych rządu, ukoronowanych równowagą budżetu i pożyczką amerykańską. Olbrzymim kosztem wyprodukowano i rozrzucono po całym kraju miljony obrazków, przedstawiających p. Piłsudskiego raz jako siewcę, innym razem jako oracza, to znów jako budowniczego, górnika itd. Pociągi i okręty, naładowane węglem i zbożem, miały przedstawiać pomyślność gospodarczą Polski pod rządami majowemi. O innej polityce wogóle nie było mowy. Wybory były robione pod hasłem odpolitykowania społeczeństwa i skierowania go na drogę pracy gospodarczej. Obóz rządowy proponował krajowi następujący układ: Pozostawcie nam rządy i zawiłe problemy polityczne, a my w nagrodę za to stworzymy wam warunki rozwoju gospodarczego, tak ogólnego jak i indywidualnego.

O konstytucję, choć to miał być Sejm ze specjalnemi uprawnieniami rewizyjnemi, nie troszczono się zupełnie. Nie zajmowano się także stosunkiem naszym do sąsiadów, a w szczególności do Niemców. Całe nastawienie wyborcze obozu rządowego przy wyborach w roku 1928 było tylko i wyłącznie gospodarcze.

A jak będzie teraz? Już z orędzia Prezydenta, rozwiązującego Sejm, wynika, że po zmarnowaniu uprawnień konstytucyjnych poprzedniego Sejmu i dwóch lat jego istnienia przypomniano sobie nagle sprawę ustroju. To samo społeczeństwo, któremu w roku 1928 odradzano zajmowania się polityką, ma teraz decydować o niesłychanie trudnych i spornych zagadnieniach ustrojowych. Jako drugi punkt idzie niebezpieczeństwo niemieckie. Kiedy obóz nasz przez cztery lata w prasie, w Sejmie, w Senacie, na zgromadzeniach nieustannie ostrzegał przed ustępliwością wobec Niemców i z matematyczną ścisłością wykazywał, że na drugi dzień po ewakuacji Nadrenji rozpocznie się atak niemiecki na nasze zachodnie granice, — wtedy p. minister Zaleski uśmiechał się swym nieodstępnym uśmiechem, a prasa rządowa szydziła sobie z „alarmów endeckich". Dzisiaj p. Górecki wygłasza namiętniejsze przemówienia, niż wszyscy „endecy", a ta sama prasa, która przedtem bagatelizowała nasze ostrzeżenia, obecnie próbuje z niebezpieczeństwa niemieckiego zrobić platformę wyborczą, wzywając „cały naród, bez różnicy przekonań politycznych" do skupienia się... przy rządzie. I znowu społeczeństwo, odsyłane przy poprzednich wyborach do pługa, dratwy, kielni czy łokcia, ma być powołane do tak wielkiej polityki, jaką są sprawy zagraniczne.

Zato o tem, co poprzednio było alfą i omegą agitacji wyborczej obozu rządowego, o położeniu gospodarczem, obecnie mówi się bardzo minorowo. „Program gospodarczy rządu", ogłoszony we Lwowie przez p. ministra Kwiatkowskiego, zawiera wyliczone po kolei, zupełnie sprzeczne między sobą, postulaty różnych grup gospodarczych, a przez to nie może być programem rządu. Zresztą i to przemówienie uzależnia przezwyciężenie trudności gospodarczych nietylko od rządu, ale i... od społeczeństwa. Już nie sam p. Piłsudski ma być tym błogosławionym siewcą, oraczem i budowniczym, ale i społeczeństwo dostąpiło zaszczytu — odpowiedzialności za nieswoje winy.

Zmiana frontu wyborczego, którą chce przeprowadzić obóz rządowy, polega z jednej strony na próbie odwrócenia uwagi od sytuacji gospodarczej i skierowania jej ku czysto politycznym zagadnieniom ustroju i polityki zagranicznej, — z drugiej zaś na chęci przerzucenia na społeczeństwo odpowiedzialności za ujemne wyniki gospodarki rządu.

W obu wypadkach społeczeństwo jest awansowane ze skromnego współpracownika niejako na współrządcę kraju. Póki było względnie dobrze, póty kazano obywatelom słuchać i pilnować indywidualnego warsztatu pracy. Skoro się popsuło, kowal ma pokutować za cygana.

Cały błąd tej gry polega na tem, że niezależna część społeczeństwa, stanowiąca większość w kraju, nigdy nie rezygnowała ze swoich praw i nie godziła się na poniżającą rolę, wyznaczoną jej przez „sanację" w roku 1928. Ta większość nie pozwoli sobie teraz narzucić haseł wyborczych, dogodnych dla obozu rządowego i zajmie się nie tylko przyszłością, ale także ustali odpowiedzialność za grzechy przeszłości. Będziemy mówili o konstytucji, będziemy reagowali na zakusy niemieckie, ale będziemy także wymagali realnego programu naprawy gospodarczej i będziemy żądali przywrócenia szacunku dla prawa. A przedewszystkiem będziemy pytali: dlaczego w Polsce po przewrocie majowym „namnożyło się tyle nieprawości"?

M. K.

Przygotowania do wyborów

Ch. D. nie przystąpi do bloku wyborczego Centrolewu?

Warszawa, 9. 9. (Tel. wł.) Jak się dowiadujemy, w rokowaniach, które prowadziła Chrześc. Demokracja z Centrolewem, wynikły bardzo znaczne trudności, wskutek czego Ch. D. najprawdopodobniej do bloku wyborczego Centrolewu nie przystąpi. Ostatecznie sprawa ta będzie zadecydowana dzisiaj po południu na posiedzeniu zarządu głównego Ch. Demokracji. (w)

Śledztwo w sprawie Kongresu Centrolewu.

Kraków, 9. 9. (Tel. wł.) Śledztwo w sprawie kongresu Centrolewu w Krakowie zostało obecnie wznowione. Sędzia śledczy przystąpił do dalszego przesłuchania uczestników kongresu. (w)

Kredyty na przeprowadzenie wyborów.

Warszawa, 9. 9. (Tel. wł.) Minister spraw wewnętrznych wystąpił na Radzie Ministrów z wnioskiem o przyznanie kredytów na przeprowadzenie wyborów. Prasa sanacyjna, pisząc o tem, dodaje, że kredyty te będą podlegały kontroli normalnej organów kontroli państwa. (w)

Francja wobec dążeń rewizjonistycznych Niemiec

Berlin, 9. 9. (PAT.) Według informacyj „Berliner Börsen Ztg.", min. Briand w swojem wielkiem przemówieniu na konferencji europejskiej, w którem ma sformułować swe stanowisko w sprawie Paneuropy i innych kwestyj, poruszy również sprawę niemieckich żądań rewizjonistycznych. Nastąpi to prawdopodobnie w czwartek, lub w piątek. Z treści tego przemówienia okaże się, czy bezzwłoczne zajęcie stanowiska ze strony Niemiec będzie rzeczą konieczną.

Berlin, 9. 9. (PAT.) Według informacyj, nadeszłych do Berlina, ostatnia rada ministrów w Paryżu miała wyjątkowo ożywiony przebieg. Poszczególni ministrowie mieli wyrazić obawę, że „zbyt fantastyczna polityka w Genewie" może zagrażać interesom Francji. W Genewie koła polityczne zapewniają, że Tardieu zobowiązał Brianda, aby utrzymał swą akcję w ścisłych ramach, nie przekraczając „zachowania postanowień traktatów pokojowych z całą sumiennością". — Briand miał otrzymać polecenie nawiązania natychmiast kontaktu z gabinetem w Paryżu, skoro tylko dyskusja genewska przyjęłaby kierunek, zmierzający do wysunięcia na pierwszy plan sprawy rewizji traktatów. — Dlatego też delegacja francuska w Genewie liczy się z możliwością wyjazdu Brianda do Paryża na okres jednego, względnie dwóch dni, celem porozumienia się ze swoimi kolegami ministerjalnymi.

Co Niemcy rozumieją pod „polityką Stresemanna"?

Berlin, 9. 9. (PAT.) Organ, zbliżony do min. Curtiusa, „Kölnische Zeitung" występuje z ostrym atakiem przeciwko Herriotowi, który w artykule, zamieszczonym niedawno w „Volonte", domagał się od Curtiusa, aby kontynuował politykę zagraniczną Rzeszy „w duchu Stresemanna". Kontynuowanie tej polityki — pisze dziennik — nie znaczy jednak, że Niemcy mają się zadowolić wynikami, jakie Stresemann osiągnął u przeciwników Rzeszy Niemieckiej. Prowadzenie polityki w duchu Stresemanna nie znaczy również pozostawania na miejscu, lecz właśnie postępowanie naprzód. Celem Stresemanna było doprowadzenie do rewizji traktatu i to pozostanie również celem jego następców. Aby określenie „polityki w duchu Stresemanna" nie było nadużywane w ustach nieprzyjaciół niemieckich, należy używać go nieco ograniczenie, a przynajmniej wyjaśnić, jakie znaczenie ma ono dla Niemiec. Zresztą — kończy dziennik — Niemcy ostatecznie lepiej wiedzą, jakie znaczenie ma „polityka w duchu Stresemanna", niż Herriot, który pragnie przez użycie tego określenia nałożyć Niemcom wędzidło polityczne.

Berlin, 9. 9. (PAT.) W związku z konferencją europejską prasa niemiecka wyraża nadzieję, że min. Curtius, zabierając głos, nie zaniedba dowieść, iż dopiero po załatwieniu zagadnień natury politycznej będą mogły być omawiane problematy gospodarcze. Takie postawienie sprawy może wprawdzie być nieprzyjemne dla Francji, ale dr. Curtius może się powołać na to, że także Briand w swoim memorjale podporządkował problemy gospodarcze zagadnieniom politycznym. Jeżeli sam Briand — pisze jeden z dzienników — uznaje konieczność postawienia polityki przed problemami gospodarczemi, to „Niemcy muszą wykorzystać tę piętę Achillesową jego memorjału".

Przypomnienie opinji publicysty amerykańskiego

„Myśl Narodowa" w numerze z dn. 31 sierpnia r. b. przytacza za „Słowem Polskiem":

„Warto przypomnieć wywody znakomitego publicysty i historyka amerykańskiego, F. L. Simondsa, który osobiście zwiedzał Polskę i badał nasze stosunki polityczne. Jego spostrzeżenia i twierdzenia wywołały w lecie 1926 r. ogromną burzę w dziennikach sanacyjnych. F. L. Simonds wypowiadał bowiem bardzo dziwne poglądy na przyszłość Polski, a zwłaszcza na rolę Józefa Piłsudskiego po przewrocie majowym.

Jakież to były „dziwne poglądy" Simondsa? Ogłosił je znakomity publicysta amerykański „The Sunday Times" w dniu 13. 6. 1926 roku. Brzmią one:

„Czego Polska potrzebuje, to wielkiego administratora i znawcy finansowego z odwagą i powagą, konieczną do wprowadzenia porządku w chaosie, który jest nieuniknionym skutkiem młodości, niedoświadczenia i nieszczęścia. To, co otrzymała w postaci Piłsudskiego, jest czemś pośredniem między Garibaldim i Napoleonem III, ze słabemi cechami obu... Piłsudski niema daru do administracji, nie ma europejskiego sposobu myślenia. Zdrowy nastrój kraju jest mu przeciwny.

„W całej swej długiej i tragicznej historji Polska nie miała większego nieszczęścia (jak bunt majowy). Nie można dziś ocenić granic i rozciągłości tej klęski. Każdy jednak, komu zależy na Polsce, musi żałować, że tak się stało, a każdy, studjujący sprawy Europy, musi uznać, że zarówno na wschodzie, jak i na zachodzie skutki tego mogą być olbrzymie".

Składajcie ofiary na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu! Zebrane pieniądze wracają znów przez pracę przy budowie do społeczeństwa. Konto nasze w P. K. O. nr. 207 470.

Ad absurdum

Nowy wywiad p. prezesa Rady Ministrów po za znanemi już i powtarzanemi zwrotami o „panach posłach", a obecnie „byłych posłach" zawiera „wątpliwości konstytucyjne" na temat ordynacji wyborczej i aktualnej sprawy dyjet marszałka Sejmu.

P. premjer uważa, że ordynacja wyborcza jest niezgodna z konstytucją, ponieważ przyznaje klubom sejmowym prawo delegowania członków państwowej komisji wyborczej, a przecież w konstytucji niema żadnego artykułu, „któryby mówił o partjach, o klubach i o jakiejkolwiek wewnętrznej organizacji posłów".

Podobnie także nie można wypłacić dyjet marszałkowi i wicemarszałkom, ponieważ „w artykule konstytucji, który mówi o rozwiązaniu Sejmu, niema ani jednego słowa o tem, żeby pozostający marszałek Sejmu i jego zastępcy mieli pobierać jakiekolwiek pieniądze". Ostatecznie p. premjer kwestjonuje nawet to, czy wicemarszałkowie są zastępcami marszałka, gdyż „w znanym wypadku z oficerami zastępował Daszyńskiego jakiś biedny urzędniczyna".

Słowem p. premjer tak skrupulatnie przestrzega przepisów konstytucji, że nie chce uznawać i wykonywać niczego takiego, co nie jest w niej wyraźnie zapisane.

Należałoby wyrazić głębokie zadowolenie z powodu takiego poszanowania konstytucji, gdyby nie ta okoliczność, że przy pomocy rozumowania, zastosowanego przez p. premjera, można sprowadzić do absurdu nietylko konstytucję, ale wogóle całe życie państwowe.

Konstytucja nie mówi nic o partjach i klubach — to prawda. Ale konstytucja nie mówi także n. p. o marszałku Polski, ani o generalnym inspektorze armji, a mówi tylko o Prezydencie Rzeczypospolitej, jako zwierzchniku sił zbrojnych, o naczelnym wodzu na wypadek wojny i o ministrze spraw wojskowych. Mimo tego nikt nie kwestjonuje istnienia urzędu generalnego inspektora armji, ponieważ urząd ten stworzony został rozporządzeniem Prezydenta, wydanem w sposób zgodny z konstytucją i z nią niesprzecznem. Podobnie i skład komisji wyborczej opiera się na art. 18 konstytucji, który postanawia, że „bliższe postanowienie o wyborach do Sejmu określi ordynacja wyborcza".

Sprawa dyjet marszałka i wicemarszałków, sama w sobie małej wagi, jest jeszcze charakterystyczniejsza dla sposobu interpretacji konstytucji przez p. premjera.

Podstawy prawne tej sprawy są następujące. Artykuł 28 konstytucji mówi: „Mandaty marszałka i jego zastępców trwają po rozwiązaniu Sejmu aż do ukonstytuowania się nowego Sejmu". Jakie mandaty? Oczywiście poselskie.

Artykuł 24: „Posłowie otrzymują dyjety w wysokości, regulaminem określonej i mają prawo bezpłatnego korzystania z państwowych środków komunikacji dla podróży po całym obszarze Rzeczypospolitej".

Już te dwa przepisy wskazywałyby na to, że skoro dyjety są przywiązane do mandatu, a mandat marszałka trwa do nowego Sejmu, to wypłacanie dyjet powinno trwać do końca mandatu. Ale ta rzecz jest ujęta jeszcze ściślej, w sposób wykluczający wszelkie wątpliwości.

Artykuł 29 konstytucji mówi: „Sposób i porządek obrad sejmowych, rodzaj i ilość komisyj, liczbę wicemarszałków i sekretarzy, prawa i obowiązki marszałka — określa regulamin sejmowy". Artykuł 84 regulaminu powiada wyraźnie: „Marszałek i wicemarszałkowie pobierają dyjety aż do ukonstytuowania się nowego Sejmuś".

A zatem konstytucja odsyła sprawę dyjet do regulaminu, a regulamin, mający walor ustawy, uznaje prawo marszałka i wicemarszałków do pobierania dyjet aż do ukonstytuowania się nowego Sejmu.

Mimo tego p. premjer zakazał wypłaty, ponieważ w artykule konstytucji, mówiącym o rozwiązaniu Sejmu, niema mowy o dyjetach marszałka.

Gdyby tę samą metodę interpretacyjną zastosować do innych spraw, otrzymalibyśmy bardzo ciekawe rezultaty. Tak n. p. uposażenie Ministrów nie jest przewidziane w konstytucji, lecz opiera się na ustawie uposażeniowej. Kto stoi na stanowisku, że regulamin sejmowy nie może zawierać tego, czego niema w konstytucji, ten nie może uznać także ustawy uposażeniowej. A zatem należałoby zamknąć pensje ministrom, a przynajmniej nie wypłacać tej pensji po dymisji, czyli wtedy, gdy już ministrami nie są. A jednak ministrowie otrzymują już po złożeniu urzędu kilkumiesięczną pensję tytułem odprawy.

Jeszcze gorzej przedstawia się sprawa upoważnienia Prezydenta Rzeczypospolitej. Art. 52 konstytucji mówi: „Prezydent Rzeczypospolitej otrzymuje uposażenie według przepisów osobnej ustawy". Otóż wyobraźcie sobie, że tej „osobnej ustawy" wcale niema! Oczywiście konstytucja jest ważniejsza, niż specjalna ustawa, ale ponieważ konstytucja nie określa wysokości uposażenia, przeto jej przepis nie ma żadnego faktycznego znaczenia. A jednak, Prezydent otrzymuje uposażenie według zwyczajnej uchwały Sejmu, powziętej przy budżecie.

Możnaby mnożyć przykłady bez końca, aż doszlibyśmy do wyniku, że właściwie wszystko w drodze odpowiedniej interpretacji może być zakwestjonowane. Można tej metody używać w akademickiej dyskusji na seminarjum filozoficznem dla wykazania jej bezsensowności. W życiu państwa jednak taka metoda prowadzi do rozprężenia i bezwładu. Pryncypjalność i praworządność — to zupełnie co innego. Pierwsza jest bezpłodną gadaniną, druga — podstawą nowoczesnego państwa.

Wobec otwarcia Sejmu śląskiego

Jedyną dziś trybuną parlamentarną w Polsce, gdzie może uzewnętrznić się głos społeczeństwa, chociaż w mniejszym zakresie, jest trybuna Sejmu śląskiego, choć i z tą trybuną starano się eksperymentować w myśl znanych „wątpliwości" konstytucyjnych. Wyrazem tego było odroczenie sesji Sejmu śląskiego w czerwcu br. Opinja oczekiwała, że równocześnie z aktami rozwiązania Sejmu i Senatu w Warszawie nastąpi również rozwiązanie Sejmu śląskiego. Tymczasem widać poważne względy zaważyły na decyzji rządu, i Sejmu śląskiego nie rozwiązano, otwierając sesję z dniem 9. bm. (Z dniem tym pracują komisje).

Chcąc mieć pewien pogląd na sytuację z tym faktem związaną, chcąc mieć informacje o najbliższych zadaniach Sejmu śląskiego, współpracownik naszego pisma zwrócił się w tej sprawie do marszałka Sejmu śląskiego, adwokata Wolnego, który poraz drugi piastuje tę godność, z prośbą o udzielenie mu wywiadu.

— Dziś, Panie Marszałku, oczy całej Polski zwrócone są na Sejm Śląski.

— No, nie bardzo! Zdaje się, że opinja jest zaabsorbowana nadchodzącemi wyborami do Sejmu i Senatu — odpowiedział p. marszałek.

— Mówię tu, Panie Marszałku, o opinji, która się interesuje zdarzeniami politycznemi na terenie naszego państwa. Pozwoli Pan Marszałek, że rzucę parę pytań, na które proszę o łaskawą odpowiedź.

— Słucham.

— Czy odroczenie Sejmu śląskiego nie przyniosło szkody dla Górnego Śląska?

— Fakt ten w rzeczywistości niepożądany roznamiętnił umysły i przyczynił się bezwątpienia do odroczenia na dłuższą metę pewnych pilnych i ważnych prac i zamierzenia na terenie Górnego Śląska.

— Powodem odroczenia Sejmu był naturalnie budżet?

— Tak. Statut autonomiczny województwa śląskiego przepisuje, że prawo zestawienia budżetu należy do Sejmu śląskiego. Dla ustawodawstwa Sejmu śląskiego, są według tego statutu zestawione następujące sprawy: Pod nr. 16-tym art. 4 określa statut ustawę dorocznego budżetu śląskiego. W czasie gdy nie było Sejmu, budżet na rok 1930/31 przedłożono Sejmowi w formie ustawy skarbowej z załącznikiem, której Sejm śląski uważał nie za budżet, ale za projekt budżetu. Rząd zaś zajął stanowisko, że w czasie kiedy Sejmu niema, może budżet ustalić rada wojewódzka z rządem. Sejm zajął stanowisko, że wydatki, nieustalonego przez Sejm Śląski budżetu z tego okresu, powinien rząd przedłożyć Sejmowi do zatwierdzenia. Na tym właśnie punkcie powstał spór konstytucyjny, który doprowadził do odroczenia Sejmu śląskiego.

— Co p. Marszałek uważa za najpilniejsze w obecnym Sejmie śląskim?

— Do spraw pilnych w obecnej sesji należy ustalenie budżetu od 1 października 1930 do 31 marca 1931 r. i budżet na r. 1931/32, zaś spór co do przeszłości przekaże Sejm śląski Trybunałowi, który w przyszłości zostanie powołany do życia dla podobnych spraw.

— Czy ten wypadek jest określony w statucie autonomicznym?

— To nie jest przewidziane, gdzie ma być ewentualnie spór pomiędzy Sejmem a rządem rozstrzygnięty. Dalej, pomiędzy pilnemi sprawami jest potrzeba uchwalenia ustawy o wewnętrznym ustroju województwa śląskiego, co przewiduje statut autonomiczny. To przyczyni się do usunięcia niektórych wątpliwości zawartych ewentualnie w statucie autonomicznym.

— Czy projekt już jest gotów?

— Projekt taki obiecał rząd przedłożyć w krótkim czasie Sejmowi śląskiemu.

— Jak się ustosunkowują kluby do tego?

— Jak mi wiadomo, niektóre kluby mają zamiar wysunąć projekt samodzielnie, o ile rząd w krótkim czasie z własnemi projektami nie wystąpi.

— Co przedewszystkiem ma obejmować projekt?

— Jest to ustalone w statucie autonomicznym, mianowicie: 1) Określenie składu Sejmu śląskiego, ordynacji wyborczej i prawa wyborczego 2) Sposób uchwalania i ogłaszania ustaw śląskich, ewentualnie wprowadzenie referendum. 3) Prawo Sejmu do kontroli działalności rady wojewódzkiej. 4) Prawo do interpelacji. 5) Prawo Sejmu do urządzania ankiet. 6) Określenie czasu trwania mandatu członków rady wojewódzkiej itp.

— Czy nie przewiduje p. Marszałek natychmiastowego rozwiązania Sejmu?

— Nie zdaje mi się prawdopodobnem, ażeby miało to nastąpić. Rozwiązanie Sejmu śląskiego mogło było nastąpić bez zwoływania sesji. Możliwość taka nie jest oczywiście wykluczona, uważałbym ją jednak za niepożądaną. B. E.

Ossendowski

Okręty zbłąkane

sensacyjna i niezwykle ciekawa powieść ukazywać się będzie w Wielkopolskiej Ilustracji od połowy września.

Kształcenie pracowników społecznych

W narodzie naszym na szczęście coraz wyraźniej toruje sobie drogi przekonanie o konieczności stawiania właściwych ludzi na właściwych miejscach, do zdobywania dla każdego rodzaju pracy fachowców. Czasem wprawdzie zdarzają się wypadki, że ta dążność znajduje sobie niezupełnie szczęśliwy wyraz, wtedy gdy zamiast właściwego wykształcenia zawodowego wymaga się raczej szkoły średniej ogólnokształcącej, np. od maszynistki, aby miała maturę gimnazjalną, albo gdy wśród kandydatek na biuralistkę wybiera się taką, która ma skończone gimnazjum. Te przejawy wypływają z niedostatecznego rozpowszechnienia się u nas szkolnictwa zawodowego. Za lat kilka, gdy już coraz liczniejsze powstawać będą szkoły zawodowe, gdy wchodzić będą w życie ich wychowankowie, ustanie napewno ta gonitwa za maturami gimnazjalnemi.

Jeżeli jednak kierownicy różnych biur, firm i fabryk w swem dążeniu do obsadzania różnych stanowisk mają w maturze wystarczający dla siebie dowód fachowości danego kandydata, to w znacznie gorszem położeniu są dotąd wszelkie instytucje społeczne, które coraz powszechniej rozumieją konieczność oparcia swych prac na stałych pracownikach, ale muszą polegać tylko na ich zdolnościach domniemanych, gdyż systematycznego, fachowego przygotowania pracownik społeczny do niedawna nie miał gdzie zdobyć. Istniejące u nas trzy szkoły pracy społecznej nie mogą zaspokoić zapotrzebowań w tej dziedzinie.

To też powstanie w Warszawie w roku zeszłym z inicjatywy i pod egidą tak zasłużonych organizacyj jak Macierz Szkolna, Związek Towarzystw Oświatowych i Towarzystwo Popierania Pracy Społecznej, — nowej placówki, która będzie kształciła specjalnie pracowników społecznych, zasługuje na poparcie wszelkiemi siłami.

I musimy pogratulować twórcom nowej placówki doboru prelegentów. Śmiało możemy twierdzić, że o ile zagranica wyprzedziła nas liczbowo (Niemcy mają 36 szkół pracy społecznej, Stany Zjedn. 23, Anglja 11, Belgja 8, Francja 6), to jednak my wśród nielicznych szkół mamy w Wyższych Kursach Pracy Społecznej w Warszawie uczelnię o poziomie istotnie akademickim. Czytając prospekt wykładów i nazwiska wykładających musimy cieszyć się, bo w systematyczny sposób ułożono przedmioty, które musi znać pracownik społeczny, a każdy z nich powierzono profesorowi lub docentowi szkół akademickich z całej Polski. Seminarja i zwiedzanie placówek społecznych, z krytycznem ich omawianiem stanowią ważną część studjów.

Zarówno organizacje społeczne w dobrze pojętym własnym interesie, jak i ludzie dobrej woli, którym postęp Polski leży na sercu, otoczą Wyższe Kursy Pracy Społecznej serdeczną troską i znajdą dla nich niewątpliwie sposób zapewnienia warunków jaknajwspanialszego rozwoju. T. U.

Od redakcji: Zaznaczamy, że kurs jest dwuletni, że wykładają profesorowie i docenci wyższych uczelni z całej Polski. Zajęcia odbywają się w godzinach wieczornych w ciągu roku akademickiego, rozpoczynają się w połowie października. Opłata wynosi 40 zł miesięcznie, wpisowe 25 zł. Informacyj udziela sekretarjat, czynny we wtorki i soboty od 6 do 7, Warszawa, Złota 14, tel. 423-42.

Losy składek na „fundusz dyspozycyjny"

„Głos Leszczyński" donosi:

„Jak wiadomo, wychodzący swego czasu w Lesznie „sanacyjny" organ „Dziennik Leszczyński" zorganizował łańcuch składek na fundusz dyspozycyjny dla marszałka Piłsudskiego. Obecnie poproszono nas o podanie do wiadomości tym wszystkim, którzy ofiary pieniężne na ten cel złożyli, iż p. Krzyształowicz, radny i prezes Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem w Lesznie, wbrew protestom p. Z., samowolnie dysponował „złotym łańcuchem" na cele wydawnicze „Dziennika Leszczyńskiego".

Samochód utonął wraz z pasażerem

Lublin, 8. 9. (PAT.) W dn. 6 bm. podpor. eskadry lotniczej, przydzielony do 30 dyw. piechoty, Józef Woźniak, jadąc samochodem na lotnisko, położone około wsi Stawki pow. włodawskiego, z powodu ciemności i niezapalenia świateł w samochodzie spadł razem z samochodem do Bugu i utonął. Zwłok podporucznika Woźniaka nie znaleziono.

Samochód pozostaje w rzece.

Ogólna liczba ofiar katastrofy żywiołowej w San Domingo

Paryż, 9. 9. (PAT) Poselstwo Republiki San Domingo komunikuje, że w czasie huraganu, jaki nawiedził ten kraj, zginęło zgórą 2.000 osób, które znalazły śmierć pod gruzami domów, oraz spaliły się, rany zaś odniosło 5.000 osób.

Stany Zjednoczone oraz wyspy Portorico, Kuba i Haiti wysłały ofiarom klęski pomoc w artykułach żywności, środkach leczniczych i materjale sanitarnym. Meksyk, Venezuela, Curacao i Belgja przesłały dary w pieniądzach. Zgórą 30.000 osób jest bez dachu nad głową.

Zgon najstarszego weterana

Warszawa, 9. 9. (Tel. wł.) Zmarł tutaj najstarszy weteran powstania 1863 r. Jan Jakowicz, licząc lat 101. (w)

Losy Paneuropy w rękach Zgromadzenia Ligi Narodów

Raport Brianda — Rozbieżność w dziedzinie poglądów na strukturę władz unji paneuropejskiej — Uchwalenie wniosku Brianda.

Genewa, 9. 9. (Tel. wł.) W swem przemówieniu, wygłoszonem wczoraj na konferencji w sprawie Paneuropy (o którem już pokrótce dziś rano donosiliśmy. Przyp. Red.) — Briand zaznaczył, że odnośnie do organizmu wykonawczego projektowanej unji w odpowiedziach państw europejskich widoczna jest duża rozbieżność poglądów. Jak wiadomo, Briand proponował powołanie specjalnego organizmu, wzorowanego na Lidze Narodów, z radą i zgromadzeniem, zasiadającego niezależnie od Ligi Narodów. Pod tym względem tylko nieznaczna ilość państw wypowiada się za tego rodzaju samodzielnym organizmem. Inne państwa wypowiadają się za powierzeniem zadań sekretarjatu unji sekretarjatowi generalnemu Ligi Narodów. Jednakże z całokształtu odpowiedzi wyłania się koncepcja stworzenia jednego niezależnego organizmu, którym byłaby konferencja państw europejskich. Konferencja ta, zbierająca się perjodycznie, powołałaby narazie komitet, czy też biuro, któreby w międzyczasie opracowało pełny plan organizacji unji. Wszystkie państwa podkreślają w swoich odpowiedziach współzależność czynników gospodarczych i politycznych.

W zakończeniu raport Brianda przypomniał propozycję, zawartą w otrzymanych odpowiedziach, dotyczącą dalszej procedury prac konferencji europejskiej. Wszystkie rządy wypowiadają się za poddaniem projektowanej unji autorytetowi moralnemu Ligi Narodów. Niektóre rządy proponują zaproszenie państw, które nie są członkami Ligi Narodów, jako to Rosji Sowieckiej i Turcji do wzięcia udziału w pracach konferencji. Rząd Wielkiej Brytanji proponuje natychmiastowe podjęcie sprawy na plenarnem posiedzeniu Zgromadzenia Ligi. Rządy polski i finlandzki proponują powołanie w czasie obecnej konferencji specjalnego biura studjów dla metodycznego opracowania programu organizacji unji europejskiej.

Po odczytaniu przez Brianda raportu, francuski minister spraw zagranicznych otworzył dyskusję na temat dalszej procedury. Jak wynika z odpowiedzi rządów, panuje daleko idąca rozbieżność w tej mierze.

Sekretarjat generalny Ligi Narodów, który od szeregu miesięcy ujawnia bardzo duże zainteresowanie losami projektu Brianda, rozwija gorączkową aktywność nad pokierowaniem strony proceduralnej projektu w ten sposób, aby organy studjów i organy wykonawcze unji pozostały w zakresie organizacyjnym sekretarjatu generalnego i stara się przeprowadzić swój projekt dalszej procedury.

Po dyskusji (której streszczenie podaliśmy dziś rano) przyjęto — jak wiadomo — wniosek Brianda w myśl którego przedstawi on Zgromadzeniu L. N. w imieniu konferencji europejskiej wniosek, by sprawę łączności państw europejskich umieścić na porządku obrad Zgromadzenia. Lidze Narodów — w myśl wniosku — pozostawia się pełną swobodę w dalszem załatwieniu tej sprawy.

„Zabalsamowanie" problemu paneuropejskiego.

Berlin, 9. 9. (PAT.) W tutejszych kołach politycznych budzi wielkie zainteresowanie sprawa komisji, której Liga Narodów powierzyć ma losy planu paneuropejskiego Brianda. Według jednej wersji, dalsze omawianie sprawy paneuropejskiej powierzone zostanie szóstej, t. j. politycznej sekcji, zgodnie z życzeniem francuskiem. — Według tutejszych sfer politycznych, doprowadziłoby to do tego, iż problem paneuropejski zostałby tam „zabalsamowany". Jest jednak możliwość, że sprawa ta zostanie przekazana komisji gospodarczej. Możliwem jest także, że dalsze obrady nad planem paneuropejskim prowadzone będą przez specjalną komisję, składającą się z prezydenta Zgromadzenia Ligi Narodów, 5-ciu wiceprezydentów, przewodniczącego Rady Ligi Narodów i przewodniczących poszczególnych sekcyj. Ujemną stroną tej komisji, jak utrzymują tu, byłby fakt, że jej skład osobisty musiałby ulegać rok rocznie zmianie i kontynuowanie pracy już w przyszłym roku byłoby zagrożone.

Według drugiej wersji, na Zgromadzeniu Ligi Narodów będzie rozważana sprawa utworzenia dwóch komisyj — politycznej i gospodarczej, celem szczegółowego opracowania problemu paneuropejskiego. Ostateczne jednak rozstrzygnięcie tego postępowania w ramach Ligi Narodów zależy od wyniku ogólnej dyskusji, w której wezmą udział również i przedstawiciele państw pozaeuropejskich.

Systematyczne niszczenie polskich skrzynek pocztowych w Gdańsku

Protest Komisarjatu Generalnego Rzpltej.

Gdańsk, 9. 9. (PAT). W nocy z soboty na niedzielę uszkodzono znów polską skrzynkę pocztową w Gdańsku, tym razem na gmachu polskiego urzędu pocztowego nr. 1. przy Heveliusplatz. Zastępca komisarza generalnego w Gdańsku p. Lalicki zwrócił się do senatu wolnego miasta, wskazując, że powtarzający się wypadek uszkodzenia polskiej skrzynki pocztowej zdaje się nabiera charakteru systematycznej akcji ze strony pewnych czynników. Pismo żąda poinformowania o wynikach wszczętego przez władze policyjne śledztwa, oraz powiadomienia o zarządzeniach, jakie wyda senat, aby raz na zawsze położyć kres tego rodzaju incydentom.

Niemcy wyciągają ręce po Śląsk polski

Prowokacyjny zjazd.

Berlin, 9. 9. (PAT) Zjednoczone organizacje „ojczyźniane" Niemców górnośląskich urządziły w niedzielę we Frankfurcie nad Odrą manifestacyjny zjazd. Po wysłuchaniu szeregu przemówień przeciwko Polsce, zebranie uchwaliło rezolucję, podkreślającą „nieprzedawnione prawa Niemiec do całego obszaru Górnego Śląska" (!) i domagającą się usunięcia postanowień w sprawie Górnego Śląska, zawartych w Traktacie Wersalskim i konwencji genewskiej. Rezolucja wyraża rządowi Rzeszy podziękowanie za to, że zdecydował się wysunąć żądanie rewizji granicy wschodniej i ubolewa z powodu ustąpienia Calondera. Na ręce prezydenta Hindenburga wysłano telegram hołdowniczy, na który prezydent odpowiedział depeszą, wyrażającą zjazdowi życzenia pomyślnego wyniku obrad.

Nowe popisy Treviranusa.

Berlin, 9. 9. (PAT) Na wczorajszym wiecu przedwyborczym w Berlinie wystąpił kandydat partji konserwatywnej Lindeiner z dłuższem przemówieniem, w którem z naciskiem zaznaczył, że w Europie nie będzie pokoju, dopóki obszary wschodnie, odstąpione Polsce, nie zostaną z powrotem przyłączone do Rzeszy. Mówca bronił wystąpienia min. Treviranusa, podkreślając, że w pewnych okolicznościach polityka państwowa wymaga, aby ktoś głośno powiedział to, czego przedstawiciel polityki urzędowej nie odważy się wypowiedzieć. Przemawiał następnie min. Treviranus, ograniczając się tym razem wyłącznie do spraw polityki wewnętrznej.

Liga Narodów a problem palestyński

Genewa, 9. 9. (PAT) Na wczorajszem posiedzeniu Rady Ligi Narodów została wyczerpana ostatecznie sprawa zaburzeń palestyńskich z sierpnia roku ubiegłego. Prawo Rady Ligi do kontroli nad wykonaniem mandatu zostało dokonane przez wysłuchanie raportu finlandzkiego członka Rady Procope o pracach nadzwyczajnej sesji komisji mandatowej, która zajmowała się badaniem dokumentów, dotyczących zeszłorocznych wypadków. Na całość materjału dokumentacyjnego składają się raport mocarstwa mandatowego o wykonaniu mandatu, raport specjalnej komisji parlamentarnej, wysłanej na miejsce przez rząd wielkobrytyjski, oświadczenie przedstawiciela tego rządu na komisji mandatowej, memorjał żydowskiej agencji propalestyńskiej memorjał najwyższej rady muzułmańskiej i inne.

Po wysłuchaniu sprawozdania Procope, wielkobrytyjski członek Rady Henderson odczytał przygotowaną deklarację, w której przyjął do wiadomości treść raportu i proponowaną w tej sprawie rezolucję. Zarówno w raporcie jak i w oświadczeniu Hendersona, podnoszone są trudności o wykonywaniu mandatu, którego główną wytyczną jest zabezpieczenie ogniska narodowego dla żydów w Palestynie i zapewnienie większości ludności palestyńskiej swobody rozwoju samodzielnych instytucyj rządowych. W deklaracjach raz jeszcze stwierdzono, że obrona interesów narodowych tych dwóch grup ludności palestyńskiej przedstawia duże trudności. Może być jednakże ona przeprowadzona przez mandatariusza.

Rezolucja poleca sekretarzowi generalnemu Ligi przekazanie rządowi brytyjskiemu raportów komisji mandatowej i sprawozdawcy oraz protokółu wczorajszego posiedzenia Rady, oraz daje wyraz pragnieniu aby rząd brytyjski zastosował środki jakie uzna za właściwe, dla wprowadzenia w życie uwag i konkluzyj w nich zawartych.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.8896 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.89 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.02 do 212.32 zł, gotówką 211.62 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 172.94 do 173.20 zł, gotówką 172.60 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 9. 9. 1930 r.

Spędzono: wołów 68, buhai 109, krów 203, świń 1930, cieląt 474, cwiec 287; razem 3071 zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi).

Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	126—13
Tuczone mięsiste	116—120
Nietuczone dobrze odżywione starsze	100—110
Miernie odżywione	088—094
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	130—14
Tuczone mięsiste	120—128
Nietuczone dobrze odżywione	114—118
Miernie odżywione	070—080
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	136—144
Tuczone mięsiste	122—130
Nietuczone dobrze odżywione	110—116
Miernie odżywione	100—108
Młodzież:	
Dobrze odżywione	090—100
Miernie odżywione	080—088
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	164—176
Tuczone cielęta	154—160
Dobrze odżywione	144—150
Miernie odżywione	130—140
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	140—150
Tuczone starsze skopy i maciorki	120—130
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	192—196
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	184—190
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	174—180
Mięsiste świnie ponad 80 kg	168—172
Maciory i późne kastraty	156—164
Świnie bekonowe	174—180

Przebieg targu spokojny, przy bydle ożywiony.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 9. 9. 1930 r.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był w dalszym ciągu utrzymany.

Z papierów procentowych poszukiwano nadal 5 proc. poż. konwers. po 55 proc. również płacono za 4 proc. poż. inwesty cyjną 110.— oraz za 8 proc. obligacje Kom. Banku Kredyt. 91,50 proc. W papierach lokacyjnych P. Z. K. robiono tranzakcje 8 proc. listami dolarowemi po 96 proc. oraz 8 proc. listami dolarowemi amortyz. po 92,50 proc. i 4 proc. listami zast. konwertowanemi po 41,50 proc.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 168.—, lecz bez oddawców. Pozatem poszukiwano prawie wszystkie papiery, jednakże nie było oddawców tak, że do notowania doszło tylko Herzfeldem po 27.— i R. Mayem po 63.— w płaceniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% pożyczka konwersyjna 55 % P
8% oblig. Komunalnego Banku Kredyt. 91,50% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 96% +
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 92,50% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 41,50 +

(Kurs w złotych)

4% Premj Pożyczka Inwestyc. 110.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w zł za 1 akcję).

Herzfeld - Victorius I—II em. zł. 27.— P.
Dr. Roman May I em. zł. 63.— P.

Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 9. 9. 1930 r.

Waluty — Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.90; sp.: 8.92; kup. 8.88.

Dewizy:

	trans	sprzed.	kup.
Gdańsk	173 32	173,75	172,89
Londyn	43,35½	43,46	43,25
Nowy Jork czeki	8,908	8,928	8,888
Paryż	35,01	35,10	34,92
Praga	26,46	26,52	26,40
Szwajcarja	173,02	173,45	172,50
Włochy	46.72	46,84	46,60
Berlin	212 43		

Tendencja mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje.

4% poż inwest	113,00—112,75
5% poż premj dol.	59,25
5% poż konw.	55,50
10% poż. kol	103,50

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	0,00—108,00
Bank Polski	0,00—107 50
Wysoka	0,00—140,00
Lilpop	0,00— 25 50
Haberbusch	0,00—120,00

Tendencja cokolwiek słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 9. 9. 1930 r.

Pszenica march od st. załad 75—76 kg	246,00—251.00
Tendencja poparta.	
Pszenica mekl. 75—76 kg. cif Berlin zapł.	0,00—253,00
Tendencja poparta.	
Żyto march. od stacji załad. 70—71 kg	0,00—187.00
Tendencja poparta.	
Żyto meklemb. 70—71 kg cif Berlin sprz.	0,00—184,50
Tendencja poparta.	
Jęczmień march brow od st. załadowania	204,00—222,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	183,00—196,00
Tendencja spokojna.	
Owies march od st zał stary	176,00—189,00
Tendencja słaba.	
Owies march od st zał nowy	158,00—169.00
Tendencja słaba.	
Mąka pszenn.	28 50—36 50
Tendencja spokojna	
Mąka żytnia przemiał do 60%	25,50—27,75
Tendencja słabsza.	
Ospa pszenna	9,00— 9,25
Tendencja słaba.	
Ospa żytnia	8.25— 8,50
Tendencja słaba.	
Groch Victoria	30.00—34,00
Groch pastewny	19,00—20,00
Peluszka	21,00—22,00
Bób polny	17,00—18,50
Wyka	21,00—23,50
Makuch rzepakowy	9.80—10.50
Makuch lniany	17,60—17,90
Wytłoki suche	7.60— 8 40
Śrót Soya	14,30—15,60
Ogólna tendencja słabsza.	
Słoma żytnia pras drut.	0,70— 0,90
Słoma pszenna pras drut.	0,60— 0,70
Słoma owsiana pras drut.	0,70— 0,85
Słoma jęczm pras drut.	0,70— 0,80
Słoma żytnia dł. wiąz	0,70— 0,90
Słoma żytnia pras sznur.	0,65— 0,80
Słoma psz pras. sznur.	0,60— 0.70
Sieczka	1,40— 1,55
Tendencja spokojna.	
Siano zwykłe handl I pokos	1,45— 1,90
Siano dobre I pokos	2,00— 2,20
Tymoteusz luźny	2,50— 2,90
Siano koniczynowe II pokos	2.20— 2,60
Siano Mielitz luźne (Warta)	1,65— 1,85
Siano Mielitz luźne (Havel)	1 40— 1,55
Tendencja cicha.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 9. 9. 1930 r.

Wypłaty na Warszawę	46,975—47,175
Noty wielkie	46,825—47,225

Kosznika Wody Kwiatowe
Pw 4883-63,582

Manifestacje przeciwniemieckie w całym kraju

W Wielkopolsce

Leszno. W niedzielę odbył się w dużej sali Hotelu Polskiego wielki wiec manifestacyjny, który zgromadził nieprzebrane tłumy ludności ze wszystkich sfer społecznych. Na estradzie zasiedli przedstawiciele wszystkich grup politycznych, a więc Stronnictwa Narodowego, Młodych O. W. P. Chrześcijańskiej Demokracji, N. P. R. i B. B. Pozatem reprezentowane były Związek Obrony Kresów Zachodnich i Związek Towarzystw.

Obrady zagaił i przewodniczył im p. adw. Józef Wstawski, który wygłosił mocne w tonie i treści przemówienie. Następnie przemawiał przybyły z Poznania p. Sklarz. Wśród ogólnego entuzjazmu przyjęto odczytane przez p. inż. Kryształowicza rezolucje, równobrzmiące z rezolucjami poznańskiemi.

Po zebraniu uformował się wielki pochód, który przeszedł ulicami Komenjusza, św. Mikołaja, Rynkiem i Kościańską na plac Kościuszki, gdzie przed pomnikiem przemawiał mec. Wstawski na cześć poległych bohaterów. W czasie pochodu manifestowano także przeciwko tutejszemu dziennikowi niemieckiemu „Lissaer Tageblatt", który stale zdradza tendencje hakatystyczne.

Sarnowa. Z inicjatywy Stronnictwa Narodowego i przy współudziale wszystkich stronnictw politycznych oraz organizacyj społecznych urządzono w pogranicznej Sarnowie na Rynku wielką manifestację przeciw atakom niemieckim. Wzięło w niej udział całe obywatelstwo polskie miasta, Sarnowy Dwór i Sarnówek. Po krótkiem zagajeniu przez członka zarządu Stron. Narodowego p. Anastazego Mrala, wygłosił półtoragodzinny referat prof. seminarjum nauczycielskiego p. Dziuś. Uchwalono następnie odpowiednią rezolucję. Po wiecu uformował się pochód z orkiestrą i sztandarem Tow. Powstańców i Wojaków na czele, który przeszedł dokoła Rynku, poczem rozwiązał się.

Ostrów. Po wielkim wiecu, zorganizowanym przez Młodych O. W. P. i Stronnictwo Narodowe, odbyła się w niedzielę na Rynku ostrowskim jeszcze jedna manifestacja przeciw zakusom niemieckim. Zgromadziła ona wielotysiączne tłumy obywateli bez różnicy stanu i przekonań. Przemówił w płomiennych słowach p. aptekarz Mierzejewski, poczem b. poseł Lassota zgłosił rezolucję o treści tej samej co w Poznaniu. Wśród oklasków rezolucję tę przyjęto jednogłośnie. Zakończono manifestację odśpiewaniem „Roty".

Odolanów. W niedzielę przy licznym udziale ludności odbyła się tu manifestacja przeciwniemiecka.

Kościan. W niedzielę odbyła się na rynku w Kościanie wielka manifestacja, którą zagaił prezes Z. O. K. Z. p. insp. Sowiński. Następnie z ramienia poszczególnych stronnictw i zrzeszeń zabierało głos 6 mówców: pp. adw. Rozwadowski, dr. Dyrbach, Maksymiljan Jurga, Leon Mocek, Feliks Makowski (z ramienia Stron. Narodowego) i p. Jan Sztul.

Wszystkie przemówienia przyjmowano burzliwemi oklaskami i okrzykami, poczem jednomyślnie uchwalono rezolucję. Na zakończenie odśpiewano „Rotę".

Wolsztyn. Niedzielna manifestacja Wolsztyna wypadła imponująco. Wzięło w niej udział ponad 2 tys. osób. Koło godz. 11 zgromadziły się w kościele parafjalnym towarzystwa ze sztandarami. Po nabożeństwie odbył się wiec protestacyjny, który zagaił p. burmistrz Modliński. Dłuższe przemówienie wygłosił ks. dziekan Zakrzewski, poczem uchwalono odpowiednią rezolucję.

Uformował się następnie tłumny pochód, w którym niesiono tablice z różnemi napisami jak np.: „Precz z łapami od granic Polski", „Nie kupujcie towarów niemieckich!", „Żądamy wydalenia optantów!" i t. d. Pochód udał się przez Rynek, ul. Poznańską i 5 Stycznia do tablicy pamiątkowej pierwszego poległego w Wolsztynie powstańca, śp. Przybylskiego. Na tablicy tej zawieszono po przemówieniu p. Czesława Schilfa wspaniały wieniec.

Grodzisk. Staraniem Stronnictwa Narodowego i Powiatowego Wydziału Młodych O. W. P. odbył się w dniu 31 sierpnia wiec protestacyjny przeciw imperjalizmowi niemieckiemu. O godz. 12 w południe zapełniły salę „Strzelnicy" tłumy miejscowej i okolicznej ludności bez różnicy przekonań politycznych.

Wiec zagaił p. aptekarz Napierała, przedstawiciel miejscowego koła Str. Narodowego, poczem doskonałe przemówienie wygłosił prezes Str Narodowego i kierownik Pow. Wydziału Młodych O. W. P., p. dr. Mikołajczyk.

Wśród ogólnego entuzjazmu uchwalono odpowiednie rezolucje, poczem na zakończenie odśpiewano „Rotę".

Środa. Po sumie zebrały się na Starym Rynku tłumy ludności z miasta i ze wsi. Na podwyższeniu zebrał się komitet. Wiec zagaił p. Wincenty Jankiewicz, poczem ks. prepozyt Meissner wygłosił płomienne przemówienie. Drugim mówcą był p. prof. dr. Bochenek. Wśród wielkiego zapału uchwalono rezolucję, odczytaną przez dyrektora Banku Ludowego, p. Petermana.

Sformował się następnie wspaniały pochód z orkiestrą i transparentami, który wyruszył ul. Dąbrowskiego, Nowym Rynkiem, pl. Zamkowym, Górkami na ul. Wrzesińską przed gmach starostwa, gdzie wygłosił przemówienie p. Mazur z Dominowa. Uchwaloną rezolucję wręczono p. staroście Różankowskiemu, który przemówił do manifestantów z balkonu.

Szamotuły. W niedzielę w południe odbyła się z inicjatywy prezesa komisji zjednoczonych towarzystw ks. dziekana Kaźmierskiego wielka manifestacja przeciw zakusom niemieckim. Po nabożeństwie na którem okolicznościowe kazanie wygłosił ks. Kaźmierski, zebrał się na rynku wielotysiączny tłum. Przed mównicą stanął szereg sztandarów. Szczególną uwagę zwracały liczne karne zastępy Towarzystwa Powstańców i Wojaków, które przybyły z całego powiatu na odbywający się w dniu tym apel okręgowy.

Silne w słowach i argumentacji przemówienie wygłosił nauczyciel p. Typkiewicz. Rezolucję przyjęto burzą oklasków. Na zakończenie odśpiewano „Rotę".

Zaznaczyć należy, że podczas manifestacji jakby na prowokację paradował po Rynku samochód z Niemiec, na którym znajdowała się chorągiewka o niemieckich barwach państwowych z pruskim orłem. Manifestanci chorągiewkę tę usunęli. (op)

Czarnków. W niedzielę w południe w całym powiecie czarnkowskim odbyły się tłumne wiece przeciw zakusom niemieckim. Wiece takie odbyły się m. i. w Czarnkowie na Rynku, w Wieleniu na Rynku, w Lubaszu na placu przed lokalem p. Majewskiego, w Rosku na placu przed szkołą, w Kruszewie na dziedzińcu szkolnym obok kościoła, w Piłce na placu przed figurą Serca Jezusowego, w Drawsku na placu przed szkołą.

Białośliwie, pow. wyrzyski. Przy udziale tysiącznych tłumów odbyła się tu manifestacja przeciwniemiecka, na której przemawiał red. Kobierski.

Miasteczko, pow. wyrzyski. W Miasteczku odbyła się manifestacja w połączeniu z 25-leciem miejscowej Straży Pożarnej. Przed pomnikiem wolności, na szczelnie zapełnionym rynku przemawiał m. in. burmistrz Ziarnecki. Uchwalono mocne i stanowcze w treści przeciwniemieckie rezolucje.

Na Pomorzu

Chełmno. W niedzielę odbyła się i w Chełmnie wspaniała manifestacja protestacyjna przeciw zakusom niemieckim na zachodnie granice polskie.

O godz. 11,45 zebrała się w ratuszu rada miejska pod przewodnictwem prezesa p. Dobrzalskiego. Radny p. Krzyżaniak wygłosił referat, po którym rada miejska uchwaliła jednogłośnie następującą rezolucję:

„W ostatnich dniach Niemcy bez ogródek zapowiedzieli energiczną akcję zmierzającą do „rewizji" zachodnich granic Polski. W tym groźnym dla naszej ojczyzny i pokoju całej Europy momencie rada miejska miasta Chełmna przyłącza się do rozbrzmiewających po całym kraju protestów. Chełmno, które w latach niewoli było ostoją polskości na Pomorzu, nie może pozostać biernem wobec zuchwałości wroga. Zahartowani w walce z niemczyzną nie łudziliśmy się nigdy, że prędzej czy później przyjdzie nam bronić się przed zamiarami ponownych rozbiorów i jesteśmy szczęśliwi, że razem z nami cała Polska poznaje prawdziwe oblicze Niemiec i gotowa im odpowiedzieć tak jak przed dziesięciu laty odpowiedziała hordom bolszewickim".

Po tym akcie rada miejska i członkowie magistratu z burmistrzem Zawadzkim na czele, zeszli na rynek, gdzie zebrały się olbrzymie tłumy publiczności i liczne organizacje z sztandarami. Jako pierwszy przemówił do zebranych ks. Górnowicz, a następnie redaktor „Słowa Pomorskiego" p. Kanarowski. Mówił on o naszych prawach historycznych i kulturalnych do Pomorza i ziem zachodnich. Z kolei przeszedł do dziejów przyłączenia Pomorza do Polski i obecnych intryg niemieckich. Na wezwanie mówcy oddano cześć poległym za Pomorze przez jednominutową ciszę.

Jako ostatni przemówił obywatel p. Strehlau, który odczytał rezolucję protestacyjną, przyjętą burzą oklasków. Następnie udali się wszyscy w pochodzie z muzyką na czele przed płytę nieznanego Żołnierza, gdzie odśpiewano „Rotę".

Toruń. W niedzelę uchwalono w Toruniu rezolucje protestacyjne przeciw zakusom niemieckim na zachodnie rubieże polskie na następujących zebraniach: w przewodnictwie 4 okręgu (dzielnicy pomorskiej) „Sokoła", na nadzwyczajnem walnem zebraniu Zw. Kolejowych Pracowników Drogowych i na zebraniu Zrzeszenia Rodaków z Warmji, Mazur i Ziemi Malborskiej.

Kilka dni przedtem odpowiednią rezolucję uchwalili także toruńscy podoficerowie rezerwy i koło toruńskie Związku Inwalidów wojennych.

Na Śląsku

Bielsko. W niedzielę odbył się wiec protestacyjny z powodu znanego przemówienia Treviranusa. Udział ludności był tłumny. Po uchwaleniu rezolucji, zebrani udali się w pochodzie na Plac Wolności w Białej.

Tarnowskie Góry. W niedzielę w południe odbyła się tu z inicjatywy wszystkich stronnictw politycznych masowa manifestacja ludności polskiej w związku z ostatniemi mowami Treviranusa. Wiec, w którym udział wzięło kilka tysięcy osób, uchwalił rezolucję, protestującą przeciwko wystąpieniom ministrów Rzeszy Niemieckiej.

Montowanie aparatury wyborczej

Generalny Komisarz wyborczy zamianował w myśl artykułu 19-go ordynacji wyborczej w województwach zachodnich następujących przewodniczących okręgowych komisyj wyborczych oraz zastępców:

Poznań: przewodniczący dr. Tadeusz Cyprjan, sędzia okr., zast. Karol Janusz, sędzia okr.

Poznań - wieś: Witold Krzyżaniak, sędzia apelacyjny, dr. Mieczysław Japa, sędzia okr.

Gniezno: Henryk Tomasz Baranowski, sędzia okr., Stefan Wielicki, sędzia okr.

Szamotuły: Tadeusz Dutkiewicz, nacz. sądu okr., Zygmunt Budzyński, nacz. sądu okr.

Ostrów: Włodzimierz Ostrowski, sędzia śledczy, Stanisław Banaszak, sędzia okr.

Bydgoszcz: Tadeusz Szurlewicz, sędzia okr., Stefan Dunajski, sędzia okr.

Toruń: Władysław Chodecki, prezes S. O., Włodzimierz Giziński, sędzia okr.

Grudziądz: Franciszek Roszak, sędzia okr., Jan Kulerski, sędzia okr.

Tczew: Dr. Wincenty Jodłowski, wicepr. S. O., Jakób Jagalski, sędzia pow.

Królewska Huta: Antoni Ostrowski, wicepr. S. O., Ign. Bol. Szczęk, naczelnik S. Pow.

Katowice: Bronisław Podolecki, sędzia okr., dr. Franciszek Mazurkiewicz, sędzia pow.

Cieszyn: Zdzisław Arct, sędzia okr., Karol Błahut, sędzia okr.

Komisarzami wyborczymi w okręgowych komisjach wyborczych zamianowano:

Poznań: dr. Łucjan Dembowski.

Poznań - wieś: starosta dr. Zbigniew Jerzykowski.

Gniezno: starosta Władysław Słaby.

Szamotuły: starosta dr. Stanisław Put.

Ostrów: starosta dr. Stanisław Łoboś.

Bydgoszcz: starosta dr. Józef Bereta.

Toruń: naczelnik Walerjan Zapała.

Grudziądz: starosta Hipolit Niepokulczycki.

Tczew: starosta inż. Jan Stachowski.

Król. Huta: referend. Józef Karol.

Katowice: radca woj. Leopold Juzwa.

Cieszyn: referend. Tadeusz Niżankowski.

Pogrzeb ś. p. Adama Ruszczyńskiego

Wczoraj o godz. 16 odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki em. prezesa Sądu Apelacyjnego w Toruniu śp. Adam Ruszczyńskiego, komandora orderu „Polonia Restituta" i kawalera Krzyża Walecznych. Orszak pogrzebowy, prowadzony przez ks. prob. Gorgolewskiego w otoczeniu licznego duchowieństwa, wyruszył z domu żałoby przy ul. Marszałka Focha 100 na cmentarz górczyński. W pogrzebie prócz rodziny wzięło udział wiele wybitnych osobistości z prezydentem Ratajskim na czele. Bardzo licznie reprezentowane było Leszno, gdzie jak wiadomo śp. Zmarły żywą rozwijał działalność na niwie społeczno-narodowej. Na czele orszaku niósł jeden z urzędników na poduszce spoczywający order „Polonia Restituta", dalej wspaniałe wieńce nieśli przedstawiciele sądu okręgowego w Lesznie, Rady Miejskiej i Magistratu oraz delegacje obywateli m. Leszna i chór Śpiew. im. Dembińskiego. Dalej kroczyła delegacja Koła Filistrów konwentu Magna Polonia, którego śp. Zmarły był honorowym członkiem. Pozatem wielki udział w pogrzebie brała ludność m. Poznania. Na cmentarzu po odśpiewaniu rytuałem przewidzianych modłów, złożono trumnę z zwłokami gorącego patrjoty do grobu, który pokryto stosem wspaniałych wieńców. (z)

Odol wyróżnia się z pośród wszystkich innych środków do płókania ust swoją specyficzną właściwością pokrywania jamy ustnej mikroskopijną lecz nieprzepuszczalną antyseptyczną warstwą, której działanie trwa jeszcze kilka godzin po przepłókaniu. Tej trwałości działania nie posiada żaden inny preparat. Kto codziennie używa Odolu, ten posiada pewność, że jego zęby są zabezpieczone przeciwko działaniu bakterji gnilnych i fermentacyjnych, które niszczą zęby. Odol jest rzeczywiście doskonałym środkiem.

Tw 318

Komunizm na usługach pangermanizmu?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, 6 września.

Wypadki w coraz szybszym posuwają się tempie. Każdy niemal tydzień przynosi nową wiązankę faktów, świadczących dobitnie, iż coraz groźniejsze chmury zbierają się na wschodzie Europy. W obecnej chwili tutejsze koła polityczne zajmują się żywo sprawą współpracy niemiecko-bolszewickiej.

Ujawniło ją, jak wiadomo, dramatyczne samobójstwo (a może zabójstwo) żony kapitana Amlingera, lotnika-instruktora, który znalazł śmierć, służąc w lotnictwie sowieckiem. W kilka dni potem rozeszła się znowu wiadomość, że generał von Heye niezbyt przychylny Moskwie, idzie w niełaskę, a że jego następcą będzie prawdopodobnie generał von Hammerstein. Ten ostatni jest zaś gorącym zwolennikiem współpracy niemiecko-rosyjskiej. Nie dość na tem. Czyż gen. von Seeckt w swojem ostatniem przemówieniu nie nastawał specjalnie na konieczność podtrzymywania przyjaznych stosunków z Rosją sowiecką? Dlaczego — to jasne, jak słońce: można nie podzielać jej poglądów politycznych, ale posługiwać się nią jako cennym atutem na szachownicy europejskiej.

W świetle obecnej sytuacji, niebezpieczeństwo porozumienia niemiecko-rosyjskiego — wystąpiło z całą siłą. Przejęła się zaś niem nietylko Francja, ale i jej dawna sojuszniczka Anglja, która pod rządami Mac Donalda podjęła jednak stosunki z Moskwą. To też sensacyjne rewelacje dziennika „Referee" wywołały ogólne wrażenie.

Rewelacje te odnoszą się nietylko do planów niemieckich, zmierzających do rewindykowania Pomorza drogą dyplomatyczną, względnie drogą wspólnej akcji wojennej Niemiec z Sowietami. Idą one jeszcze dalej. Czytamy w nich np., iż w Niemczech tworzy się specjalne pułki, złożone z elity, a przezwane „pułkami ofiarnemi", gdyż śmierci najprawdopodobniej nie ujdą. Na wypadek wojny, formacje te zostaną przewiezione samolotami na teren nieprzyjacielski, mając za zadanie zniszczenie wszelkich komunikacyj granicznych, a tem samem utrudnienie ruchów zmobilizowanych wojsk. Zdaniem ekspertów wojskowych, rola tych pułków „ofiarnych" ma przedewszystkiem dać duże rezultaty w stosunku do Polski.

Pozatem, korespondent „Echo de Paris" dodaje, iż znane są nazwiska oficerów, należących do sztabu generalnego niemieckiego, którzy utrzymują łączność z armją czerwoną. Mają nimi być: pułkownik von der Lieth, generał Ludwig, pułkownik Nicolai, major Justrow, kapitan von Niedermayer. Skombinowany plan niemiecko-bolszewicki polegałby na tem, że chodziłoby o równoczesne zaatakowanie i Europy i Azji, by przez podminowanie Indyj odciągnąć siły angielskie. Wielka Brytanja posiada tam bowiem tylko 60 000 żołnierzy na 300-miljonową i tak już podburzoną ludność.

Porozumienie germańsko-bolszewickie wystąpiło teraz jeszcze jaskrawiej w świetle manifestu komunistów niemieckich. Wzorem pangermanistów domagają się oni również zniesienia traktatu wersalskiego i planu Younga. Żeby zaś działalność tę wzmocnić jeszcze bardziej, solidaryzują się z komunistami niemieckimi i francuscy. Komitet naczelny ich partji publikuje także płomienny manifest przeciwko narzuconym Niemcom „łupieskim traktatom", przypominając przytem, że francuscy bolszewicy protestowali przeciwko okupacji Ruhry, Nadrenji, Saary. Dlatego też komuniści francuscy aprobują zupełnie manifest wyborczy niemieckiej partji komunistycznej, żądający przekreślenia traktatu i „niewolniczego" planu Younga. „Towarzysze" francuscy dodają przytem, iż ze swej strony będą podtrzymywali wszystkie wysiłki mniejszości narodowych, dążących do przyłączenia się do „Niemiec sowieckich"!

Komuniści idą zatem najzupełniej na rękę pangermanistom. Nigdy też może znane powiedzenie francuskie, że „les extrêmes se touchent" nie miało lepszego zastosowania. Jest zresztą prawie pewnem, iż tutejszy komitet naczelny komunistów wystąpił ze swojem wezwaniem na rozkaz Moskwy. Nie jest zaś rzeczą nieprawdopodobną, że ogłoszenie tego manifestu zostało może ułożone wspólnie przez czynniki bolszewickie i niemieckie, jako akcja, wymierzona przeciwko Francji. Zwraca także uwagę fakt, iż tego samego dnia „Humanité" publikuje oficjalny komunikat niemiecki, zamieszczony w „Rote Fahne", a utrzymujący, iż kapitan Amlinger od dawna już nie należał do Reichswehry!

Pomimo tych wszystkich niepokojących objawów, francuscy pacyfiści oświadczają, że wspomniane wystąpienia niemieckie należy kłaść jedynie na karb kampanji wyborczej. Żeby zaś odwrócić uwagę opinji publicznej od współpracy niemiecko - bolszewickiej, utrzymują oni, iż Sowiety nie mają żadnej racji prowadzić akcji przeciwko zniesieniu traktatów — jeżeli zaś znajdują się w Rosji instruktorzy i technicy niemieccy, to dlatego, że Rzesza, ograniczona w swoich zbrojeniach, fabrykuje amunicję na terenie bolszewickim. W ten sposób obchodzi ona niezawodnie postanowienia traktatów; współpraca zatem niemiecko-bolszewicka jest niezawodną. Ale czyż Francja nie utrzymuje podobnych stosunków z Polską i Małą Ententą? — pytają zaślepieni międzynarodowcy.

Podobne tłumaczenia i porównania nie wytrzymują oczywiście żadnej krytyki. Dla pacyfistów jednak każdy argument jest dobry, gdy chodzi o obronienie ich drogich, „pseudo"-demokratów niemieckich. Trzeźwa natomiast opinja francuska jest wyraźnie zaniepokojona. Dzięki bowiem tym różnym rewelacjom zaczyna coraz lepiej rozumieć, iż porozumienie Moskwy z Berlinem nie jest tylko legendą; że duch z Rapallo wydaje znacznie konkretniejsze owoce od zamierającego już powiewu lokarneńskiego. Cała przebiegłość niemieckich sfer kierowniczych polegała na tem, że co do pierwszego zachowywało się najdalej posuniętą dyskrecję; na temat zaś drugiego robiło się niezmiernie hałaśliwą reklamę, jakby chodziło o lansowanie jakiegoś marnego towaru, który należy propagować za wszelką cenę, by społeczeństwu zamydlać oczy. Tak się też stało. Bolszewizm zaś ze swojej strony nie tracił nadziei, że przy pangermanistycznym ogniu upiecze swoje rewolucyjne kasztany.

I. Briares.

Luksus pielęgnowania Pixavonem jest obecnie dostępny dla każdego przez Shampoon

Pixavon-Shampoon

posiada wszelkie zalety płynnego Pixavonu.

1. Nie zawiera zupełnie sody
2. daje pełnę miękką pianę
3. nadaje włosom zapach, połysk i puszystość

Paczuszka wystarcza na dwa razy i kosztuje tylko

50 groszy.

Tw 631

Szlaki rozwojowe Targów Wschodnich

Wywiad z p. dyrektorem Zbigniewem Orzechowskim

(Od własnego wysłannika „Kurjera Poznańskiego")

Lwów, we wrześniu.

W biurze Targów Wschodnich panuje gorączkowy ruch. Wszyscy funkcjonarjusze są oblężeni, wprost przedostać się do nich nie można bez użycia fortelu, lub bez pewnej dozy tupetu, który w podobnych wypadkach jest chwilami niezbędny.

Najwięcej harmidru robią właściciele chałatów, przepojonych przeważnie mdlącą wonią czosnku i cebuli. Z tą „palestyńską rzeszą" idą w zawody o lepsze, nie żałując również gardzieli, ponoć Rumuni i Węgrzy — tak mnie przynajmniej informują — jednak mam wrażenie, że jest to bardzo bliska koligacja z naszem domorosłem, semickiem mrowiem, bowiem dziwnie łatwo się porozumiewają, a ich rzekoma niemczyzna mocno trąci... Nalewkami.

Urzędnicy Targów ze stoicyzmem i zdumiewającą zimną krwią wytrzymują wszystkie szarże słowne; nie tracą ani na chwilę równowagi, lecz grzecznie, spokojnie i sprawnie załatwiają każdego klienta. Nadomiar wszystkiego rozegrała się na dobre samorodna kapela dzwonków telefonicznych...

Szczęśliwie jakoś udało mi się przecisnąć przez szeregi „targowiczów" i po paru krótkich etapach oczekiwania, dzięki uprzejmości pp. Zaleskiego i Ortwina, dotarłem do pokoju p. dyr. Orzechowskiego. Zastałem go właśnie przy segregowaniu z sekretarką kopiastego stosu korespondencyj. Nie przeszkadzało to, że równocześnie udzielał odpowiedzi na pytania telefoniczne, załatwiał wpadających z niecierpiącemi zwłoki sprawami urzędników i — z pewnego rodzaju niepokojem patrzał w moją stronę, czy aby nie zechcę go zbyt długo zatrzymywać...

Kiedy stos kopert rozczłonkował się i powędrował dalej w różne strony, a biurko p. dyr. Orzechowskiego opustoszało — znalazła się szczęśliwie wolna chwila. Skorzystał z niej, wszczynając zaraz rozmowę. Chcąc jeszcze życzliwiej usposobić gospodarza, zapewniłem, że okupuję jego cenny czas na bardzo krótko. Prowadziliśmy też nasz dialog niemal w telegraficznym stylu, a zakończyliśmy go bodajże w... radjowym.

— Jak się przedstawia zakres działania Targów Wschodnich?

— Otwieraliśmy w 1921 r. Targi Wschodnie w tej myśli, aby stały się one łącznikiem ze Wschodem wogóle, a specjalnie z Rosją. W miarę rozwoju naszej instytucji, oraz z powodu niemożliwości nawiązania kontaktu z Sowietami — (w tym roku interesują się one trochę końmi) zadania Targów ulegały zmianom. Rzucono wreszcie hasło, że powinny one być pomostem między Bałtykiem i morzem Czarnem. To hasło wprowadzamy powoli, lecz systematycznie w życie. Więc np. w obecnym roku biorą już udział w Targach, jako grupy zupełnie wyodrębnione, Rumunja i Węgry. Narazie wystąpiły te dwa kraje jeszcze skromnie, ale początek zrobiono, a to najważniejsze. Następne lata przyniosą udział w szerszym zakresie obu wspomnianych państw. Kwestja nawiązania łączności z Turcją jest na dobrej drodze i bodaj, że już najbliższe Targi obejmą również odrębną grupę turecką.

— A inne państwa bałkańskie?

— Bardzo intersuje się nami Grecja dowodem czego służyć może następujący charakterystyczny wypadek. Obok zawiadomień wysłaliśmy wszędzie do konsulatów polskich po 10 kart z zaproszeniami. Otóż z Aten nadeszło zapotrzebowanie na jeszcze 20 takich kart, gdyż szereg poważniejszych przedstawicieli kupiectwa greckiego wybiera się na nasze Targi. Z Bułgarją i Jugosławją mamy już słabszy kontakt.

— To są wszystko państwa z grupy czarnomorskiej. A jak się rzecz ma z krajami bałtyckiemi?

— Zmierzamy do tego, aby ściągnąć do nas wszystkie te narody i podejmujemy w tym kierunku usilne zabiegi, które obecnie pozwalają żywić przekonanie, że niebawem, w okresie najbliższych paru lat gościć będziemy we Lwowie wystawców z Łotwy, Estonji, Szwecji, Norwegji i Finlandji. Nie będą to naturalnie jednostki, lecz wystawy zbiorowe. Nawiązaliśmy specjalnie ściślejsze stosunki ze Szwecją i Finlandją, a z tej ostatniej właśnie przyjechała teraz na Targi specjalna wycieczka.

— Czy są jakieś odrębne wystawy w ramach Targach Wschodnich?

— Owszem. Już od 4 lat podczas naszych Targów odbywa się specjalna wystawa koni, bydła i nierogacizny, którą w tym roku obesłano bardzo licznie. Duże zainteresowanie wzbudza wystawa jajczarska, i to nietylko w całym kraju, ale również zagranicą. Punktem kulminacyjnym będzie zjazd międzynarodowy, który rozpocznie się 8. bm., a zetkną się na nim nasi eksporterzy z wielu poważnymi importerami z Anglji, Francji i Holandji. Odrębne też poniekąd grupy stanowią wystawy gołębi, oraz radjosprzętu. Ta ostatnia jest bardzo ciekawa, a biorą w niej licznie udział niemal wszyscy wybitniejsi wytwórcy polscy, dając pewnego rodzaju przegląd tej ważnej dziedziny, oraz wykazując dowodnie, że nie pozostajemy bynajmniej wtyle za państwami zagranicznemi.

— Może Pan Dyrektor zechce jeszcze łaskawie coś powiedzieć o planach na przyszłość?

— O najważniejszych już mówiłem Do nich zaliczyć ponadto można projekt utworzenia specjalnego biura adresowego, wzorem podobnej instytucji, która istnieje przy Targach Lipskich. Rozporządzając dzięki dziesięcioletniej pracy pokaźną ilością materjału informacyjnego — będziemy nim mogli prawdopodobnie już niebawem służyć naszym klientom, przyczyniając się tem samem do ułatwienia w wielu sprawach handlowych...

Ktoś puka do drzwi (nie po raz pierwszy zresztą w ciągu naszej rozmowy) i wywołuje p. dyr. Orzechowskiego. Zdążyłem dowiedzieć się jednak czego chciałem, dziękuję więc za otrzymane informacje i — już mnie niema. Chcąc wykorzystać każdą chwilę spieszę na Targi, na pierwszą po nich przechadzkę.

Jerzy Herniczek.

Dziś w RADJO

Godz. 20,15

Adam Didur.

aw 3561

S. p. Leonard Tarnawski

Z Przemyśla otrzymujemy bolesną wiadomość, że zmarł tam ś. p. dr. Leonard Tarnawski, dobrze zasłużony Rzeczypospolitej, narodowi i miastu swemu. Postać świetlana, otoczona powszechnym szucunkiem. Działacz niestrudzony i pełen ofiarności.

Już jako uczeń gimnazjum przemyskiego uczestniczył w Powstaniu Styczniowem, z którego powrócił ciężko ranny. Ukończywszy wydział prawa we Lwowie, osiadł w Przemyślu jako adwokat, i od tej chwili począwszy rozwijał pełną inicjatywę i błogosławioną w skutkach działalność społeczno - narodową. Zorganizował młodzież rzemieślniczą, w r. 1885 utworzył gniazdo Sokole, którego prezesem do r. 1920 przyczynił się walnie do wybudowania gmachu sokolego. Wybrany posłem do Sejmu galicyjskiego, był jednym z pierwszych posłów demokratyczno-narodowych, a po wojnie posłem do Sejmu Konstytucyjnego. Należał do Rady Nadzorczej Muzeum rapperswylskiego i razem z Miłkowskim i wielu patrjotami zpod trzech zaborów zasiadł w tajnym komitecie trójzaborowym, decydującym o kierunku politycznym obozu narodowego w Polsce. Dom jego w Przemyślu był miejscem zjazdów przywódców ruchu narodowego zpod trzech zaborów; bywali tam Popławski, Dmowski, Głąbiński, Seyda, Hłasko, hr. Skarbek i wielu innych O zdecydowanym jego charakterze politycznym świadczy fakt następujący: Kiedy w r. 1908 rząd austrjacki nadał mu wysoki order „Żelaznej Korony", śp. Tarnawski odznaczenie to odrzucił, zaznaczając mężnie, iż w Rzeczypospolitej Polskiej „zagranicznych orderów przyjmować nie wolno". Wywołało to duże wrażenie, powstał konflikt, który starosta przemyski usiłował załagodzić, lecz śp. Tarnawski pozostał nieugięty i orderu od zaborcy nie przyjął. Od rządu Polski niepodległej natomiast nie otrzymał żadnego odznaczenia.

Dodać jeszcze należy, że śp. Tarnawski był założycielem stronnictwa dem. - narodowego w Przemyślu i kierownikiem jego. A nadto był czynny publicystycznie w założonej przez siebie „Gazecie Przemyskiej".

Cześć pamięci dobrze zasłużonego.

Nabożeństwo na intencję Ligi Nar.

Genewa, 9. 9. (KAP) Dorocznym zwyczajem również i w tym roku odbędzie się w katedrze Notre Dame w Genewie w dniu 14 bm uroczyste nabożeństwo na intencję pomyślnych prac Zgromadzenia Ligi Narodów.

Kazanie ma wygłosić ks. prałat Seipel, b. kanclerz Austrji.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Przygotowanie wyborów w m. Poznaniu

Ośm spisów wyborców — około miljon nazwisk. — 131 komisyj wyborczych — 1310 urzędów honorowych.

Magistrat miasta Poznania rozpoczął przygotowania przedwyborcze. Najpierw więc zajęto się spisami wyborców. Spisanie wyborców.to praca jedna z najpierwszych a równocześnie i najtrudniejszych.

Okręg wyborczy miasto Poznań ma nr. 34. Biuro wyborcze Magistratu, na którego czele stoi dyrektor Miejskiego Urzędu Statystycznego p. Zygmunt Zaleski, mieści się w ratuszu, pokój 39. Listy wyborcze wygotowane być winny w terminie do 19. bm. Jest to termin bardzo krótki, a tem sprawiający trudności, że rozpisanie wyborów nastąpiło dość nagle. Przy poprzednich wyborach magistrat wobec upływających kadencyj Sejmu i Senatu mógł się przygotowywać już wcześniej.

W mieście Poznaniu należy spisać około miljona nazwisk, gdyż wygotowuje się ogółem 8 spisów wyborców, po 4 do Sejmu i Senatu. W celu możliwie zgodnego z rzeczywistym stanem wyborców wygotowania list, zarządził Magistrat w ubiegłym tygodniu kontrolę rejestrów wyborczych. Delegowani specjalnie urzędnicy miejscy obchodzili mieszkania i rejestrowali uprawnionych do głosowania, uwzględniając zarazem zmiany, powstałe przez przeprowadzenie się względnie też przez uzyskanie praw wyborców. Po raz pierwszy w bieżących wyborach uprawniony jest do głosowania rocznik 1909. Obecnie odbywa się przygotowanie do skompletowania komisyj wyborczych, a jutro 10. bm., Rada Miejska wybierze komisję okręgową oraz komisje obwodowe.

Na duże trudności napotyka w Poznaniu obsadzenie komisyj obwodowych, których jest 131. Każda komisja obwodu składa się z 5 członków i tyluż zastępców, to też w Poznaniu potrzeba do czynności tych 1 310 ludzi dobrej woli. Za pośrednictwem naszego pisma zwraca się Magistrat do obywatelstwa z apelem, by zechciało przyjmować proponowane urzędy, gdyż zapewni to sprawniejszą pracę i ułatwi organizację wyborów. Troską komisji wyborczej jest też zapewnienie lokalów wyborczych, przygotowania ogłoszeń i plakatów, które zaczną się ukazywać już od dzisiaj.

Szerokie koła wyborców powinny pamiętać o konieczności sprawdzania spisów wyborczych, które będą wyłożone do przeglądu w kilku lokalach, według dzielnic miasta Poznania, od 27. września począwszy.

Krótki termin dla przygotowania spisów wyborczych i skompletowania członków komisyj obwodowych wymaga wielkiej i ofiarnej współpracy szerokich kół obywatelstwa. (k)

Straszny wypadek

Dziewczyna poparzona okowitą

Straszny wypadek wydarzył się w sobotę w majętności Borowo pod Czempiniem. Zatrudniona w administracji majętności panna Greta Drescher z Czempinia w nader lekkomyślny sposób zamierzała zasilić płomyk w maszynce okowicianej, mianowicie chciała dolać do ognia okowity z butelki. Zaledwie zbliżyła się do maszynki, okowita w butelce wybuchnęła i gorejący płyn rozlał się na nieszczęśliwą, która w jednej chwili stanęła w płomieniach jak żywa pochodnia. Nikogo przy tem nie było i dopiero na rozpaczliwe krzyki dziewczyny zbiegli się ludzie na ratunek. Drescherówna odniosła tak straszne poparzenia, że zmarła nazajutrz, w strasznych męczarniach.

Przed trzema laty zaszedł w tej samej miejscowości podobny wypadek. (K)

Loty okrężne i specjalne

na polskich linjach lotniczych

Polskie Linje Lotnicze „Lot" wprowadziły z dniem 1 września r. b. nowość, która odegra niewątpliwie doniosłą rolę w naszej komunikacji lotniczej. „Lot" rozpoczął wynajem samolotów na loty okrężne i specjalne; w ten sposób na żądanie każdy może w każdej chwili przelecieć do wszystkich miejscowości w Polsce, posiadających lotniska do użytku publicznego. Taryfa tych lotów specjalnych została ustalona następująco: samolot na jednego pasażera — 1 zł za kilometr, samolot na 4 pasażerów — 2 zł za km., samolot na 8 pasażerów jednosilnikowy — 2½ zł za km., oraz samolot na 8 pasażerów trzysilnikowy — 4½ zł za km. Opłata liczy się za kilometr lotu, począwszy od startu z parku macierzystego samolotu do celu podróży, oraz z powrotem. W podróżach dłuższych samoloty specjalne pozostawać będą w dyspozycji pasażerów na 24 godziny; w ten sposób ktoś, załatwiwszy np. interes w danem mieście, będzie mógł wracać wynajętym samolotem bez specjalnej opłaty, gdyż drogę powrotną aparatu obowiązany jest i tak opłacić.

Należy przypuszczać, że nowe to udogodnienie komunikacyjne naszych linij lotniczych, umożliwiające rzeczywiście jak najszybszą komunikację między poszczególnemi miastami Polski, odda w pewnych wypadkach zarówno instytucjom, jak i osobom prywatnym nieocenione usługi.

KALENDARZYK

Wtorek, 9 września 1930.

Słońce: wschód 5,15; — zachód 18,24; — długość dnia 13 godz. 9 min.
Księżyc: wschód 18,59; — zachód 6,23; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska + 11 st. C., wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 752 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 17 st. C., najniższa + 10 st. C. Iloś opadu 2 mm.

Przepowiednia pogody na środę: W dalszym ciągu chmurno i chłodno.

Kal. rzk.: Georgonjusz: jutro Mikołaj.
Kal. słow.: Sobiebor; jutro Władyboj.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Archidiecezja gnieźnieńska.** J. E. ks. Prymas zamianował ks. Marcelego Kowalskiego, proboszcza w Trzemesznie, dziekanem dekanatu trzemeszeńskiego. — Na wikarjaty powołano: Ks. dr. Aleksego Brassego na pierwszy wikarjat przy katedrze w Gnieźnie; ks. Ludwika Hoffmana, nauczyciela religji w państw. seminarjum nauczycielskiem w Bydgoszczy, do Wągrówca; ks. Stefana Kwiatkowskiego z Wrześni do Bydgoszczy; ks. Józefa Staszaka z Bydgoszczy do Wrześni.

— * **Archidiecezja poznańska.** W administrację oddano: ks. dziekanowi Konstantemu Pieprzyckiemu, proboszczowi w Radlinie, parafję Cielczę; ks. Tomaszowi Sworowskiemu, administratorowi w Ołoboku, parafję w Rososzycy; ks. Antoniemu Kałowiczowi, administratorowi w Murzynowie Kościelnem, parafję w Bukówcu; ks. Stanisławowi Koźlikowi, administratorowi w Poznaniu-Dębcu, parafję w Swarzędzu; ks. Janowi Krajewskiemu, wikarjuszowi przy kościele św. Marcina w Poznaniu, parafję w Mosinie; ks. Stanisławowi Michalskiemu, proboszczowi i dziekanowi w Zaniemyślu, parafję w Śremie; ks. Franciszkowi Nowakowi, proboszczowi w Kopanicy, parafję w Brennie; ks. Przemysławowi Osowickiemu, wikarjuszowi w Brennie, parafję w Murzynowie Kościelnem; ks. dr. Witołdowi Paulusowi, nauczycielowi religji w Poznaniu, parafję św. Trójcy w Poznaniu-Dębcu; ks. dziekanowi Poczcie, proboszczowi w Cerekwicy, parafję w Rusku; ks. Bronisławowi Różankiewiczowi, administratorowi w Cielczy, parafję w Panieńce; ks. Stanisławowi Waraczewskiemu, wikarjuszowi w Lesznie, parafję w Siedlcu dek. zbąszyńskiego; ks. Stefanowi Wojciechowskiemu, proboszczowi w Rusku, parafję w Bralinie; ks. Kazimierzowi Stachowiakowi, proboszczowi w Budzyniu, parafję w Stęszewie. Na wikarjat powołano: ks. Bolesława Jordana z Pniew na wikarjusza do Kopanicy; ks. Ludwika Bielerzewskiego z Targowej Górki do Kępna; ks. Walerjana Krzymińskiego, nauczyciela religji w Krotoszynie, na pierwszy wikarjat przy kościele św. Wojciecha w Poznaniu; ks. Piotra Stróżyńskiego z Wielichowa na drugi wikarjat w Lesznie; ks. Aleksandra Zygmańskiego z Kórnika na czwarty wikarjat przy kościele Najśw. Serca Pana Jezusa i św. Florjana w Poznaniu.

— * **Tradycyjna pielgrzymka do Tulec** wychodzi pod przewodnictwem Katolickiego Towarzystwa Robotników Polskich Poznań, św. Jan w niedzielę, 14 bm. o godzinie 6 rano. Msza św. w intencji pątników w kościele św. Jana, poczem procesja przez Żegrze do cudownego obrazu Matki Boskiej w Tulcach. Powrót i zakończenie pielgrzymki w Żegrzu około godziny 8 wieczorem.

— * **Z Sodalicji Pań Konfekcyjnych. — Nabożeństwo miesięczne odbędzie się 14** bm. o godz. 7,45 w kaplicy sodalicyjnej, zaś zebranie plenarne w środę, 17 bm. o godz. 19 na sali sodalicyjnej przy kościele ks. ks. Jezuitów.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzi dnia 11 bm p. Roman Matuszewski z małżonką swą Weroniką z domu Remlein, mieszkający w Poznaniu, Rataje 5. Na intencję Jubilatów odprawi się o godz. 9 msza św. w kościele św. Jana na Komandorji. P. Matuszewski jest znanym na tutejszym gruncie przemysłowcem, współwłaścicielem firmy „Drutownia — Poznań".

— * **Dyrektor Kolei Państwowych** inż. StanisławRuciński rozpoczął z dniem 6 bm. urlop wypoczynkowy. W czasie urlopu zastępuje dyrektora Kolei Państwowych inż. Włodzimierz Krzyżanowski, wicedyrektor.

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskali: pp. Jerzy Milwicz z Tarasowiec (Rumunja), Jerzy Giersz z Grodziska-Mazowieckiego, w woj. warszawskiem, Kazimierz Szubert z Poznania; dyplom i tytuł magistra nauk ekonomiczno-politycznych uzyskał p. Jerzy Zieliński z Turka, w woj. łódzkiem.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Ze Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych.** Dnia 14 bm. o godz. 11 w sali restauracji Continental odbędzie się zebranie poznańskiego oddziału Zrzeszenia.

— * **Zebranie Sodalicji Pań Akademiczek** odbędzie się w niedzielę, dnia 14 bm. o godz. 11 w lokalu Katol. Związku Polek, św. Marcin 68. I. ptr. Nabożeństwo sodalicyjne o godz. 9,30 w kaplicy p. Wilczyńskiej, ul. Zielona 2, dom ogrodowy. Okazja do spowiedzi od 8.30 do 9.30. Uprasza się o wczesne przybycie.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" Poznań (Śródka).** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 10 bm. o godz. 20 w Domu Katolickim na Śródce. M. in. ważnemi sprawami referat druhny Smoluchowskiej.

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" XIII. (Wilda).** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 10 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń drh. Zawadkowej, G. Wilda 75.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Komitet Wykonawczy Zjazdu Uczestników Walki o Szkołę Polską w Lublinie** podaje do wiadomości, że termin zjazdu został przesunięty na dzień 27 i 28 bm. i uprasza wszystkich, którzy walczyli o szkołę polską przed i w czasie strajku szkolnego i bojkotem szkoły rosyjskiej przyczynili się do ugruntowania bytu szkoły polskiej — o przyjęcie udziału w uroczystym obchodzie i zjeździe koleżeńskim. Zbiórka o godz 8,30 przed gimnazjum im. Staszica, ul. Narutowicza 12. — Zgłoszenia udziału oraz wpisowe 10 zł należy nadsyłać na ręce przewodniczącego komitetu kol. Zygmunta Nowińskiego, Lublin, Trybunał — pokój 5.

— * **W Państwowej Wyższej Szkole Budowy Maszyn i Elektrotechniki** (ulica Bergera 5) egzaminy wstępne na kurs 1. odbędą się w dniach 11, 12 i 13 bm. Początek egzaminu dnia 11 bm. o godz. 8.

— * **Wycieczka do Jugosławji,** już czwarta w roku bieżącym, wyruszyła z Poznania w niedzielę, dnia 7 września o godz. 8,40 przez Katowice i Wiedeń. Wycieczka zabawi w Jugosławji do 27 września, zwiedzając Zagrzeb, Suszak, Crikwenicę, wyspę Rab, Split, Dubrownik, Sarajewo i Białogród. Powrót do Poznania nastąpi dnia 29 bm. Kierownikiem wycieczki z ramienia Tow. Polsko-Jugosłowiańskiego jest p. Chołodecki.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Wypadki podczas pracy.** Na ul. Półwiejskiej spadł z wozu pod koła powożący końmi woźnica Szymon Szymera, zamieszkały na Grobli 1 a. Skutkiem najechania przez wóz nieszczęśliwy woźnica odniósł złamanie nogi. Przewieziono go do lecznicy miejskiej. — W fabryce wyrobów papierowych firmy Kręglewski uległa wypadkowi robotnica Janina Nowaczykówna. Tryby maszyny zgniotły jej palce. Ofiary wypadków opatrzyło doraźnie Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55). (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Włamanie u ks. kanonika Klinkego.** Nieznani złoczyńcy włamali się do mieszkania ks. kanonika Józefa Klinkego w kanonji na Ostrowie Tumskim 15-16. Włamywacze zabrali łańcuch z dukatowego złota z oznaką kanoniczną. Na łańcuchu wisi krzyż z sześcioramienną gwiazdą, emaljowaną w środku na czerwono. Na emalji znajduje się rysunek białego orła, miecza i klucza, a z odwrotnej strony dwóch świętych Piotra i Pawła. Ponadto skradziono pudełko, zawierające 2 pary guzików do mankiet i kołnierzyka, z tych para złotych z wyrytym na nich słoniem. Ogólną wartość skradzionych przedmiotów ocenia się na około tysiąc złotych. W sprawie kradzieży, która wzbudziła powszechną sensację, policja **wdrożyła natychmiastowe śledztwo.** (k.)

Bractwo Wstrzemięźliwości
parafji łazarskiej
urządza **we wtorek, 9 b. m., o godz. 19,30 w lokalu kina „Polonia" w Górczynie**

Uroczystą Wieczornicę

poświęconą walce z alkoholizmem wśród młodzieży.

Program bardzo urozmaicony. Przedsprzedaż biletów w kiosku przy kościele M. B. Bol., a w dniu przedstawienia od godz. 16,30 przy kasie teatru. zw 25 393/4

— * **Winogrona i kalafjory.** Przytrzymano na gorącym uczynku uginających się pod ciężkiemi workami z kalafjorami Bernarda Kosickiego, zamieszkałego przy św. Rochu 11 i Bronisława Lewandowskiego (Piotra Wawrzyniaka 8). Kalafjory, które przechowano narazie w policji, pochodzą z cudzego ogrodu. — W podobnych okolicznościach zwrócił na siebie uwagę, niosąc ciężki worek z jabłkami i winogronami, Zdzisław Bielasz, zamieszkały na Chwaliszewie 63. Ponętne winogrona powędrowały również do schowków policyjnych, gdyż podobnie jak w pierwszym wypadku, nie można było odnaleźć właściciela ogrodu. (z.)

— * **Kradzieże i włamania.** Przy ulicy Wodnej 21 nieznani włamywacze wtargnęli do mieszkania p. Leona Zmysłowskiego i zabrali ubrania męskie i inne przedmioty wartości około 400 zł. — Przy ul. św. Szczepana 14 dokonano kradzieży z włamaniem w mieszkaniu p. Władysława Mosiewicza, któremu skradziono garderobę i bieliznę wartości kilkuset złotych. — Na ślad systematycznych kradzieży, dokonywanych z garderoby, padł w tych dniach zamieszkały przy ul. Poznańskiej 26 p. Marjan Moderski. Poszkodowany podaje, że z pozostawionej przez niego w garderobie gotówki skradziono około 300 zł. — Nieznani złodzieje okradli siostrę franciszkankę Agnieszkę Możdzińską, zamieszkałą w Ameryce w St. Louis. Siostrze Możdzińskiej skradziono 550 zł w gotówce. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Pięć lat ciężkiego więzienia dla rozpustnika.** Dnia 5 bm. sąd okręgowy w Chojnicach rozpatrywał na rozprawie niejawnej sprawę robotnika Stanisława Henicza, oskarżonego o czyny niemoralne, popełnione na 12-letniej Zofji Sękowskiej. Potwór ten nietylko, że zmuszał Zofję do żebractwa i wykonywania niewłaściwych posług, zaco biedaczka otrzymywała mało jedzenia, a więcej bicia, lecz na domiar złego dopuszczał się na niej ohydnego gwałtu. Sprawą zajęli się wreszcie sąsiedzi i spowodowali aresztowanie rozpustnika, który został zasądzony na karę pięciu lat ciężkiego więzienia z pozbawieniem praw obywatelskich przez 10 lat. (n)

— * **Bandyta na ławie oskarżonych.** Przed Izbą karną w Bydgoszczy odpowiadał za zbrojny napad karany już ciężkiem więzieniem 27-letni bandyta Jan Winiecki. Rozprawa sądowa wykazała, że Winiecki, po wyłamaniu przy pomocy dwóch wspólników drzwi do mieszkania gospodarza Brzózki w Szaradowie pod Szubinem, oddał z rewolweru kilka strzałów do wnętrza mieszkania, raniąc B. w nogę. Bandyci żądali następnie wydania gotówki, czego im gospodarz odmówił. Po splądrowaniu mieszkania zbrodniarze ulotnili się. W., który w czasie rozprawy sądowej wyjawił swych wspólników, zasądzony został na cztery lata ciężkiego więzienia. (x)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Gospodarstwo w płomieniach.** — Dnia 6 bm. wybuchł pożar w zagrodzie gospodarza Franciszka Kozińskiego w Kamionce. Pastwą płomieni padły 3 chlewy, stodoła napełniona zbożem, 20 ctr. sztucznego nawozu oraz maszyny rolnicze. — Szkoda wynosi 40 000 zł, a Kraj. Ubezpieczenie Ogniowe pokrywa 21 000 zł. Przyczyny pożaru nie ustalono. (br.)

Czytelnikom Naszym przejeżdżającym przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają na świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego"

we wszystkich kioskach gazetowych

na dworcach w wielkich **hotelach**

— * **Stóg zboża** spłonął w Skubarczewie niedaleko Mogilna. Właściciel jego, p. Wincenty Antczak ocenia stratę na około 700 zł (br.)

— * **Pożar** wybuchł w ubiegłą niedzielę w majętności Kustodja (pow. gnieźnieński), dzierżawionej przez p. Olejniczaka. Pastwą płomieni padł stóg zboża. Szkoda wynosi 4 000 zł. Pokrywa je ubezpieczenie. Pożar spowodowali chłopacy, pasący w pobliżu stogu krowę, przez podpalenie łętów, od których zajęła się słoma (br.)

— * **Wagon kolejowy spalony.** W Osieku (w powiecie wyrzyskim) mokry wagon kolejowy, odstawiony na bocznicę miejscowego „Rolnika", miał być osuszony. Kierownik „Rolnika" Kazimierz Nowacki zarządził zapalenie w nim słomy; z tego powstał pożar, który zniszczył wagon do połowy. (k.)

— * **Przemycanie koni.** W Proszowie w powiecie kępińskim nieznani złoczyńcy skradli ze stajni p Karola Kopka parę koni wartości około 1 400 zł. Są ślady, że konie te przemycono przez granicę do Niemiec. (k.)

— * **5-letni chłopiec spowodował pożar.** W wyniku dochodzeń w sprawie pożaru u Otona Hanelta w Mielżynie w powiecie mogileńskim okazało się, że ogień spowodował 5-letni Marjan Stuerzenbecker, którego rodzice zatrudnieni byli w polu u Hanelta. Chłopiec bawił się zapałkami. (k.)

— * **Groźny pożar.** Dnia 6 bm. popołudniu wybuchł u rolnika Jana Michalskiego w Gogółkowie pod Żninem groźny pożar. Płomienie zniszczyły stodołę, napełnioną tegorocznem zbożem i szopę z narzędziami rolniczemi. W akcji ratowniczej brały udział straże pożarne z okolicznych miast i wsi. Szkody oblicza się na około 40 tys. złotych. W jaki sposób powstał pożar, wyjaśni niewątpliwie śledztwo. (c.)

— * **Nadział się na widły.** Straszny wypadek zaszedł w tych dniach u gospodarza Karola Waltera w Małej Złejwsi pod Toruniem. Podczas składania słomy spadł z wozu 15-letni syn Waltera, a nieszczęście chciało, że upadł na stojące obok woza widły, które przeszyły na wylot szyję chłopca. Wskutek upływu krwi zmarł młody W., nim zdołano przywołać lekarza. (x)

— * **Tragiczny wypadek.** Rolnik Maciejewski z Wilcza odstawił na stację kokolejową Pruszcz-Bagienica pod Tucholą kilka koni, które w drodze pilnował jego syn. Podczas przetaczania wagonu, konie zluzowały się i stratowały chłopca tak nieszczęśliwie, że zmarł w szpitalu. (x)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Z Stronnictwa Narodowego.) W czwartek, dnia 11 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Hotelu Europejskiego zebranie Stronnictwa Narodowego. Na porządku obrad wykład p. dr. Walerego Szałkowskiego o „Cudzie nad Wisłą". Wszystkich członków i sympatyków Stronnictwa Narodowego uprasza się o punktualne przybycie. (br.)

— * **Rogoźno.** (Z rady miejskiej). Na ostatniem posiedzeniu Rady Miejskiej zatwierdzono budżet administracyjny za r. 1929-30. Dochód wynosił 311.430.50 zł, rozchód 254.434,30 zł, nadwyżka 56.996,20 zł. Uchwały w sprawie podwyższenia opłat za gaz nie zatwierdzono. Rada miejska upoważniła Magistrat i wybraną komisję do opracowania projektu budowy łazienek wanienkowych i natryskowych. Następnie przeprowadzono uchwały, dotyczące pobierania podatków na rok 1931-32 oraz wybrano komisje obwodowe celem przeprowadzenia wyborów do Sejmu i Senatu. (ske)

— * **Śrem.** (Mistrz Koła Podoficerów Rez.) Koło śremskie Związku Podoficerów Rezerwy, chcąc uczcić pamięć poległych w obronie Ojczyzny rodaków, oraz zebrać fundusze na odnowienie ich grobów, urządziło dnia 31 sierpnia rb. strzelanie dla gości i członków o godność mistrza koła i nagrody. W uroczystym pochodzie wyruszono do nowej strzelnicy gdzie odbył się koncert przeplatany niespodziankami. Strzelania wypadły pomyślnie a wszystkie główniejsze nagrody zdobyli członkowie śremskiego koła podoficerów. Godność mistrza zdobył p. Marjan Kujawski. Pierwszym marszałkiem został p. Dominiak Józef, a drugim p. Nangast Stanisław. Ponadto za dobry wynik otrzymali żetony: pp. Kapala (Leszno), Knoski Józef i Wieczorek Stanisław. W strzelaniu do tarczy premjowej pierwsze miejsce zajął p. Knoski Józef, zdobywając nagrodę, ofiarowaną przez p. ppłk. Popelkę. Drugą nagrodę zdobył p. Gulik, a trzecią Kapała (Leszno). Nowością było strzelanie z łuku, w którem pierwszą nagrodę otrzymał p. Kęszycki Stefan, drugą p. Figinowski, a trzecią p. Ronke Kazimierz. Łucznictwem, jako sportem dotychczas w Śremie nieznanym, zainteresowano się odrazu, czego dowodem wielka liczba ubiegających się o nagrody. Po rozdaniu nagród, oraz uroczystej proklamacji mistrza wyruszono do hotelu „Bazar", gdzie odbyła się wspólna kolacja. (ss)

— * **Krotoszyn.** (Z Szkoły gospodarczej.) Kierownictwo żeńskiej szkoły gospodarczej w Krotoszynie zawiadamia, że rok szkolny rozpoczyna się 1 października i trwać będzie 10 miesięcy. Zapisy na kurs przyjmuje się do 25 września. Uczennice mieszkają w internacie szkolnym. Panienki, które ukończyły 15 lat, mogą już z nauki korzystać. Nauka jest teoretyczną i praktyczną. Teorja jest zastosowaną do potrzeb wychowawczyni i gospodyni domu, a praktyka obejmuje działy domowego gospodarstwa oraz szycie, krój i robótki, a także pielęgnowanie niemowląt w Żłóbku Miejskim. Położenie szkoły malownicze, warunki zdrowotne bardzo dobre.

— * **Jarocin.** (Uroczystość Hallerczyków). W dniu 14 bm. obchodzi placówka jarocińska Chorągwi Wielkopolskiej Zw. Hallerczyków uroczystość poświęcenia sztandaru. Uświetni ją swą obecnością generał Józef Haller. Początek o godz. 6,30 rano pobudką hallerowską, poczem o godz. 7,30 zbiórka placówki jarocińskiej przy bursie gimnazjalnej i wymarsz na dworzec celem powitania przybyłych gości. — O godz. 8.30 zbiórki miejscowych towarzystw również przy bursie. — O godz. 9,15 powitanie generała Hallera, a następnie wymarsz do kościoła na mszę św. i poświęcenie sztandaru. — O godz. 11 defilada.

— * **Inowrocław.** (Z Wlkp. Tow. Kółek Rolniczych). Dnia 31 ub. m. odbył się zjazd kółek rolniczych naszego powiatu. W walnem zebraniu w sali „Parku Miejskiego" uczestniczyło blisko 300 członków i delegatów; przewodniczył Edward hr. Poniński z Piotrkowic. Poruszano sprawy aktualne, związane z rolnictwem Kujaw, a p. Zbigniew Dembiński z Węgierc wygłosił bardzo starannie i rzeczowo opracowany referat pod tytułem: „Jak gospodarować w czasach obecnych". W referacie omawiał p. Dembiński położenie rolnictwa w Polsce i powody obecnego kryzysu.

— (Święto żniwnego strzelania). Dnia 31 sierpnia w strzelnicy inowrocławskiego Bractwa Kurkowego odbyło się strzelanie o godność króla żniwnego. Wynik zawodów był następujący: królem żniwnym został p. Jan Heinricht, rycerzami: Józef Zieliński i Stefan Maciejewski. Wieczorem przy dźwiękach orkiestry 59 p. p. oprowadzano króla żniwnego po mieście.

— (Zebranie protestacyjne rzemieślników). Dnia 1 b. m. odbyło się w sali „Parku Miejskiego" zebranie rzemiosła inowrocławskiego, na którem wyrażono protest przeciw zakusom niemieckim — wzywając w uchwalonej rezolucji rząd polski do interwencji. Prócz tego omawiano na powyższem zebraniu rozporządzenie ministra przemysłu i handlu w sprawie zmian, dotyczących ulgowych egzaminów dla czeladników. (em)

Z POMORZA

— * **Pelplin.** (Osobiste.) Ks. prałat dr. Teichert, dotychczasowy dyr. gimnazjum biskupiego „Collegium Marianum" w Pelplinie, został przeniesiony w stan spoczynku; na jego miejsce powołany został ks. prałat dr. Kirstein, proboszcz przy kościele Panny Marji w Toruniu. Ks. dr. T. był 30 lat dyrektorem tej uczelni. Tak samo w stan spoczynku przeszedł profesor przy „Collegium Marianum" ks. dr Frydrychowicz, który 50 lat pracował przy tym zakładzie. Obaj zasłużeni kapłani przechodzą na własne życzenie w stan spoczynku. (ski)

Z ŚLĄSKA

— * **Katowice.** (Budowa świątyni.) W niedzielę odbyło się uroczyste poświęcenie kamienia węgielnego pod budowę kościoła na przedmieściu Zawodzie. Na uroczystość przybył kanclerz Kurji biskupiej ks. Bieniek oraz duchowieństwo sąsiednich parafij. Na placu budowy kościoła w asyście księży Masnego i Lindnera odprawił ks. Bieniek mszę św., kazanie wygłosił ks. dr. Masny. Następnie poświęcenia kamienia węgielnego dokonał ks. Ścigała z Bogucic. W uroczystości brała udział orkiestra z kop. „Ferdynand" i chór mieszany „Mickiewicz" z Zawodzia. — Długie bardzo starania poprzedziły założenie nowej parafji w Zawodziu, które wraz z Bogucicami stanowiły jedną parafję. Dzięki energji ks. Lindnera, Rady kościelnej oraz dzięki poparciu miejscowego społeczeństwa wystarano się o plac obok ratusza. Kościół projektował inż arch. Łobos. Budowę kościoła powierzono firmie Dembiński w Katowicach. (e)

Wyścigi konne

W środę 10 bm. 5 dzień wyścigów konnych z totalizatorem na torze w Ławicy. Rozegra się 6 gonitw: 3 płaskie, z tych po jednej dla 3 letnich i starszych koni, dla 2 letnich i dla 3 l. i st. og. i kl. pół krwi ur. w Wielkopolsce lub na Pomorzu, Związku Hodowców Konia Szlachetnego, z premją hodowlaną Banku Osadniczego Sp. Akc. 250 zł dla hodowcy konia zwycięzcy.

Pozatem rozegrane zostaną 2 gonitwy z przeszkodami i jedna z płotkami. Z nowych koni zgłoszono 4 zakupione zagranicą. Początek wyścigów o godzinie 15.30 i to bez względu na pogodę.

SPORT

Automobilizm

W poniedziałek po południu odbył się **na trójkącie ulic Pelczyńskiej, Stryjskiej i Kadeckiej we Lwowie wyścig samochodów i motocykli.** Obwód posiadał długość 3 050 mtr. Trasę zamknięto dla ruchu ulicznego, przerzucono nad ulicami szereg mostów dla komunikacji pieszej, obwałowano niebezpieczne wiraże i zbudowano dwie trybuny dla publiczności. Zainteresowanie wyścigiem ogromne, ogółem przypatrywało się zawodom przeszło 20.000 widzów.

Na starcie wozy były rozmieszczone w szachownicę i puszczane jednocześnie, wskutek czego walka poszczególnych kierowców była bezpośredniejsza.

Wyniki wyścigów: Kategorja samochodów turystycznych, trasa 21,350 mtr (7 okrążeń): 1) Marja Koźmianowa (Automobilklub Polski) na Austro-Daimler 18:56,39, szybkość przeciętna 67,437 klm na godzinę, 2) Adam Czapliński (Małopolski Kl. Automob.) na Stutz 19:01,70, rekord okrążenia 2:39 sek., 3) Artur Rein (Krakowski Kl. Automob.) na Lancia 19:06, 4) Łepkowski (MKA) na Lancia,, 5) Chrząszcz (KKA) na Praga-Alfa. Startowało 7 wozów.

Kategorja samochodów sportowych, trasa 30,5 klm (10 okrążeń): 1) Skolimowski (MKA) na Alfa-Romeo 24:0659, szybkość przeciętna 75,840 klm na godzinę, 2) Liptay (MKA) na Bugatti 24:48,22, 3) Adam Potocki (KKA) na Austro-Daimler, 4) Jerzy Widawski (AP) na Austro-Daimler, który ustanowił rekord okrążenia w swej kategorji 2:24.

Kategorja samochodów wyścigowych, trasa 51,850 klm (17 okrążeń): 1) Henryk Liefeldt (AP) na Austro-Daimler 38:12.30, szybkość przeciętna 81,324 klm na godzinę, 2) Maurycy Potocki (AP) na Bugatti 38:36,30, 3) Jan Ripper (KKA) na Bugatti, 4) Franciszek Mycielski (MKA) na Bugatti. Ripper miał w czasie jazdy defekt motoru, stracił jedno okrążenie, pomimo tego jednak zdołał zająć trzecie miejsce.

Motocykle do 350 cm sześc., trasa 21,350 klm (7 okrążeń): 1) Wilim (Sl. K. M.) na AJS, 2) Kremin Kurt (Sl. K. M.) na DKW. Poza konkursem 5 okrążeń przejechała Loteczkowa na Cottonie.

Motocykle wyścigowe do 600 cm sześc., trasa 30,5 klm (10 okrążeń): 1) Rudawski (MKM) na Ariel 25:39,55, szybkość przeciętna 71,238 klm na godzinę, 2) Gembala (KKM) na Ariel 25:53,75, 3) Bogusławski (Sl. K. M.) na Ariel 26:25,23. (Pat)

Pływanie

W niedzielę, 14. b. m., o godz. 15.15 odbędą się na pływalni związkowej przy Drodze Dębińskiej zawody pływackie Dzielnicy Sokoła, połączone z zawodami wewnętrznemi sekcji Sokoła Okręgu Poznańskiego. Program dziel. zawodów jest następujący: 100 i 200 mtr styl dowolny, 100 mtr styl klasyczny i 4 skoki dowolne. Wyniki w powyższych konkurencjach, uzyskane przez członków sekcji, zaliczone zostaną do zawodów wewnętrznych. Dalsze biegi dla członków sekcji są następujące: 100 mtr na wznak, dla chłopców do lat 16 — 50 mtr styl dowolny i 100 mtr styl klasyczny. Bieg 1.500 mtr odbędzie się w środę, 10. b. m., 400 mtr w piątek, 12. b. m., o godz. 18.15. Również w piątek odbędzie się o godz. 18.30 zebranie sekcji na pływalni związkowej. Wszystkich członków wzywa się do punktualnego przybycia.

Wioślarstwo

Prezydent stoł. miasta Poznania p. Ratajski nadesłał pod datą 3 września do Klubu Wioślarskiego z r. 1904 na ręce prezesa p. Wł. Stopy pismo, w którem czytamy pomiędzy innemi: „Wyrażam Klubowi Wioślarskiemu z r. 1904 imieniem Magistratu stoł. miasta Poznania gorące słowa uznania za nadzwyczaj pomyślne wyniki załóg wioślarskich, osiągnięte na Międzynarodowych Regatach w Liege i w Antwerpji, przysparzające zaszczytu Polsce i miastu Poznaniowi."

RADJO

Programy radjofoniczne

Środa, 10 września.

Poznań (335 m) **7,30.** — Gazeta poranna R. P. **13,05** — Koncert gramofon. **14,00** — Notowania giełdy pien. i zboż. towarowej **14,30** — Kwadrans Tow. Ziemianek Wlkp. **17,30** — Audycja dla dzieci. (W wyk. Wujcia Czesia). **18,00** — Koncert popołudniowy z Warszawy. **19,15** — Radjogawęda żołnierska (org. przez D. O. K.) 2. **20,15** — „Silva rerum". **20,30** — Koncert muzyki lekkiej. Wykonawcy: Orkiestra wojskowa. Leon Sawicki (mandolina). Jadwiga Komorowska (akompanj.) **21,30** — Pieśni w wykon. p. Stanisławy Ziemniewiczówny. **22,00** — Sygnał czasu. Komunikaty PAT, sportowe i policyjne. **22,15** — Muzyka taneczna z kawiarni „Polonia".

Katowice (409 m) **12,05** — Koncert gramofonowy. **12,30** — Program dla dzieci i młodzieży (P. R. Warszawa). **16,20** — Koncert gramofonowy. **17,35** — Dr. Tadeusz Pasierbiński: „Gdy się rok szkolny rozpoczął". **18,00** — Koncert popularny. **20,15** — Koncert solistów. **21,00** — Kwadrans literacki. **22,00** — Feljeton: Pierwsze starcie.

Warszawa (1412 m) **12,10** — Muzyka gramofonowa. **12,30** — Program dla dzieci i młodzieży. **16,15** — Muzyka gramofonowa. **17,35** — „Radjokronika" — Dr. M. Stępowski. **18,00** — Koncert popołudniowy popularny Ork. Polskiego Radja. **19,20** — Płyty gramofonowe. **19,45** — Skrzynka pocztowa rolnicza — Inż. W. Tarkowski. **Giełda rolnicza. 20,15** — Koncert solistów. **21,00** — Kwadrans literacki. Adam Grzymała-Siedlecki: „Jak kradłem owies ze starszym żołnierzem Boligłową". **22,00** — Feljeton p. t. „Pierwsze starcie" — por. K. Koźmiński. **23,00** — Muzyka taneczna z „Oazy".

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** We wtorek, 9. b. m. w „Tubadurze" pierwszy występ naszej polskiej Galli - Curci, primadonny Zofji Fedyczkowskiej oraz znakomitej śpiewaczki dr. Roesslerówny. W roli tytułowej nowy świetny tenor bohaterski Michał Tarnawski, dalej znakomity Eugenjusz Maj, reżyser Urbanowicz oraz kapelmistrz Bolesław Tyllia. W środę „Hrabina" z gościnnym występem warszawskiego artysty p. Bolka, najlepszego w Polsce Podczaszyca, który tą mistrzowską kreacją zadziwił całą Warszawę. W „Hrabinie" wystąpi po raz pierwszy w tym sezonie nasz pierwszy tenor Stanisław Drabik.

— * **Z Teatru Polskiego.** We wtorek i środę po jednodniowej przerwie wraca na afisz ostatnia nowość repertuarowa, pełna komedjowych walorów, sensacyjna sztuka amerykańska „Panna młoda w garsonierze". Wyborna gra całego zespołu z pp. Biesiadecką (rola tytułowa), Sachnowską, Biesiadeckim, Brackim, Noskowskim i Przystańskim w rolach głównych, walnie przyczynia się do całkowitego sukcesu sztuki. Brak wszelkiej drastyczności podnosi jej swoisty wdzięk. Piękna, oryginalna oprawa dekoracyjna wysoce utalentowanego artysty malarza Stanisława Węgrzyna daje komedji malownicze tło. W piątek niezrównana komedja Fredrowska „Pan Jowialski", na którą znaczną część biletów wykupiła młodzież szkolna z Poznania.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś „Kres wędrówki" z Węgrzynem. Każde przedstawienie odbywa się przy wypełnionej po brzegi widowni, która rzęsistemi oklaskami darzy genjalnego artystę, po mistrzowsku odtwarzającego postać kapitana Standhope'a. Głośna ta sztuka ma zapewnione powodzenie ze względu na swą psychologiczną i literacką wartość oraz dla gry zespołu, stwarzającego doskonałą całość artystyczną. Poza znakomitym gościem, resztę ról odtwarzają pp. Gliński, Górowski, Kaden, Mazanek, Rudnicki, Rolicz i inni. Dekoracje Al. Kobrynia.

ADA SARI, głośna primadonna oper „San Carlo" w Neapolu, „La Scala" w Mediolanie, Wielkiej w Paryżu, „Convent Garden" w Londynie, a ostatnio „Metropolitan House" w Nowym Jorku, wystąpi na inaugurację nowego sezonu **w niedzielę, 14 b. m., o 8,30 w Auli Uniwersytetu.**

ADA SARI już dziś reklamy nie potrzebuje. Jest ona obok Kiepury największą polską sławą śpiewaczą. Nic więc dziwnego, że każdorazowe zjawienie się jej na estradzie, to zgóry do przewidzenia olbrzymi sukces. Entuzjazm towarzyszy występom znakomitej naszej śpiewaczki nie tylko w Europie, ale i w Ameryce, gdzie krytyka nazwała ją „polskim słowikiem".

ADA SARI na koncercie w Poznaniu wykona **zupełnie nowy program,** obejmujący szereg najpiękniejszych aryj operowych i pieśni.

Akompanjament objął znakomity pianista prof. W. Witkowski z Król. Akademji Muzycznej w Sztokholmie.

Ceny biletów przystępne. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Tel. 56-38. zw 25 411

Teatr Wielki

DZIŚ — „Trubadur" — opera Verdiego.
Środa, 10. 9. „Hrabina". opera Moniuszki.
Czwartek, 11. 9. „Księżniczka Czardasza", operetka Kalmana.
Piątek. 12. 9. „Carmen", opera Bizeta.
Sobota, 13. 9 „Księżniczka Czardasza", operetka Kalmana.
Niedziela. 14. 9. „Lakme", opera Delibesa.
Poniedziałek. 15. 9. „Księżniczka Czardasza". operetka Kalmana.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w kasie Teatru Polskiego od 10—18; w niedziele i święta w Teatrze Wielkim od 11,30—13,45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Panna młoda w garsonierze".
Środa, 10. 9. „Panna młoda w garsonierze".
Czwartek, 11. 9. „Panna młoda w garsonierze".
Piątek, 12. 9. „Pan Jowialski".
Sobota, 13. 9. „Panna młoda w garsonierze".
Niedziela, 14. 9. „Panna młoda w garsonierze".
Poniedziałek. 15. 9. „Pan Jowialski".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Kres wędrówki". (Gościnny występ J. Węgrzyna).
Środa, 10. 9. „Kres wędrówki". — Gościnny występ J. Węgrzyna.
Czwartek, 11. 9. „Kres wędrówki". — Gościnny występ J. Węgrzyna.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

KAROLA SZYMANOWSKIEGO PIEŚNI KURPIOWSKIE

Niedługo usłyszymy w Poznaniu nowe utwory Karola Szymanowskiego. Są to pieśni ludowe kurpiowskie, w układzie na chór mięszany a capella. Pieśni te zebrał znany autor „Wesela na Kurpiach", długoletni proboszcz okolic Myszyńca, ks. Skierkowski. Szymanowski zachował oczywiście melodję, lecz poddał ją swoistemu opracowaniu. Raz są to harmonizacje, to znów opracowanie jest kontrapunktyczne.

Pieśni te wyszły nakładem Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych w Poznaniu i teraz przygotowują się do wykonania na zawodach śpiewackich okręgu pierwszego. Na same zawody są przeznaczone dwie pieśni, jednakowoż niektóre chóry odśpiewają cztery. Przygotowania są w pełnym toku, gdyż zawody odbędą się w połowie października.

LITERATURA

Uczczenie Krasińskiego w Genewie. Z Warszawy donoszą nam: Ku czci Krasińskiego, który tyle czasu spędził w Szwajcarji i w Genewie odsłonięta będzie wkrótce w tem mieście tablica pamiątkowa. — Uroczystość odbędzie się w czasie tegorocznego plenum Ligi Narodów. Ukaże się też publikacja w obcych językach, która zaznajomi różne narodowości z życiem i dziełami twórcy „Nieboskiej".

Nowy Curwood. Nakładem Św. Wojciecha w Poznaniu ukazał się nowy tom Jamesa Olivera Curwooda, pt. „Bari, syn Szarej Wilczycy". Jest to oczywiście ciąg dalszy samej „Szarej Wilczycy", która była czytana z takiem zaciekawieniem zwłaszcza przez młode pokolenie. Przygody Bariego i związane z niemi dzieje ludzi, są istotnie wzruszające i pełne napięcia. Przypomina w tem Curwood tak, jak wogóle, Jacka Londona, którego „Biały kieł" ma założenie prawie identyczne. London jest jak wiadomo bardziej cierpki, chwilami bezlitosny. U Curwooda okrucieństwo natury jest złagodzone i jakby przysłonięte, tem niemniej lektura należy do ciekawych i przykuwających. (tn)

TEATR

Zespół teatru Ateneum. Z Warszawy piszą nam: Od połowy września dopiero zacznie działać teatr Ateneum (w Domu Kolejarzy), objęty na sezon obecny przez p. Jaracza, który jeszcze dobija występów gościnnych w Teatrze Polskim jako dobry wojak Szwejk. Reżyserami są, obok Jaracza naturalnie, Zygmunt Chmielewski i Janusz Dziewoński. Zespół stanowią pp.: Halina Buczyńska, E. Drabikówna, Hanna Daszyńska, Jadwiga Dullanka, Jadwiga Jaraczcwa, Zofja Mysławska, St. Perzanowska, S. Baczyński, St. Daniłowicz, Józef Krell, J. Łuszczewski, Kl. Przybysz, Eug. Poreda, H. Szletyński, R. Zawistowski i Stanisław Żeleński. Na pierwsze przedstawienie będzie daną fredrowska „Zemsta", z Jaraczem jako Milczkiem.

Jaracz „zagubiony" i „odnaleziony". Z Warszawy piszą nam: Jedno z ostatnich przedstawień w Teatrze Polskim „Dobrego wojaka Szwejka" nie odbyło się z powodu braku Szwejka, którego gra — znakomicie — Jaracz. Zjawił się on w garderobie tedy, gdy go nie było trzeba, mianowicie o trzeciej, potem wyszedł i gdy był potrzebny, nie było go, mianowicie wieczorem. Kasa zwróciła pieniądze a za zaginionym wszczęto poszukiwania, które nie doprowadziły na razie do rezultatu. Nikt zresztą nie przerażał się zbytnio, gdyż takie wypadki niejednokrotnie się zdarzały — we Lwowie przed paru laty i w Krakowie — a nie wiążą się one z żadnemi tajemniczemi porwaniami i kończą się zawsze szczęśliwie po dłuższych lub krótszych poszukiwaniach. Tak stało się i tym razem. Podobno Teatr Polski występuje do Jaracza z pretensją o półszosta tysiąca złotych, na tyle bowiem oblicza straty z zerwanego przedstawienia oraz koszta sprowadzenia ze Lwowa aktora, który ma Szwejka w repertuarze i Jaracza zastępował. (tw)

SZKOLNICTWO

Zdolność wnioskowania u dzieci. Tematem omawia w „Polskiem Archiwum Psychologji" (nr. 2) p. Henryk Ormian. Punktem wyjścia są rezultaty badań Lindworsky'ego i K. Buchlera. Autor dochodzi do wniosku, że do 11 roku życia dziecko przemyśla pewne treści bez zdawania sobie sprawy z samego sposobu myślenia. Żadne dziecko nie wie, jak myśli. Intelekt ludzki różni się wszakże od instynktu tem, że wielokrotne powtórzenie czynności prowadzi do poznania sposobu wykonania. Ta możność rozwija się dopiero od 11 roku życia. — W tym samym numerze „P. A. Psych" pisze m. in. p. Zofja Korczyńska „O wpływie sugestyjnym sytuacji poprzedniej na następną", p. Zawirska o wyjaśnianiu zjawisk przyrodniczych przez dzieci. W kronice zamieszczone są ciekawe sprawozdania z VI Międzynarodowego Kongresu Psychotechnicznego w Barcelonie i z I Międzynarodowego Kongresu Stosowanej Psychopatologji i Psychologji. (St. N.)

MUZYKA

Paderewski znów koncertuje. Z Lozanny piszą nam: Niestrudzony jest istotnie mistrz Paderewski. Ledwie przeszedł dość ciężką chorobę, a mimo podeszłego już wieku przygotowuje się do nowych występów, czyli do nowych tryumfów. Zamierzone przezeń tournée, obejmuje całe Stany Zjednoczone. Zacznie się w październiku, a skończy dopiero na wiosnę. Powróciwszy, po krótkim wypoczynku, mistrz da dwa wieczory w Paryżu.

„Liryczny wóz Thespisa". Z Rzymu donoszą nam: Operowe wydanie „Wozu Thespisa", teatru wędrownego, który ma docierać do miast i wsi, teatru pozbawionych, nazywa się „lirycznym Wozem Thespisa", zostało stworzone również przez „Opera Nazionale Dopolavoro" i zainaugurowało swoją działalność odśpiewaniem „Cyganerji" w Torre di Lago gdzie żył i gdzie spoczął na wieki Puccini. Obecnie odjechał ten teatr do Antwerpji, gdzie będzie dawał przedstawienia operowe podczas t. z. Tygodnia Włoskiego. Pierwsze odbędzie się w Antwerpji, w Teatrze Flamandzkim („Cavalleria" i „Pajace") drugie na wystawie antwerpskiej („Moc przeznaczenia" Verdiego), potem znów w teatrze „Lucja z Lamermoor". Te same opery będą odpisywane jeszcze w Brukseli i w Leodjum. Z „Wozem Thespisa" pojechała na siedmiu wagonach ciężarowych przenośna scena, wraz z robotnikami którzy ją ustawiają i demontują. (tr)

A. Hoehn w Małopolsce. Znany Poznaniowi pianista Alfred Hoehn objeżdżał miejscowości kąpielowe w Małopolsce, grając m. in. w Zakopanem oraz w Szczawnicy.

WARSZAWA Z TAŃSZĄ OPERĄ

Z Warszawy piszą nam:

W połowie września zacznie się sezon naszej opery — zacznie się, chociaż do temu dni parę zdawało się, że tego początku już nie będzie. Układ między pracownikami opery a magistratem został zawarty i to na takich warunkach, które magistrat ułożył z myślą o tem, aby ile możności jak najmniej wydać na teatr śpiewany, którego rola kulturalna jest minimalną w stosunku do teatru dramatycznego, jak o tem w dyskusji przedwakacyjnej nieraz się wypowiadano.

Warunki te są wyraźne, powiadają, co było jedną z bolączek opery. Pracownicy musieli mianowicie zgodzić się na zwiększenie godzin pracy, musieli zrzec się dodatkowych wynagrodzeń, a także trzynastej pensji, która przy budżecie Teatru Wielkiego wynosiła ładną sumkę. O ten dochodzik toczyły się najgorętsze boje między magistratem, a pracownikami opery, którzy chcieli przynajmniej coś uratować w ten sposób, aby pominąć ową trzynastą pensję milczeniem i w stosownej chwili znów o nią się upomnieć, ale magistrat trzymał się twardo i rzecz ostatecznie tak załatwiono, że pracownicy osobną deklaracją z owej trzynastki zrezygnowali, a za to w paragrafach kontraktu nie będzie już o niej mowy.

Kampanja szła ostatniemi dniami dość gorąco, jak świadczy charakterystyczny epizod. Mianowicie w dziennikach ukazała się wiadomość, że jakiś przedsiębiorca paryski chce zaangażować cały zespół baletu warszawskiego na występy nad Sekwaną. Nowinę tę lansował Związek Artystów Scen Polskich, który oczywiście śledził bacznie toczące się boje, a na którego ręce cenna ta oferta nadeszła. Dyrektorzy teatrów prowincjonalnych wiedzą, że w okresie wiosennych walk o podwyżkę gaży na następny sezon aktorzy lubią wydobywać z kieszeni telegramy, brzmiące np. tak: „Szyfman chce Cię za każdą cenę angażować, przyjeżdżaj zaraz, twój Poldek". Do paryskiej nowiny dołączony był też komentarz, pełen lęku co pocznie Warszawa, gdy Paryż porwie jej balet? Magistrat nie bardzo zląkł się tej katastrofy, sądząc po jego nieustępliwości i przeciwnie, byłby mógł powołać się na to, że zamknięcie opery nie pomnoży liczby bezrobotnych tancerzy, skoro Paryż na nich tylko czeka. Ale na szczęście nie doszło do najgorszego, Warszawa zatrzyma swój balet, a tylko biedny Paryż obejdzie się smakiem.

Co do kierownictwa opery, to rzecz ma się rozstrzygnąć jutro, we wtorek. Sezon zacznie się za jakiś tydzień mniejwięcej. Przed wakacjami był plan, aby otworzyć go operą „Manru" Paderewskiego z Gruszczyńskim w roli tytułowej. (tw)

KRYTYKA I TWÓRCA

(O ciekawej książce).

Zagadnienie krytyki powstało wtedy, kiedy któryś z naszych praszczurów, namalowawszy w jaskini scenę z polowania, obejrzał się na współmieszkańców, a oni, miast wydać odgłosy podziwu, jęli pomrukiwać z niezadowoleniem albo spróbowali rzecz poprawić. Wtedy to powstało nieporozumienie między twórcą a krytykiem. Wykazało ono niezwykłą żywotność: trwa dotychczas.

Ze strony twórców atak jest lapidarny i krótki, a wyraża się nietyle w rozumowanej teorji, któraby wykazywała brak podstaw dla istnienia krytyki, ile w prostem odrzuceniu krytyki jako zasadniczo niemądrej, niepotrzebnej, niezdolnej zrozumieć intencyj twórcy i dlatego zgoła nie posiadającej wartości.

Płynie zaś to odrzucenie zawsze z uczuciowej niechęci do krytyka, który nie staje na stanowisku twórcy, w gruncie rzeczy jedynie dla niego zrozumiałem. Z niego przecież wyszedł tworząc, i w niem się właśnie przez swoje dzieło twierdząco umocnił. Krytyk zaś zajmuje swoje własne stanowisko, dla twórcy obce, co oznacza atak elementu obcego na dzieło. Walka tedy artysty z krytykiem jest w gruncie rzeczy walką o nienaruszalność jego tworu.

Ze strony krytyki wychodzi znów zdecydowana obrona stanowiska własnej indywidualności, która czasem idzie tak daleko, iż powiada, że krytyka sama tworzy rzeczy nowe, dorzuca do dzieła artysty własną twórczość, jest twórczością na temat twórczości, tak dobrą jak na każdy inny temat, że o najmarniejszej książce można nieraz napisać najwspanialszą krytykę. W tym wypadku z walki dwóch indywidualności wychodzi zwycięsko indywidualność krytyka.

Z samej możliwości takiej definicji wynika nieśmiertelność walki i problemu, rodzą się też z niego rzeczy ciekawe i głębokie. Taką jest książka J. Calvet'a, która niedawno ukazała się nakładem Księgarni św. Wojciecha w tłomaczeniu polskiem Artura Górskiego i z jego przedmową pod tytułem: „O twórczości i krytyce katolickiej".

Jest to książka bardzo nowoczesna. Pisze ją człowiek wykształcony, o wielkiej rozległości horyzontu myślowego, dojrzały w tym sensie, iż dotarł do głębokich podstaw swojej działalności. To też książka jego sięga w liczne zasadnicze zagadnienia krytyki, rozświetla je i wypowiada o nich wyraźne zdanie. Dwa problemy ześrodkowują główną uwagę czytelnika: zagadnienie katolicyzmu w krytyce literackiej oraz zagadnienie uniknięcia grożących krytyce w rozwoju jej dzisiejszej organizacji niebezpieczeństw. Obydwa te zagadnienia ściśle się z sobą w wywodach autora łączą.

Przedewszystkiem duża wdzięczność należy się autorowi za zasadnicze wyjaśnienie, jak należy pojmować katolicyzm w krytyce i literaturze, bo to daje mu sposobność do gruntownego rozprawienia się z licznemi na tem polu nieporozumieniami. Albo — powiada autor — jest ktoś do głębi religijny, posiada to, co się nazywa „zmysłem katolickim", albo go niema. Jeżeli religja katolicka jest naprawdę nietylko powierzchownym składnikiem jego duszy, wtedy wszystkie dzieła jego będą katolickie, bez względu na to, czy opatrzone będą zewnętrzną etykietą katolicyzmu. Ta ostatnia nie gwarantuje zgoła istotnie katolickiej treści dzieła. Może również istnieć krytyka i dzieło katolickie mierne, bo jeżeli umysłowość i zdolności są mierne, nic innego jak tylko rzeczy mierne spłodzić mogą. Ale wtedy nie należy robić zarzutów, że rzecz jest katolicką, ale że jest mierna. Dobra i poczciwa intencja sama nie starczy na stworzenie dzieła pod względem artystycznym wartościowego. Bardzo odważne są wywody autora, w których pisze o duchu zakrystji w odróżnieniu od kościoła „gdzie dusza otwiera się przed Bogiem w modlitwie". „Duch zakrystji" jest duchem administratywnym, szufladkującym. W zakrystji zaś tylko przygotowuje się konieczności materjalne dla modlitwy. „Duch zakrystji" powinien z zakrystji nie wychodzić. Jest wielkiem nieporozumieniem, a nawet rzeczą śmieszną, gdy przystępuje się do dzieł sztuki z punktu widzenia zakrystji, w której niema miejsca na rzeczy niecodzienne, nowe. „Duch zakrystji" dużo narobił już szkody i niesprawiedliwości i należy go nie wypuszczać poza progi zakrystji.

Powyższe przytoczone w lapidarnym skrócie wywody są przykładem, z jak szerokiego i śmiałego punktu widzenia przystępuje do rzeczy głęboko katolicki autor. Postawienie przez niego sprawy w ten sposób oddaje dużą usługę katolicyzmowi, rozpraszając legendę, jakoby krytyka katolicka była albo musiała być krytyką ciasną. Samo zaś zagadnienie katolicyzmu w krytyce jest zagadnieniem nowoczesnem, bo porusza problem odnoszenia się do przejawów kultury na podstawie określonego religijnego światopoglądu, rzecz w stosunku do dnia dzisiejszego zawsze jeszcze nową, acz bardzo aktualną, zważywszy zainteresowanie religijne czasów dzisiejszych. Uwydatnia się ono również w doborze tematów literackich, co bardzo wyraźnie zaobserwować można także w literaturze polskiej.

Uderza autor bezlitośnie na zwyrodnienie krytyki, na zakorzenione w niej dzisiaj — zwłaszcza na zachodzie — zwyczaje, wynikające z oportunizmu, wpływu korzyści materjalnych, z organizacji wzajemnej wymiany usług między autorem i krytykiem, co sprawia, iż właściwy sens niezależnej krytyki zupełnie się wypacza. Autor wysoko podnosi sztandar krytyka, domagając się od niego wyrzeczenia się osobistej korzyści, bezwzględnej odwagi wypowiadania swojego zdania, poczucia odpowiedzialności, a co za tem idzie, konieczności zdobycia wielkiej wiedzy i wykształcenia, żeby nie robić szkody nieuctwem, a wreszcie prawdziwego powołania. Krytykiem trzeba się urodzić, a nie moze nim zostać każdy. To wszystko wiąże się u autora z zasadami religji katolickiej, która potępia oportunizm, sprzedajność, tchórzostwo, brak poczucia odpowiedzialności jako rzeczy złe. Prawdziwy katolik w każdym zawodzie a więc także w zawodzie krytyka, do cnót odwagi i prawdomówności przykładać się musi, inaczej jego krytyka nie będzie krytyką katolicką.

Nie możemy oczywiście streszczać książki, poruszającej liczne jeszcze aktualne zagadnienia i omawiającej je w sposób światły i wytworny oraz zdradzający wielką kulturę wewnętrzną i dojrzałość autora. To co pisze, są to rzeczy nietylko błyskotliwe, nietylko wykazujące dużą erudycję. Odznaczają się te wywody jeszcze jedną właściwością: są to rzeczy mądre, jeżeli mądrością nazwiemy wielką znajomość człowieka i znajomość życia, umiejętność trzeźwego poznania, w połączeniu z dążeniem do ideału, słowem: idealistyczny realizm. Ten sposób pojmowania sprawy znajdujemy nieraz w dziełach katolickich, a dzisiaj w okresie znużenia wyrafinowaną dialektyką słowa, stającego się samo dla siebie celem jest on bardzo na czasie.

Jerzy Drobnik.

Pisma nadesłane

„Głos sądownictwa" miesięcznik, nr. 7-8. Treść numeru: Pamięci Konrada Dynowskiego. „Szydło z worka" Zygmunt Zaleski. — „O typ polskiego sędziego" Dr. Władysław Dymek. — „O potrzebie reformy spadkobrania gospodarstw małorolnych" Wacław Jaskłowski. — „Kilka uwag o trzeciem czytaniu projektu K. P. C." Zygmunt Sitnicki. — „Zagadnienie przestępstwa zawodowego" Henryk Strasman. — „O potrzebie nowelizacji niektórych postanowień kodeksu postępowania karnego" Jan Hroboni. — „Sądownictwo administracyjne we Francji„ Stanisław Czerwiński. — „O trybie zwijania stanowisk sędziów okręgowych śledczych" Włodzimierz Wiszniewski. — Odpowiedzialność dyscyplinarna notarjuszy" Jan Gumiński. — Dział Prawa Handlowego. Dział Sądów Pracy. Dział Skarbowy i Administracyjno - Karny. Odpowiedzi od Redakcji. Z kuluarów sądowych — Mieczysław Wóycicki. Pan Prezydent Rzeczypospolitej wśród magistratury sądowej w Wilnie. — Wrażenia wakacyjne. Kronika. Z działalności zarządu Głównego Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów. Z działalności Oddziału Warszawskiego Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów. Z życia koleżeńskiego. Z życia prowincji. Różne. Przegląd czasopism prawniczych. Zapiski bibljograficzne. Orzecznictwo Izby i Sądu Najwyższego. Orzecznictwo Izby II Sądu Najwyższego. Orzecznictwo Trybunału Administracyjnego.

Nieudały eksperyment

Kłopoty handlarza. — Egzorcyści przy robocie. — Smutne skutki.

O niezwykłym eksperymencie „wypędzania djabła“ donosi jedna z gazet berlińskich.

Pewien zamieszkały w dzielnicy Wedding handlarz, nazwiskiem Miehlke, zapoznał się w piwiarni z dwoma osobnikami, zapijającymi nektar Gambrinusa i prowadzącymi ożywioną dyskusję. Temat rozmowy zainteresował Miehlkego: chodziło ni mniej ni więcej, jak o różne sposoby wypędzania z człowieka nieczystej siły.

Handlarz, którego połowica sprawowała w domu drakońskie rządy, począł rozważać, jaki może być powód faktu, że magnifika trzyma go tak „krótko“, wyznaczając mizerne kwoty „kieszonkowego“, ograniczając jego swobodę ruchów i często odmawiając nawet wydania klucza od bramy? W rezultacie doszedł do przekonania i zupełnego przeświadczenia, że jego „lepsza połowa“ jest bezwarunkowo opanowana przez djabła, którego należałoby czemprędzej wypędzić.

Kiedy z swych kłopotów domowych zwierzył się przygodnym kompanom, ci oświadczyli natychmiast gotowość wygnania z ciała pani Miehlkowej biesa i jako najodpowiedniejszy czas dla mającej być dokonanej „operacji“ ustalili rychłą godzinę poranną.

Już o piątej zrana, obaj „pogromcy djabła“ zjawili się w mieszkaniu handlarza, który jednak w chwili decydującej stchórzył. Poprosił „oprawców“ o możliwie niegłośne zachowanie się i wreszcie zaproponował uprzednie wspólne wypicie w pobliskim lokalu szklanki piwa dla dodania sobie animuszu. Propozycję przyjęto i niebawem trzej spiskowcy udali się do sąsiedniej knajpy. Tam kolejki szybko po sobie następowały, i zegar wskazywał już dziewiątą, kiedy nareszcie postanowiono przystąpić do dzieła.

Miehlke, którego odwaga pomimo licznych wypitych kufli piwa, nie chciała się jakoś wzmóc należycie, uznał za stosowne towarzyszów swych wyprawić do domu samych — on zaś osobiście pozostał w szynku, by tam odczekać dalszego rozwoju wydarzeń.

Obaj egzorcyści udali się do pani Miehlke, której się zarekomendowali jako przyjaciele męża, prosząc, by im pozwoliła na niego zaczekać! W trakcie pogawędki na tematy religijne, przybysze nagle pochwycili kobietę, oświadczając jej, że otrzymali z niebios polecenie wygnania z niej czarta. I zanim przerażona niewiasta zdołała pojąć co się święci, mężczyźni przydusili ją do ściany, groźnie rozkazując wykonać parę tuzinów „przysiudów“. Następnie „cudotwórcy“, rzuciwszy swą ofiarę na wznak na podłogę, zabrali się do rozciągania ciała, przyczem jeden ciągnął za głowę, drugi za nogi. Miehlkowa poczęła wrzeszczeć, w niebogłosy, przyzywając pomocy. Wnet nadbiegli sąsiedzi i zjawili się policjanci, którzy egzorcystów zaaresztowali i odprowadzili do komisarjatu. Tam okazało się, że obaj „pogromcy djabła“, zaledwie przed paru dniami wypuszczeni zostali z zakładu dla nerwowo chorych w Borkau.

Tymczasem handlarz Miehlke wciąż siedział jeszcze w piwiarni, spijając kufel za kuflem. Po niejakimś czasie przyszła po niego małżonka, poczem w domu państwa Miehlke miała miejsce walna rozprawa, podczas której handlarz miał sposobność przekonania się, że eksperyment wypędzania z pani Miehlke djabła, najzupełniej się nie udał.

Kr.

3.000 dolarów za 3 strony powieści

Pewien zamożny kupiec chicagoski, niejaki Karol Halaguy, będący zapalonym czytelnikiem powieści sensacyjnych, kupił pewnego razu na dworcu książkę pod zachęcającym tytułem „Tajemnice pałacu maharadży“. A chociaż nie była to żadna sensacyjna nowość, lecz powieść jakiegoś anonimowego autora z przed 28 lat, Halaguy czytał ją z zapartym tchem. Trzeba jednak trafu, że w tym właśnie egzemplarzu brakowało trzech ostatnich stron, na których cała tajemnica, będąca tematem powieści, miała być rozwikłana. Oczywiście Halaguy zaczął szukać w księgarniach i bibljotekach innego egzemplarza, nigdzie jednak nie mógł go znaleźć. Wówczas dał ogłoszenie, obiecujące temu, kto mu owe 3 strony „Tajemnic pałacu maharadży“ dostadczy, 3.000 dolarów nagrody. Skutek był nieoczekiwany: zgłosiło się aż pięciu szczęśliwych posiadaczy poszukiwanych stronic. Oczywiście Halaguy wypłacił nagrodę tylko pierwszemu. Wówczas pozostali zaskarżyli go do sądu, domagając się wypłacenia im przyobiecanej w ogłoszeniu nagrody. Sąd orzekł, że Halaguy zgodnie z treścią ogłoszenia powinien każdemu, kto mu dostarczy owe trzy strony powieści, wypłacać nagrodę. Biedny amator powieści sensacyjnych drży na samą myśl, gdy mu wydawca owych „Tajemnic pałacu maharadży“ dostarczy cały nierozsprzedany nakład.

(R. C.)

Osobliwa statystyka

„niegrzecznych narodów“.

Amerykański obieżyświat p. Warier w swych wędrówkach przez liczne kraje zwracał specjalną uwagę na stopień ugrzecznienia poszczególnych narodów.

Sporządził przytem oryginalną statystykę, notującą każdy wypadek niegrzeczności, który go spotkał w danym kraju.

Za najgrzeczniejszy naród p. Warier uważa Chińczyków, którzy tylko raz w oczach Amerykanina byli niegrzeczni.

A więc Chińczycy mimo wojen domowych i szerzenia się u nich bolszewizmu zasługują nadal na opinję ludzi grzecznych.

Po uśmiechniętych zawsze Chińczykach następują poważni z natury a nawet ponurzy Hiszpanie, wśród nich p. Warier stwierdził dziewiętnaście wypadków niegrzeczności.

Po Hiszpanji idzie Szwecja, która dostała 22 punkty, Danja 28, Anglja 31, Szwajcarja 33, Belgja 61, Holandja 61, Austrja 110 i Włochy 139.

A szczyt niegrzeczności osiągnęły Niemcy, na ich konto Amerykanin notuje coś 181 przekroczeń.

Narodów słowiańskich oraz Francji p. Warier nie uwzględnia w swej statystyce grzeczności.

Lili Damita i syn miljardera

Znakomita gwiazda ekranu, Lili Damita, bawiła ostatnio w Europie. Podróż powrotną do Ameryki odbyła ona w towarzystwie syna znanego krezusa amerykańskiego, Vanderbildta. Kto wie, czy był to tylko przypadek, ale fakt, że wieść o wspólnej podróży gwiazdy z synem miljardera wyprzedziła okręt, którym oboje jechali, i na gruncie amerykańskim zjawiła się w postaci wiadomości o zaręczynach młodej pary. Może do tego dojdzie. Ale narazie, natychmiast po przybyciu do Nowego Yorku, Lili Damita kategorycznie zaprzeczyła pogłoskom. Vanderbildt zachowuje dyskretne milczenie. (R. C.)

Chińskie tancerki i chińscy lichwiarze

Chińczycy są wielkimi zwolennikami sztuki tanecznej, a produkcje choreograficzne cieszą się w Chinach niezmiernem powodzeniem, na które żadnego wpływu nie wywierają nawet nieustanne zamieszki wewnętrzne ani nawiedzające co pewien czas Chiny kataklizmy żywiołowe. Jednakże mimo tego powodzenia sytuacja materjalna tancerek chińskich nie jest bynajmniej świetna, ani godna pozazdroszczenia, a to z tego względu, że każda niemal tancerka zaraz na początku swej karjery dostaje się w sidła lichwiarzy, którzy ją następnie niemiłosiernie wyzyskują, pobierając wręcz fantastyczne procenty od pożyczonych sum. Przeważnie oprocentowanie to waha się w granicach od 7 do 9 proc. za dzień, czyli około 3 000 proc. w stosunku rocznym. Co gorsza, że ta nieludzka lichwa jest niemal z reguły bezkarną. (R. C.)

Czy śpiewak operowy może być tęgi?

Dyrektor sztokholmskiej opery, John Forsell, podał do wiadomości całemu zespołowi swych artystów, iż zwracać będzie wielką uwagę na utrzymanie linji ciała śpiewaka. Ponieważ przeważnie śpiewacy operowi odznaczają się dość poważną tuszą, ów „dekret“ Johna Forsella zaniepokoił bardzo szwedzki świat artystyczny.

John Forsell, sławny śpiewak operowy, przez wiele lat służył, jako porucznik w armji szwedzkiej. i jeszcze dzisiaj mimo swych lat 62, odznacza się szczupłą, młodzieńczą prawie postacią. „Duch współczesności — twierdzi Forsell w swoim okólniku — skłania się ku temu, aby każdy człowiek posiadał jak najwięcej swobody ruchów, oddawał się sportom i wogóle trenował swe ciało. Widok tęgiego amanta, czy otyłej bohaterki sprawia przykre wrażenie na widzu. To też wszyscy artyści operowi powinni dbać o formę swego ciała, bo inaczej publiczność na opery wcale nie będzie przychodzić“.

Olbrzymie sumy

50 miljardów złotych włożonych w światowy przemysł filmowy.

Wprost nie do uwierzenia jest ogólna kwota pieniężna, jaką ludzkość wydaje corocznie we wszystkich kinematografach świata. Na walnem zebraniu wielkiej wytwórni filmowej w Londynie, prezes rady nadzorczej oświadczył, że na całym świecie istnieje 55 tysięcy kin, z czego 20 tys. w Ameryce a 4 tysiące w Anglji. W przemysł kinematograficzny włożono 750 miljonów funtów szterlingów, z czego 400 miljonów w samej Ameryce. W Anglji w przemyśle filmowym poczyniono inwestycje do 80 miljonów funtów szterlingów. Co tydzień 250 miljonów uczęszcza na całym świecie do kina, a koszta wynajęcia filmów przez poszczególne sale widowiskowe przekraczają 35 miljonów funtów szterlingów rocznie.

S. F.

Z różnych stron Polski

Półtora zająca na jednego myśliwego.

Na terenie powiatu będzińskiego istnieje blisko 400 myśliwych. Wśród nich są ludzie, którzy polują dla emocji, jest jednakże duży odsetek tzw. rzeźników, znajdujących przyjemność w mordowaniu ptactwa i zwierzyny. Ta kategorja „myśliwych“ poluje niemal codziennie. Całe szczęście, że są to zawołani pudlarze, gdyby bowiem umieli dobrze strzelać, zaginąłby już dawno wszelki ślad zwierzyny. Jeżeli weźmiemy pod uwagę liczne w tym powiecie rzesze robotnicze i rolnicze, nie używające tego sportu, oraz poważne wydatki, związane z dzierżawą terenów i innych spraw łowieckich, ilość 400 blisko myśliwych jest bardzo duża i jak obliczają znawcy zwierzostanu, średnio wypada półtora zająca na jednego myśliwego, to też wypadki, że zagłębiowski nemrod po powrocie z polowania przynosi do domu kupionego w składzie szaraka, są zjawiskiem bardzo częstem.

Ile wypalamy wyrobów tytoniowych i ile za nie płacimy?

Z opracowanych przez dyrekcję państwowego monopolu tytoniowego danych o sprzedaży wyrobów tytoniowych wynika, że w roku 1928/29 sprzedano w Polsce 75.548.812 sztuk cygar, 9.580.468.289 sztuk papierosów, oraz 13.473.860 kg. tytoniu; zatem razem w Polsce wypalono w ciągu roku 20.385.254 kg. wyrobów tytoniowych. W porównaniu z latami ubiegłemi ilość sprzedanych wyrobów tytoniowych zwiększyła się znacznie, w roku 1919 sprzedano 24.126.622 sztuk cygar, w roku zaś 1923 — 8.458.154 cygar, czyli blisko 9 razy mniej niż w roku 1928/29. Papierosów w roku 1919 sprzedano 143.912.667 sztuk, czyli w okresie dziesięcioletnim sprzedaż papierosów zwiększyła się blisko 70 razy. Tytoniu sprzedano w roku 1919 — 350.864 kg., czyli w ciągu 10 lat ilość sprzedanego tytoniu zwiększyła się około 38 razy.

Wpływy ze sprzedaży wyrobów tytoniowych wynosiły w roku 1928/29: ze sprzedaży cygar — 19.250.587 zł, ze sprzedaży papierosów — 350.176.645 zł, oraz ze sprzedaży tytoniu — 284.226.262 zł — zatem razem wydaliśmy w ciągu roku na papierosy, cygara i tytoń — 653.653.495 złotych.

Wartość wytwórczości fabryk monopolowych wynosiła w roku 1928/29 ogółem 698.466.030 złotych. W fabrykach monopolowych przerobiono w ciągu roku 21.415.716 kg. surowca tytoniowego, wyrobiono 73.839.877 sztuk cygar, 10.324.097.909 papierosów, oraz 13.996.448 kg. tytoniu, razem wszystkich wyrobów tytoniowych ogólnej wagi 21.431.409 kg.

Wśród nędzy ubóstwa

Leży przedemną spora broszura, na okładce skromnej postać wychudłej kobiety z niemowlęciem na ręku, a u dołu jakże wiele mówiący napis: „Wśród nędzy ubóstwa“.

Dalej karta tytułowa: Sprawozdanie Poznańskiego Okręgu „Caritas“. A zaraz potem jakby zasadnicze memento werset z J. Kasprowicza:

„Więc jeżeli pragniem — nie, by sławił
Tłum nasze imię słowy czczemi,
Nie, by uginał się ku ziemi,
Lecz, by się równy brat nie krwawił
Nędzą — poznajemy, że mu trzeba
Światła i chleba“.

Dalej idą słowa jakby z granitu kowane i cyfry: bonów jałmużniczych sprzedano za zł. 6.306,55, przekazów żywnościowych wydano na sumę zł. 16.113,96, porad udzielono 2131, wydano z szatni odzieży wartości zł. 7.400,—. Urządzono kursa dla sióstr parafjalnych, które już objęły 10 placówek i czego tam nie robią, ile łez otarły, ile osób wydarły upadkowi i rozpuście, ilu biedaków nakarmiły i t. p.

Mamy też dział „skrajnej nędzy“ i „opiekę nad młodzieżą“ i „szpitale“; niepoślednie miejsce zajmuje też współpraca z ważnemi towarzystwami, jak „Komitet Pomocy Inteligencji“, „Przystań“, „Opieka nad więźniami“, Panie Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, „Tanie Kuchnie“, „Stowarzyszenie Ochrony Kobiet“ i t. p.

Trudno w krótkich słowach przytoczyć choć drobną część tych zwartych danych i głębokich myśli wypełniających 55 stron tej ciekawej książeczki.

I wreszcie na samym końcu, po tej silnej wymowie faktów, lista członków Okręgu „Caritas“, osób, które w zrozumieniu potrzeb tej niesłychanie ważnej instytucji popierają ją, czy to większemi darowiznami, czy drobną składką miesięczną. Mamy chwała Bogu blisko 300 tysięcy mieszkańców w Grodzie Przemysława, ileż więc może liczyć członków Poznański Okręg „Caritas“....?

Śmiesznie mała cyfra 1009. Ale za to są to ludzie czołowi w naszem życiu kulturalnem i społecznem. Co się jednak dzieje z resztą pozostałych obywateli?...

I dopiero zrozumiałemi stają się słowa zamieszczone jako motto do wstępu sprawozdania:

„— — — Lud ten przybliża się do mnie
Usty i wargami czci mnie,
A serce jego dalekie jest ode mnie.“
(Izajasz: „Proroctwa“).

Mimo to dzielni oracze niwy charytatywnej nie opuszczają rąk i nie tracą nadziei, bo mają w sobie wielką ideę. —

„Wierzymy“ — wołają we wstępie — niezłomnie, że coraz więcej serc otwierać się będzie w promieniach wielkiej Chrystusowej Caritas, wierzymy, że zbudzi się wreszcie społeczne sumienie i wiara żywa przemówi w uczynkach miłosiernych“.

Brat Cezary.

Słownik po parkanie

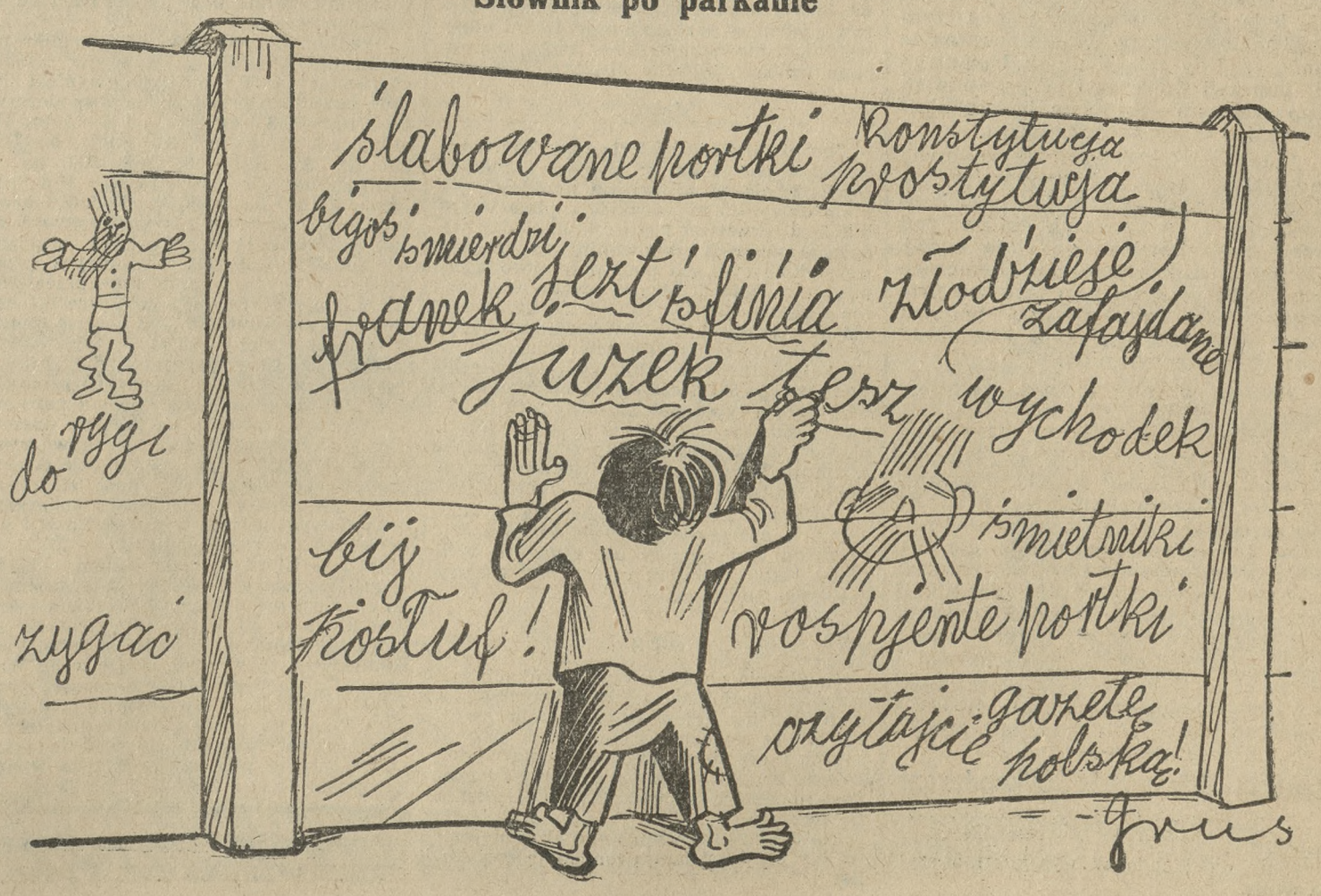

DZIAŁ GOSPODARCZY

O konsumcję i eksport baraniny

Jest rzeczą dziwną, że konsumcja mięsa owczego i jagnięcego w Polsce stoi na niesłychanie niskim poziomie, wynosi bowiem zaledwie 0,02 kg. na głowę ludności rocznie i stale spada. Tymczasem w innych państwach, i to przodujących pod względem kultury i cywilizacji, ta przeciętna spożycia jest kilkadziesiąt i więcej razy wyższa, wynosi mianowicie w Wielkiej Brytanji 11,5 kg, we Francji 4 kg, w Kanadzie 4 kg, w Stanach Zjednoczonych 2,7 kg, w Niemczech 1 kg.

Przyczyną takiego stanu rzeczy w Polsce jest z jednej strony konkurencja wełny zamorskiej, dzięki której hodowla owiec stała się u nas nierentowną i prawie zupełnie została zaniechaną, z drugiej różnolitość gatunków i niska jakość mięsa baraniego. Ponadto należy podnieść, że z braku należytej propagandy nie zdołano u nas usunąć przesądów i nieusprawiedliwionych uprzedzeń do mięsa baraniego.

Jak bardzo propaganda za większem spożywaniem baraniny jest u nas uzasadniona, stwierdza fakt, że mięso baranie uważane jest w Anglji, Francji i Belgji za pierwszorzędny przysmak i najzdrowszą strawę. Zgodnie z opinją lekarzy-specjalistów baranina w porównaniu z mięsem wołowem i wieprzowem przedstawia w odżywianiu ludzi zdrowych i chorych o wiele większą wartość, zwłaszcza nadaje się dzięki łatwej strawności dla pacjentów, dotkniętych chorobami żołądka i kiszek. Również przy djecie odtłuszczającej baranina powinna znaleźć powszechniejsze zastosowanie, gdyż ze względu na wielką zawartość białka wywołuje już w małej porcji nasycenie. Włókna mięsne młodej baraniny są b. delikatne i kruche, ponadto zachowana jest znakomita równowaga pomiędzy białkiem i tłuszczem, a tłuszcz jest rozmieszczony równomiernie między mięśniami. Wreszcie nauka o witaminach wykazuje, że w organiźmie owiec jest nagromadzona największa ich ilość, gdyż zwierzęta te dłużej niż inne przebywają na wolnem powietrzu i żywią się trawami na pastwiskach.

Należy sądzić, że obecnie, na skutek coraz realniejszej perspektywy wydatniejszego eksportu tego artykułu i w miarę powiększania się pogłowia owczego koła rolnicze zwrócą więcej uwagi na skuteczną propagandę konsumcji mięsa baraniego.

Jak podkreśla prof. Ritter, dyrektor Instytutu gospodarstwa narodowego akademji rolniczej w Berlinie, przyszłość hodowli owiec zależy głównie od jakości mięsa baraniego. Pod tym względem istnieją dwie możliwości. Wobec tego producent przy wyborze materjału hodowlanego sprawę tę powinien mieć przedewszystkiem na oku. Główną zaletą baraniny jest, aby nie była zbyt tłusta, gdyż pod tym względem zaszły po wojnie gruntowne zmiany. Gdy jakość mięsa baraniego się poprawi wówczas i propaganda za jego szerszem spożyciem będzie ułatwioną i o wiele skuteczniejszą.

Poprawa jakości owiec rzeźnych zadecyduje także o intensywniejszym eksporcie baraniny i ułatwi nam konkurencję z państwami, które pod względem hodowli owiec stoją wyżej. Nie należy zapominać, że w Niemczech rozwinięto ostatnio bardzo żywą propagandę za racjonalizacją hodowli owiec oraz intensyfikacją konsumcji oraz eksportu baraniny.

Podjęty w roku bieżącym eksport baraniny, głównie do Francji, dał już zadawalające rezultaty. W pierwszych miesiącach b. r. zdołaliśmy bowiem wywieźć przeszło 70 wagonów baraniny. Organizacje handlowe powinny nie szczędzić wysiłków, aby dalej rozwijać ten obiecujący wywóz, dla hodowców zaś powinien być ten rezultat zachętą do powiększania produkcji oraz do ujednostajnienia pogłowia pod względem jakości, gdyż zasada standaryzacji towaru eksportowego i korzyści z niej wypływające mają również zastosowanie do hodowli zwierząt. (la)

Krótkie informacje gospodarcze

— Bank Turecki wykazał czysty zysk za r. 1929 — 229.000 Ł., z czego wypłacona zostanie dywidenda w wysokości 5 szyl. za akcję.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	1. 9.	2. 9.	3. 9	4. 9	5 9	6 9.
Pszenica						
Warszawa	32,00	32,00	—	31,50	31,00	—
Poznań	31,00	—	30,00	—	29,00	29,00
Lwów	27,75	—	—	—	—	—
Lublin	31,00	—	29,50	—	—	—
Żyto						
Warszawa	19,50	19,25	—	19,25	19,00	—
Poznań	20,30	—	19,90	—	19,00	18,85
Lwów	19,25	—	—	—	—	—
Lublin	18,00	—	18,00	—	—	—
Jęczmień						
Warszawa	22,50	22,50	—	22,00	22,00	—
Poznań	23,50	—	23,50	—	23,00	20,00
Lwów	18,75	—	—	—	—	—
Lublin	0.00	—	18,50	—	—	—
Owies						
Warszawa	23,00	23,00	—	23,00	23,00	—
Poznań	19,00	—	19,00	—	19,00	18,00
Lwów	—	—	-	—	—	—
Lublin	18,50	—	17,00	—	—	—

W miesiąc po żniwach, po krótkiem wzmocnieniu się tendencji na rynkach zbożowych, stajemy się świadkami dziwnego zjawiska, niezrozumiałego zjawiska taniania zbóż. Zbiega się to z jednoczesnem drożeniem zboża u naszego sąsiada zachodniego oraz dość trwałą tendencją dla zbóż na pozakontynentalnych rynkach.

W ciągu ostatniego tygodnia sprawozdawczego przesunięcia w cedule giełdowej są aż nadto rażące, by mogły ujść uwadze nawet tych, którzy z małem zaciekawieniem śledzą zmiany dokonywujące się na rynkach towarowych. Pszenica staniała na rynku poznańskim w ciągu tych kilku dni o 2 i pół zł. na kwintalu, spadając przy słabej tendencji do poziomu 29 zł. Co do żyta to i ono nie potrafiło zachować swej i tak już niskiej ceny 20,30 zł., z końca ub. tygodnia spadając teraz do ceny 18,85 zł., czyli o 1,45 zł. na kwintalu. Jeszcze dotkliwszą stratę poniósł jęczmień, który staniał o 3 i pół zł. Owies spadł w cenie o 1 zł. na kwintalu.

Takie kształtowanie ceny jest oczywista z punktu widzenia interesów rolnictwa wręcz katastrofalne, tem bardziej, że rolnictwo wyczerpane prawie trzyletnim niskim poziomem cen zbóż, nieodpowiadającym absolutnie kosztom produkcji, wyczerpało całkowicie swoje zasoby. Zadłużona wieś spodziewała się uiścić choćby część swoich zobowiązań pieniędzmi, uzyskanemi ze sprzedaży tegorocznych ziemiopłodów, które w początku sierpnia notowano po cenach odpowiadających w przybliżeniu normom względnej rentowności. W chwili obecnej nadzieje te uległy zupełnemu rozwianiu, i rolnictwo staje ponownie przed trudnościami, od których nie potrafi je uchronić żaden kredyt zastawowy, ani inne pożyczki krótkoterminowe. Rezolucje konferencji rolniczej w Warszawie pozostaną tak długo pięknie brzmiącemi słowami, i nie wzbudzą zaufania, dopóki sfery miarodajne nie pomyślą o jako takiem zabezpieczeniu warunków bytu dla szerokich mas producentów rolnych.

Coraz głośniej słyszy się pytanie, poco właściwie istnieją państwowe rezerwy zbożowe, jeżeli w okresach najbardziej odpowiednich, nie dają o sobie znaku, pozwalając na katastrofalne obniżanie się cen.

Masło

Rynki zagraniczne były przy końcu ub. tygodnia pod znakiem mocnej tendencji. Stwierdzenie to odnosi się przedewszystkiem do rynku niemieckiego, gdzie wskutek korzystniejszego stosunku między podażą a popytem notowania na prawie wszystkich rynkach podniosły się o kilka punktów. Dnia 6. bm. notowano w Berlinie I gat. masła 140 Rm. za 50 kg. wobec 136 Rm. w dn. 4. bm. Sytuacja na rynku angielskim wskutek dużych zapasów masła kolonjalnego w chłodniach nie jest jeszcze wyjaśniona, niewielka zwyżka notowań objęła tylko pierwszorzędne gatunki masła duńskiego. Duńskie koła handlowe, biorąc pod uwagę spadek produkcji masła w Danji, liczą się z powolnym wzrostem cen w nadchodzących tygodniach.

Na rynku krajowym wobec słabej konsumcji i pomyślnych warunków atmosferycznych tendencja w ub. tygodniu była nadal słabą, wskutek czego ceny zostały poważnie obniżone.

Jaja

Tendencja na światowych rynkach jajczarskich kształtuje się w dalszym ciągu niejednolicie. Przeważa tendencja zwyżkowa, lecz równocześnie wskutek słabego popytu utrzymuje się usposobienie wyczekujące. Radykalnej zmiany tendencji rynkowej oczekują kupcy z chwilą oziębienia się temperatury.

Na rynku krajowym wskutek mniejszej podaży ceny wykazują tendencję zwyżkową.

Bydło i mięso

Sytuacja w ub.egłym tygodniu na krajowym rynku trzody chlewnej była pod znakiem niejednolitej tendencji. W Poznaniu ceny były utrzymane dla cięższego towaru, dla lżejszego zaznaczyła się niewielka zniżka. Również we Lwowie, były ceny utrzymane, natomiast w Warszawie, Katowicach i Mysłowicach ceny wykazały nieznaczną zniżkę. Na targowicy gdańskiej dn. 2. bm. trzoda spadła o 3—7 guld. na 50 kg.

Manufaktura

Najciekawszem zjawiskiem w tej chwili jest fakt, że już na samym początku sezonu zimowego zabrakło najważniejszych artykułów zimowych, dostarczonych w niezmiernie skąpych ilościach. Fabrykanci obliczają bardzo skrupulatnie rozmiary zapotrzebowań, produkując minimalne ilości na skład, by uniknąć przepełnienia oraz konieczności odsprzedawania towaru za wszelką cenę. Szczególną ostrożność w tym względzie wykazują wielkie renomowane firmy łódzkie. Ważną okolicznością jest ponadto liczenie się z konkurencją wytwórni drobnych i średnich, które pod koniec sezonu silnie obniżają ceny. Niemniej decydującym czynnikiem jest wprowadzenie zwyczaju sprzedaży tylko za gotówkę, skutkiem czego zwiększył sie popyt na towar tańszy i fabryk mniej renomowanych.

Konkurencja między fabrykami zaostrzyła się tak dalece, że wielkie przedsiębiorstwa nie udzielają mniejszym wytwórniom kredytu, odmawiając im nawet sprzedaży surowej bawełny. Ceny towarów zimowych w zasadzie pozostały bez zmiany z tem jednak, że kupuje się prawie wyłącznie za gotówkę. W handlu wyrobami bawełnianemi znikły weksle zupełnie, natomiast zawierano transakcje na podstawie gwarancji bankowej lub, co się bardzo często zdarza, na rachunek ekspedytora.

Konjunktura w handlu manufakturą kształtuje się obecnie znacznie pomyślniej, niż w roku ubiegłym. Panuje przekonanie, że sezon będzie ożywiony.

Metale

Ceny na rynku londyńskim uległy w ostatnich dniach nieznacznym zmianom. Miedź nie cieszy się popytem wobec bardzo małego zapotrzebowania w Europie, a przyczynia się do powiększenia zastoju stagnacja na rynku amerykańskim. Nadzieje, wiązane z żywszemi obrotami w ciągu sierpnia zawiodły, i zapasy nie uległy zmniejszeniu. Skutkiem tego w najbliższym czasie kartel miedzi zamierza przystąpić do obniżenia ceny. Wpłynęło to na potanienie miedzi, którą na rynku angielskim oddawano taniej o 6 szylingów, notują miedź po cenie prawie 49 funt. za t. Ceny przy bardzo małych obrotach cyny utrzymują się na niezmienionym poziomie. Zapasy są w dalszym ciągu bardzo wielkie, i dwumiesięczna przerwa produkcyjna nie wpłynęła ostatecznie na oczyszczenie rynku. Ołów utrzymuje się na dotychczasowym poziomie, natomiast cynk na skutek wzmożonej podaży przy dość słabym popycie staniał. Dotąd nie można było ustalić, czy kartel cynkowy utrzyma się na przyszłość.

Obciążenie rolnictwa

Z pośród podatków, zaliczonych przez statystykę urzędową do bezpośrednich i obciążających rolnictwo, należy wymienić podatki: gruntowy i dochodowy. Budynki niewynajmowane nie płacą podatku od nieruchomości.

Według danych za r. 1928 wymiar podatku dla 4 804 725 gospodarstw rolnych obejmujących 32,8 milj. ha. wyniósł 68,7 milj. zł z czego przypada na gospodarstwa do 5 ha — 13,7 milj. zł, od 5—15 ha 17,8 milj., od 15—60 ha 8,1 milj., od 60—150 ha 3,2 milj., od 150—500 ha — 8 milj., od 500—2 000 ha — 10,3 milj. i ponad 2 000 ha 7,5 milj. Podatku gruntowego przypada na 1 gospodarstwo w całem państwie 14 zł, najwięcej w izbie wielkopolskiej 56 zł, a najmniej w lwowskiej — 8 zł; na 1 ha wypada przeciętnie 2,1 zł, najwięcej w Wielkopolsce 3,7 zł i wojew. warszawskiem — 3,5 zł a najmniej w izbie poleskiej — 0,8 zł.

Na 4,8 milj. gospodarstw rolnych opłacających podatek gruntowy jest tylko 227 tys. płatników podatku dochodowego posiadających 12,9 milj. ha (ca 40% obszaru rolnego podlegającego podatkowi gruntowemu), od których wymiar podatku dochodowego wyniósł 45,9 milj. zł. Przeciętne obciążenie 1 ha obszaru podatkiem dochodowym wynosi w Polsce 3,5 zł i jest największe w izbie lubelskiej — 7,7 zł, na Śląsku — 7,1 zł, w poznańskiem — 6,3 zł, w m. Warszawie i wojew. wołyńskiem — po 5,2 zł, a najniższe w kieleckiem i krakowskiem — po 1,3 zł. Z cyfr tych narzuca się wniosek, że o ile w lubelskiem wymiary są za wysokie o tyle w m. Warszawie (gospodarstwa przeważnie ogrodnicze) za niskie. Potwierdza to przeciętna dochodu z 1 ha, który wynosi w lubelskiem 118 zł, w poznańskiem 115 zł, w łódzkiem 113 zł, gdy w Warszawie 53 zł, a w krakowskiem 14 zł i w kieleckiem 22 zł.

KUPUJMY CEGIEŁKI NA BURSĘ RZEMIEŚLNICZĄ (P. K. O. 212 664)

Stosunki handlowe z zagranicą

Izba przem. - handlowa w Poznaniu komunikuje, że pewna firma amerykańska ofiaruje swoje usługi, jako pośrednik w umieszczaniu w przemyśle w Stanach Zjedn. wynalazków najróżniejszych dziedzin. Firma powyższa od dłuższego czasu zajmuje się załatwianiem wszelkich formalności, związanych z opatentowaniem wynalazków oraz finansowaniem, względnie pośrednictwem w finansowaniu ich użyteczności w praktycznem życiu. Bliższych informacyj udziela się w Izbie.

Firma gdańska z branży papierniczej, posiadająca generalne przedstawicielstwo firmy szwedzkiej na Gdańsk i całą Polskę, odda przedstawicielstwo na Polskę Zachodnią.

Firma niemiecka ma zamiar za odpowiednią licencją wprowadzić do Polski nowoczesny sposób budowania placów tennisowych. W tym celu chce nawiązać kontakt z zainteresowanemi firmami polskiemi.

Firma wiedeńska pragnie importować z Polski żołądzie.

Istnieją możliwości zbytu masła polskiego w Włoszech. Bliższych informacyj w tej sprawie udziela Izba w Poznaniu, pokój 8.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Konferencja drzewna w min. rolnictwa.** W poniedziałek rano została otwarta w min. rolnictwa konferencja ze sferami gospodarczemi, poświęcona zagadnieniom produkcji leśnej i drzewnej. Konferencję, licznie obesłaną przez organizacje reprezentujące zarówno własność leśną jak i przemysł i handel drzewny, zagaił minister rolnictwa, dr. Janta-Połczyński, stwierdzając, że konferencja jest kolejnym etapem kontaktu rządu ze sferami gospodarczemi. Następnie kolejno zabierali głos prezes rady naczelnej Związków Drzewnych p. K. Ostrowski, oraz prezes Zrzeszenia Zw. właścicieli lasów p. A. Jankowski. Dyr. Loret witał konferencję imieniem administracji lasów państwowych, jako największego w kraju producenta i zarazem przemysłowca drzewnego. Następnie przystąpiono do porządku obrad, który zreferujemy w najbliższym czasie.

(k) **Tranzyt jaj przez Węgry.** Dla tranzytu jaj przez Węgry wymagane są świadectwa pochodzenia wystawiane przez władzę lokalną polską (władze administracyjne) zaopatrzone w tłumaczenie w języku francuskim i niemieckim. Świadectwa weterynaryjne nie są już obecnie wymagane.

Z ZAGRANICY

(z) **Francja bankierem świata.** Zapasy dewiz i złota, nagromadzone we Francji, uważane są za wynik chwilowej i wyjątkowej konjunktury postabilizacyjnej. W rzeczywistości jednak zapas dewiz i złota wzrasta stale w związku z dodatniem kształtowaniem się bilansu płatniczego Francji. W chwili obecnej zapas złota i dewiz Banku Francji oraz zapasy dewiz skarbu państwa i banków prywatnych wynoszą łączną sumę 87 miljardów fr., czyli o 65 miljardów fr. więcej, niż w r. 1924. Jeśli eksport kapitałów z Francji nie przybierze w najbliższym czasie większych rozmiarów, to w r. 1932 francuskie rezerwy złota i dewiz przekroczą sumę 100 miljardów fr. Tego rodzaju perspektywa wydaje się nienormalną i niebezpieczną, a w związku z tem natychmiastowe zastosowanie środków przeciwdziałających zbędnej akumulacji rezerw kruszcowych wydaje się konieczne. Silny dopływ złota, wybitnie dodatny bilans płatniczy — w przeciwieństwie do innych państw — stały wzrost oszczędności predestynują Francję na bankiera świata. Spadek rentowności wysoko stojących pierwszorzędnych papierów wartościowych francuskich przyczynia się również do ekspansji kapitałów francuskich zagranicę. (i)

(z) **Sytuacja gospodarcza Szwajcarji.** Pierwsze półrocze 1930 r. wykazuje w Szwajcarji zmniejszenie eksportu. Import spadł o 2,5 proc., eksport o 9 proc. Ruch złota nie jest tu brany pod uwagę. Saldo ujemne bilansu handlowego wzrosło do 343 milj. wobec 282 w tym samym okresie roku ub. Osłabienie konjunktury wywozowej występuje specjalnie w przemyśle tekstylnym, zegarowym i maszynowym. Koła gospodarcze Szwajcarji utrzymują, że z powodu ścisłego związku przemysłu szwajcarskiego z gospodarką światową, poprawa obecnej depresji uzależniona jest jedynie od polepszenia konjunktury światowej.

(z) **Chaos finansowy w Hiszpanji.** W wyniku zarządzeń, dotyczących reglamentacji handlu, import towarów do Hiszpanji zmniejszył się, ale jednocześnie dochody z ceł zmniejszyły się w sposób nieoczekiwany. Zmniejszenie się wpływów z ceł do 33 proc. poprzedniej wysokości poważnie zagraża równowadze budżetowej. Uzależnienie polityki monetarnej od handlu zagranicznego powszechnie uważane jest za ciężki błąd. Dopuszczanie do obniżania się siły nabywczej pesety prowadzi nieuchronnie do kryzysu socjalnego, gdyż zarobki pracowników już obecnie okazują się zbyt niskie.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Przemysłowców „Sobieski".** — Posiedzenie komisji jubileuszowej odbędzie się w środę, dnia 10 bm. o godz. 20 w lokalu p. Wróblewicza, Chwaliszewo 68.

— **Kółko Dramatyczne, Wilda.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 10 bm. o godz. 20 w salce parafjalnej.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. Ign. Skorupki — Poznań-Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 10 bm. w lokalu zebrań o godz. 19.30.

— **Tow. Kupców Samodzielnych branży delikatesowo-kolonjalnej** zwołuje zebranie na środę, dnia 10 bm o godz. 20 do Domu Kupiectwa Polskiego. Na porządku obrad przewidziana jest również normalizacja niektórych cen detalicznych.

— **Stow. Młodz. Polskiej Poznań - Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 10 bm. o godzinie 20 w salce parafjalnej.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Kołodziejskiej.** Plenarne zebranie odbędzie się w dniu 11 bm. o godz. 17 w salce Domu Rzemieślniczego.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: B. G. z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo w rodzinie i w pewnej intencji 20 zł. — A. G. Śródka 10 zł. — Helena Radziszewska, 5 zł. — Tomasz Domagała, Tczew, z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 30 zł. — S. C. 25 zł. — Pawłowska (W. Garbary 35) 5 zł. — Wojtaszewska z prośbą o zdrowie 5 zł. — Jenner (Szwajcarska 19) 6 zł. — H. Ł. z publicznem podziękowaniem 5 zł. — W. H. 5 zł. — Gruszczyński z prośbą o opiekę, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 348 zł.

Na fundusz wyborczy: Stanisław Dutkiewicz 2 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Jan Borzymowski, robotnik, 19 l. Teofil Stankiewicz, biurowy, 62 l. Adam Ruszczyński, em. prezes sądu apel., 54 l. Helena Genge, z domu Michalska, 51 l. Bartłomiej Korcz, robotnik, 67 l. Antonina Karalusówna, służąca, 60 l. Czesław Kucharski, 16 l. Helena Krukówna, służąca, 21 l. Robert Bogdol, uczeń szkolny, 14 l. Roman Libiszewski, 3 l. Andrzej Tomczak, mistrz obuwniczy, 51 l. Marja Gliszczyńska, z domu Andrzejewska, 76 lat. Helena Górczyńska, 20 l.

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI

Piegi Pryszcze Liszaje Plamy pewnie usuwa **KREM VENUS**

Czerwoność skóry

rąk i twarzy usuwa niezawodnie śnieżnobiały **krem Leodor**, który nadaje cerze matowy odcień, tak charakterystyczny u pięknych i wytwornych Pań. Specjalną zaletą tego kremu jest również to, że nadaje się równocześnie jako doskonały podkład pod puder. Perfuma **kremu Leodor** przypomina zapach świeżo zerwanego bukietu fiołków, róż, bzu i konwalji. Ulubione te zapachy są w cudownej harmonji zawarte w **kremie Leodor**. Do nabycia w perfumerjach i Drogerjach. nw 2585

W poniedziałek, 8 września 1930 r. zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 84, nasz najdroższy, nieodżałowanej pamięci ojciec, teść, dziadek i wuj, ś. p.

Tomasz Damazy Słomski

inż. dypl., em. radca budownictwa, uczestnik powstania z r. 1863.

O bolesnej stracie donosi stroskana w żalu nieutulona

rodzina **Kazimierzowie Słomscy**
Janowie Ruckgaberowie
Stanisławowie Bogdanowiczowie
Jerzowie Mroczkowscy.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 11 b. m. o godz. 4 po poł. z kaplicy cmentarnej w Górczynie.
Poznań, Warszawa, dnia 9. IX. 1930. dw 1509

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak" pl. Nowomiejski 10 Tel. 1046.

Podziękowanie!

Za liczne złożone i nadesłane nam życzenia i kwiaty w dniu ślubu naszego, składamy nasze najserdeczniejsze staropolskie

Bóg zapłać!

Wojciechostwo Gzielowie
Poznań, ul. Wrocławska
zw 25407

Lokal

handlowo-biurowy **do wynajęcia** przy ul. Gwarnej od właściciela domu za cenę do umówienia.
Wiadomość: tel. 52-51.
zw 25384

WIECZORY są chłodne!
Trzeba uważać, aby się nie przeziębić!
TRYKOTY
sweatry
pullowery
kamizelki
SZALE poleca
PIOTR PLUCIŃSKI
St. Rynek 37 (Dom Czerwonej Apteki).
Pw 4935-3..5

Dnia 7 września 1930 r. zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, siostra, teściowa i babcia, ś. p.

z Krollów Salomea Heintzowa

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 10 b. m., o godz. 4-ej po południu, z kaplicy Św. Józefa. Msza św. za duszę drogiej Zmarłej dnia 11 b. m. o godz. 9-tej w kościele Zmartw. Pańskiego.

W smutku pogrążona
rodzina.

Poznań, Czajcza 2-a. zw 25406

Dnia 8 września r. b. zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami, po krótkich cierpieniach, nasz najukochańszy syn, brat, stryj i szwagier, ś. p.

Adam Wysocki

nauczyciel.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 11 września 1930 r., o godz. 10-ej przed południem w Zaniemyślu.

W ciężkim smutku pogrążeni
rodzice i rodzeństwo.

Zaniemyśl, Poznań, Gniezno. Dnia 8. 9. 1930 r. zw 25404
Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Na wyprawy
Szkło, porcelana
Sprzęty kuchenne
Łóżka żelazne
Umywalki
Garnitury umywalkowe
Bidety Pw 4946-8737
W. Janaszek
Poznań, ul. Jezuicka 1.

KINO WILSONA, Łazarz
Aktualny problem nowoczesnego pożycia małżeńskiego
Niedyskretna kobieta
z Jenny Jugo — Maria Paudler, Georg Alexander.
Początek o godz. 5, w niedzielę o 3.
zw 25413

†

Dnia 7 września 1930 r. o godz. 9 rano zmarła, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa matka, teściowa i babcia, ś. p.

z Kozłowskich

Józefa Dolatowa

przeżywszy lat 67. Pogrzeb odbędzie się w środę, 10 b. m., o godz. 4-ej, z domu żałoby, ul. Św. Czesława 3, na cmentarz parafjalny Bożego Ciała.

W ciężkim smutku pogrążeni
synowie i rodzina.

d 1510

Zakład Pogrzeb. „Ceremonjał" Towarowa 25 tel. 31-80

Dnia 8 września r. b. zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami, po krótkiej chorobie, nasz ukochany Kolega, ś. p.

Adam Wysocki

w 23 roku życia. Prawy Jego charakter i prawdziwa koleżeńskość pozostaną na zawsze w naszej pamięci.

zw 25405

W głębokim żalu
Kolegjum Nauczycielskie Zaniemyślskie.

OBIADY
na maśle wyda'e.
Cena abonamentowa niska.
Nowy Rynek 14-15
parter, lewo.

Poszukuję zaraz lub od 1. 10. dobrze poleconego
pomocnika
do składu kolonjalnego i delikatesów. Warunek: dokładna znajomość branży. Zgłoszenia z odpis. świadectw i podaniem pensji przy wolnym stole i stancji. **J. GÓRNY, Żnin.**
dw 1430

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę przez wzięcie udziału w pogrzebie, od których doznaliśmy tyle szczerego serca i współczucia, za kwiaty i wieńce z powodu zgonu najdroższej żony i matki, ś. p.

Konstancji z Laurentowskich Daumannowej

oraz wszystkim Krewnym i Znajomym składają serdeczne

Bóg zapłać!

w ciężkim smutku pogrążeni
A. Daumann z rodziną.

Krotoszyn, we wrześniu 1930. nw 3706

Dnia 5 września b. r. zmarł w Poznaniu ś. p.

Adam Ruszczyński

em. prezes Sądu Apel. w Toruniu, adwokat i notarjusz w Poznaniu.

W uznaniu Jego zasług, położonych przy organizacji Sądownictwa Polskiego i pracy społecznej, składamy hołd Jego pamięci.

Członkowie Sądu Okręgowego
i Sądów Powiatowych okręgu leszczyńskiego.

dw 1505

W piątą rocznicę śmierci ukochanego męża mego, ś. p.

Kazimierza Brownsforda

odbędzie się

msza św.

w piątek, 12 września, w kaplicy św. Józefa, o g. 8.

nw 3700 **Helena Brownsfordowa.**

PODZIĘKOWANIE!

Panu **Romualdowi Lietzowi** zamieszkałemu w Poznaniu przy ul Fredry 6 składam serdeczne „Bóg zapłać" za sumienne i gorliwe zajęcie się sprawą odszkodowania za spaloną moją stodołę. Dzięki Jego pomocy uzyskałem o 46,8% wyższe odszkodowanie, aniżeli przyznało mnie **Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe** w Poznaniu.

Gruszczyn, p Swarzędz we wrześniu 1930. **Michał Goderski.**

Sporządzam dla pogorzelców taksy wszelkiego rodzaju i przyjmuję zastępstwa pogorzelców wobec Towarzystw Ubezpieczeniowych. Najskuteczniejszą obrona jest zaraz po wypadku pożaru. Romuald Lietz, Poznań, ul. Fredry 6.

zw 25408

Znawca pije tylko aromatyczną i wydajną Kawę № 21 „Świąteczna" Ważnie zastrzeż. znak towar. № 18851 1/2 kg zł. 6.40

St. Milachowski Poznań, Fr. Ratajczaka 40.

Pw 4874-86.129

S. Morańska

pracownia sukien i okryć,

po powrocie poleca nowości na sezon jesienny.

Kossaka 18, tel. 66-39.

zw 25409

Zwapnienie żył. Zdenerwowania, osłabienia. Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwem leczeniu domowem od

Pw 4066-34,76

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 56.

CZAPNIKA

na mundurowe czapki poszukuje

Antoni Tuczyn, Warszawa, Podwale 2

Zgłoszenia piśmienne. nw 3515

Białe ząbki daje KALIKLORA

Pw 4345-34,14

Wróciłem

Dr. med. G. Weise

lek. prakt. nw 3686

Poznań, ul. Jasna 19, II. Telef. 60-02.

Godz. przyjęć: 10 — 12 i 4 — 6.

Po wykształceniu fachowo-lekarskiem w Klinice uniwersyteckiej w Wrocławiu (Dyrektor Prof. Dr. Hinsberg) nw 3687

osiedliłem się w Poznaniu

jako specjalista na choroby gardła, nosa, uszu i przeszkód w mówieniu, oraz objąłem fachowy oddział w szpitalu Diakonisek.

Godz. przyjęć przed poł. 10 — 12, po poł. 3 — 5 w mojem mieszkaniu prywatnem

ul. Jasna 19, II. (Hotel Bristol.) Telef. 60-02

Dr. med. R. Weise.

Międzynarodowa Wystawa Skóry i Obuwia

Bukareszt-Rumunja

5-31 października 1930.

Znaczne zniżki przejazdu dla PP. Wystawców i osób zwiedzających wystawę oraz zniżki na przewóz towarów na kolejach rumuńskich (50%-owa zniżka na powrotnej drodze). Zniżki na kolejach zagranicznych. Zmniejszona opłata za wizy zagraniczne. Zupełnie zniesione cło od eksponatów.

Wszelkich informacyj udzielają:

Rumuński attaché handlowy, izby handlowe wszystkich krajów, Biura Podróży ORBIS, które wystawiają również legitymacje wystawy, filje Biura Transportowego „Intercontinentale" i Towarzystwo Reklamy Międzynarodowej gen. repr. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124.

W Rumunji udzielają informacyj: Ministerstwo Przemysłu i Komitet Targów Urzędu Wystawowego, Bukarest, str. Petre Poni nr. 2. Tw 317

Dom dwupiętrowy

nowomasywny, stajnia, śpichrz oraz oficyna w Zbąszyniu, przy ul. 17 Stycznia (Marszałkowska) blisko dworca głównego, jak również

opłotowany plac budowlany

z kioskiem przy ul. 17 Stycznia narożnik Strumykowej, **są korzystnie do sprzedania.** Powyższe objekty można ewentualnie oddzielnie nabyć. Bliższych informacyj udziela oraz przyjmuje oferty pisemne do dnia 20 września 1930 r. włącznie **Bank Ludowy w Zbąszyniu.** dw 1508

Drogerja

połączona z sprzedażą towarów kolonj.

przy ruchliwej ulicy w centrum Poznania, istniejąca ca. 40 lat, zaraz tanio **na sprzedaż.** Skład nadaje się także na inną branżę. Oferty do „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 37,22. Pw 4937-37,22

POLECAMY NASZE NOWE PIÓRA

Tw 319

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella

wysyłka każdej ilości.

Cena za słoik 2,50 zł

Mydło Bella 1,25 zł

do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koroną.

Poznań, Górna Wilda 61.

nw 2916

KUPIEC

na kierowniczych stanowiskach z dłuższą praktyką w kraju, zagranicą, biegły w polsk.-niemieck. **przyjmie posadę zaraz.** Łaskawe propozycje pod **56,384** do **„Par"**, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11.

Pw 48,7-56,384

W Gdańsku

przyjmuje:

1. **Administrację domów z finansowaniem.**
2. **Wszelkie zastępstwa solidnych przedsiębiorstw polskich.**

Kaucję mogę do każdej wysokości stawić. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 25403**

Sub-przedstawiciela

rutynowanego fachowca, który już podróżował z dobrym wynikiem, mającego wyrobioną klientelę, poszukuje natychmiast Przedstawicielstwo najpoważniejszej gdańskiej **Hurtowni Drogeryjnej.** Zgłoszenia z podaniem referencji, odpisów świadectw i ew. fotografją do Kurjera Pozn. pod rw 11480

Wypożyczamy

pługi parowe do orki jesiennej

na dogodnych warunkach.

„Agromech", R. Klafkowski i K. Strzyż.

Zakłady Mechaniczne-Kotlarnia

Poznań, Urbanowo, ul. Sokoła 19-21. Telefon 20-32.

Pw 4947-56,139

Ze względów rodzinnych

odstąpię hipotekę w sumie 150 000 zł

na majątku ziemskim w Woj. Poznańskiem z 20% upustem. Dla posiadającego gotówkę okazja do korzystnego nabycia majątku ziemskiego. Spieszne zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod **zw 25402**

Kucharki

która prowadziła już większą kuchnię, **poszukuje Magistrat Miasta Katowic** do prowadzenia kuchni swego uzdrowiska w Gorzycach Śl. Zgłoszenia należy kierować do **Urzędu Opieki Społecznej, Katowice, Szkoła Szafranka.** dw 1506

Wybory.

Zwraca się uwagę wyborców do Sejmu i Senatu, zamieszkałych na terenie miasta Poznania, na rozplakatowane ogłoszenie o podziale miasta na obwody głosowania, o lokalach wyborczych i lokalach urzędowych Obwodowych Komisyj Wyborczych.

Poznań, dnia 9 września 1930 r.

Prezydent m. Poznania

nw 3707/8 (—) Ratajski

OGŁOSZENIE.

Powiatowy Urząd Ziemski w Gnieźnie **wydzierżawi** w drodze ustnego przetargu najwięcej dającemu na okres sześcioletni **prawo polowania** na terenie rozparcelowanego maj. państw. Kołaczkowo, powiat Września, stacja kolejowa w miejscu.

Obszar polowania wynosi ha 442.00.00.

Przetarg ustny odbędzie się w biurze Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Gnieźnie przy ul. Tumskiej nr. 2, w dniu 20 września b. r., o godzinie 10,30 przed południem.

Wywoławcza suma przetargu wynosi złotych 230.—

Powiatowy Urząd Ziemski zastrzega sobie wybór kandydata na dzierżawę bez względu na zaofiarowaną sumę tenuty dzierżawnej. Dzierżawca, z którym zostanie zawarta umowa na prawo polowania, winien w dniu przetargu uiścić: Jednoroczny czynsz dzierżawny, koszta ogłoszenia i odpowiednią opłatę stemplową, przypadającą od umowy za cały czas dzierżawny.

Stawający do przetargu winien złożyć poprzednio w Kasie Skarbowej w Gnieźnie względnie w Poznaniu do dyspozycji Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu kaucję w wysokości całej ceny wywoławczej i w dniu przetargu okazać się odpowiedniem pokwitowaniem.

Warunki polowania obowiązują stosownie do wydanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3. 12. 1927 r. Dz. U. R. P. nr. 110 z roku 1927 poz nr 934.

Bliższych informacyj udzieli Powiatowy Urząd Ziemski w Gnieźnie.

nw 3472 **(—) Celichowski, Komisarz Ziemski.**

Wielka zniżka cen obuwia skórzanego od 8 do 20. IX.

1675-54
zł 24,90

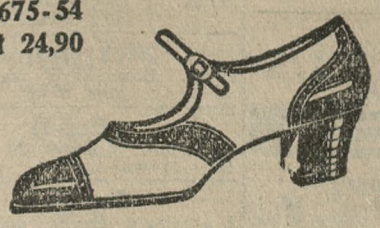

Gustownie kombinowany pantofelek z perferowanym noskiem i ozdobnym paseczkiem.

3223-63
27-30 zł 12,90
31-35 zł 14,90
36-38 zł 19,90

Dziecięcy bronzowy kombinowany półbucik. Cholewka z trwałej skóry, podeszew z gumy.

9642-05
23-26 zł 9,90
27-30 zł 12 90
31-35 zł 14 90

Piękny pantofelek dla Waszej córeczki, odpowiedni do szkoły i na niedziele.

1955-39
zł 24,90

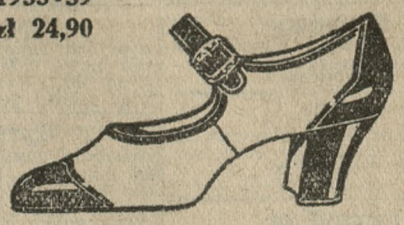

Piękny i praktyczny pantofelek odpowiedni na przechadzki

9645-42
zł 24,90

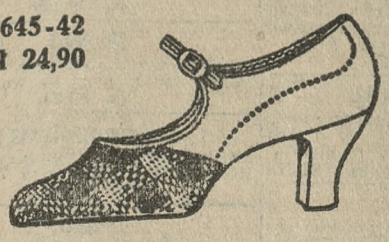

Elegancki pleciony pantofelek odpowiedni na przechadzki. Elastyczność plecionki zapewnia wygodę.

9905-51
zł 24,90

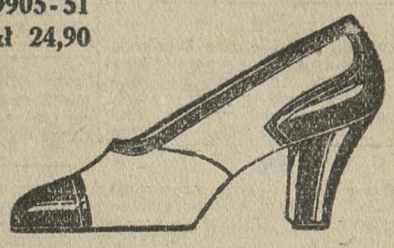

Sportowe czółenko z jasnego zamszu, ozdobione delikatnym boksem. Wykonanie i dobór kolorów odpowiadają wymogom elegancji.

9675-44
zł 24,90

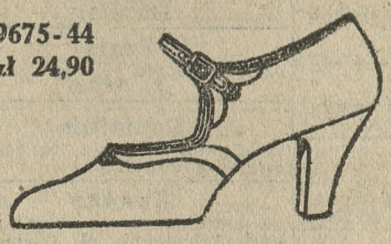

Piękny pantofelek spacerowy i wizytowy, wyróżniany przez swoją elegancję.

9675-61
zł 24,90

Spacerowy pantofelek z delikatnej skórki cielęcej. Ostatni paryski model.

9637-27
zł 24,90

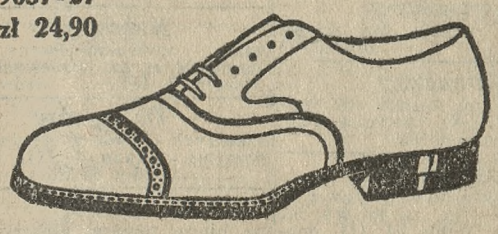

Elegancki spacerowy półbucik z pierwszorzędnego bronzowego lub czarnego boksu, ozdobiony delikatnem szyciem, wyróżniany przez swoją jakość i elegancję.

Polska Spółka Obuwia — Spółka Akcyjna

Bata

POZNAŃ, Plac Wolności 8. — WARSZAWA, Marszałkowska 138. — ŁODŹ, Piotrkowska 87.

6227-63
zł 24,90

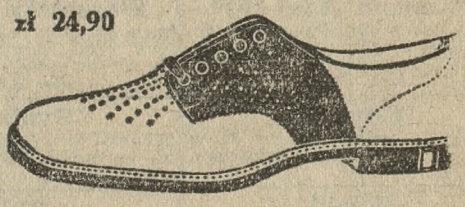

Sandałowy półbucik z perferowaną cholewką w dwóch odcieniach bronzowego koloru. Elastyczna podeszew i gumowy obcas zapewniają wygodę w chodzeniu

Pw 4 945-37,33

Dnia 1 września 1930 r. zostały **wylosowane następujące numery 8% listów zastawnych ZACHODNIO-POLSKIEGO TOWARZYSTWA KREDYTOWEGO MIEJSKIEGO**

Ser. A. 13 szt. nr. nr.:	21, 144, 674, 622, 709 591, 771, 531, 186, 799 148, 688 i 335 . . .	= zł 65.000.—
Ser. B. 16 szt. nr. nr.:	1033, 131, 130, 521 162 73, 918, 239, 367, 958 442, 557, 793, 113 1075 i 260	= zł 16.000.—
Ser. C. 1 szt. nr. nr.:	67	= zł 500,—
Ser. E. 4 szt. nr. nr.:	117, 118, 119 i 21 .	= zł 400.—
	czyli ogółem:	= zł 81.900.—

(osiemdziesiątjedentysięcydziewięćset)

Należności za wylosowane listy zastawne **Zachodnio-Polskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego** w Poznaniu, wypłacać będzie, poczynając od dnia 2 stycznia 1931 r.:

a) kasa Zach. Polsk. Tow. Kred. Miejsk. w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 8;
b) kasa Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 8.

Wylosowane listy winne być przedstawiane do zapłaty łącznie z talonem i wszystkiemi kuponami, począwszy od kuponu płatnego 1 lipca 1931 r.

Zachodnio-Polskie Towarzystwo Kredytowe Miejskie w Poznaniu.
nw 3699

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 11 września 1930 r., o godz. 10-ej, na placu spedytora Stachowskiego przy Małych Garbarach 9, sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

250 mtr. madapolanu, alaski, lyonu, 66 mtr. flaneli koszulowej, 48 koszul nocnych, 50 koszul flanelowych, 145 koszul wierzchnich zefirowych, batawia, 45 koszul nocnych madapolan z obsadą, koszule dzienne wierzchnie, 20 kap waflowych, 69 ręczników froterowych, płaszcze duże i małe, 55 obrusów, 300 koszul flanelowych i wiele innych rzeczy, ponadto **podwozie samochodu Oppla używane bez jednego koła.** nw 3710

Obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.

Krawczyk, kom. sądowy. Dąbrówki 14.

OGŁOSZENIE.

Powiatowy Urząd Ziemski w Gnieźnie **wydzierżawi** w drodze ustnego przetargu najwięcej dającemu na okres sześcioletni **prawo polowania** na terenie rozparcelowanego majątku państwowego Gutowo-Małe, powiat Września, stacja kolejowa Września.

Obszar polowania wynosi ha 474.00.00.

Przetarg ustny odbędzie się w biurze Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Gnieźnie przy ul. Tumskiej nr. 2, w dniu 20 września b. r. o godzinie 10-tej przed południem.

Wywoławcza suma przetargu wynosi złotych 250.—

Powiatowy Urząd Ziemski zastrzega sobie wybór kandydata na dzierżawę bez względu na zaofiarowaną sumę tenuty dzierżawnej.

Dzierżawca, z którym zostanie zawarta umowa na prawo polowania, winien w dniu przetargu uiścić: Jednoroczny czynsz dzierżawny, koszta ogłoszenia i odpowiednią opłatę stemplową przypadającą od umowy za cały czas dzierżawny.

Stawający do przetargu winien złożyć poprzednio w Kasie Skarbowej w Gnieźnie względnie w Poznaniu do dyspozycji Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu kaucję w wysokości całej ceny wywoławczej i w dniu przetargu okazać się odpowiedniem pokwitowaniem.

Warunki polowania obowiązują stosownie do wydanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3. 12. 1927 r. Dz. U. R. P. nr. 110 z roku 1927 poz. nr. 934.

Bliższych informacyj udziela Powiatowy Urząd Ziemski w Gnieźnie.

nw 3473 (—) **Celichowski,** Komisarz Ziemski.

W sprawie postępowania zapobiegawczego nad majątkiem **firmy Seweryn Chojnacki, Poznań,** Stary Rynek 52, zarządza się otwarcie postępowania układowego po myśli art. 37 Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 6 marca 1928 r. (poz. 244 Dz. Ust.). Poznań, dnia 2 września 1930.

nw 3474 **Sąd Powiatowy 2-a.**

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, 10 b. m., o godz. 2.30 po poł., sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę przy ul. Woźnej 13-b

stół i kanapę. nw 3711

Dawid, kom. sąd. Poznań, Śniadeckich 26.

Przetarg ofertowy.

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu wyda w drodze przetargu publicznego:

Prace dekarskie i blacharskie przy budowie 3 domów mieszkalnych przy ulicy Szamarzewskiego, narożnik Alei Przybyszewskiego.

Wadjum w wysokości 1 000.— zł w gotówce, w książkach oszczędnościowych lub w papierach państwowych należy poprzednio złożyć w kasie Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu, a kwit dołączyć do oferty.

Oferty należy oddać w zapieczętowanych kopertach z napisem: Oferta na prace . . . . . do dnia 19 września b. r. godziny 11-ej w Biurze Budowlanem, pokój 20, gmachu Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza nr. 2, gdzie otrzymać można podkładki ofertowe za opłatą 6— zł i gdzie udziela się również potrzebnych wyjaśnień.

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferentów, nieuwzględnienia żadnej oferty lub też podziału prac, bądźto na poszczególne bloki, bądź też na dekarskie i blacharskie oddzielnie.

Poznań, dnia 8 września 1930 r.

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej
Pw 4940-37,26 (—) Wybieralski

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 10 b. m., o godz. 9 przed poł., sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę w mojem biurze urzędowem

aparat do masażu. nw 3712

Dawid, kom. sąd. Poznań, Śniadeckich 26.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 2 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. **Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.**

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Sprzedam
większą ilość: narcyzów, lilij białych, piwonji, irysów, funkcji, fleksów etc. Kępno. skrzynka pocztowa 27. zdw 88 311

Motor elektryczny
na prąd stały 440 wolt 9 koni siły fabrykat Siemens. bardzo mało używany. korzystnie do sprzedania Dostatni. Poznań. Dąbrowskiego 81. telefon 6801 Jw 4 614

Jadalnię
piękną, dębową, bogato rzeźbioną, sypialnię białą, tanio sprzedam. Stolarnia Bukowska 9. zdw 88 283

Leżankę
używaną i materace sprzedam. Słowackiego 42. I. piętro. lewo. zdw 88 195

Regał
oszklony 255×225. stół składowy oszklony z gablota 2.15 sprzedamy. Bracia Pióro. Aleje Marcinkowskiego 28. Pw 4 639-36,120

Motocykl Saroléa 350 ccm
model 1927. dobrze utrzymany. tanio na sprzedaż. Banaszewski. Poznań. ul. Szamarzewskiego 31. na podwórzu zdw 88 403

Plac
Sienkiewicza pod budowę fabryki lecznicy, garażu sprzedam. Oferty Kurjer zdw 88 193

Sprzedam
korzystnie umywalkę, 2 nocne stoliki, 1 łóżko. Nowak. św. Marcin 20. zdw 88 383

Na sprzedaż
maszyna do palenia kawy „Probat" na 74 klg i prasa Kiljama do wyrobów konserw kawowych, która odrzuca przy 8 godz. pracy cirka 40 000 kostek. Rzeczy są w dobrym stanie. Oferty do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 56,410 Pw 4 938-56,410

Dom
3 pokoje. kuchnia śpiżarnia. piwnica. chlewy stodółka morga ogrodu owocowego w powiecie kościańskim zaraz na sprzedaż. Kowalak. Poznań. Łukaszewicza 18. zdw 88 129/30

Maszynę
mało używaną, Singera, okazyjnie sprzedam Szkolna 13 II., lewo. zdw 88 192

Warsztat
tokarski, nadającymy się na samochodowy. korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 87 993

Okazja budowlana
z rozbiórki. Okna żelazne ze szkłem m² od 8—10 zł. deski podłogowe szalówkę. kantówkę. drzwi. okna. juta. rynny. papa sprzedaje się w Parku Wilsona. pawilon „Prasy". zdw 87 067

Motocykl Saroléa-Supersport 500 ccm
model 1929. z oświetleniem elektrycznem i sygnałem elektr. Boscha. bardzo mało używany. korzystnie na sprzedaż Woźna 12. u portjera. zdw 88 404

Fuzja
Brauningówka korzystnie Jankowski. Orzeszkowej 2. zdw 88 400

Fryzjerski
zakład pierwszorzędny sprzedam. Kurjer zdw 88 390

Meble
w olbrzymim wyborze po cenach zniżonych poleca A Baranowski. Poznań ul Podgórna 13 Pw 4053 34.47

Klubowy
garnitur dobrze utrzymany cena korzystnie zł 170 Magazyn mebli. Strzelecka 30 przez podwórze. zdw 88 373

Drukarnię
małą z powodu wyjazdu za ⅔ wartości sprzedam Oferty Kurjer rw 11 494

Klubowy
garnitur elegancki nowy sprzedam 250 zł. Lewicki Grobla 4. zdw 88 380

Willa
10 pokojowa garaż obszerny ogród przy tramwaju sprzedam. Krzesiński, Piekary 8. zdw 88 409

Sprzedam
tanio bryczkę polowczyk, jak nowy. Ostrówek 10—11. zdw 88 405

Sprzedam
tanio, ładną karą klacz 10-cio letnią. Ostrówek 10/11. zdw 88 406

Peruki
włosy, warkocze korzystnie. — Fryzjer. Apollo. zdw 88 401

Pończochy jedwabne od zł 1,60 para
do najwykwintniejszych najpoważniejszych fabryk poleca tanio hurtowo detalicznie hurtownia chrześcijańska „Julpol". Pocztowa 11. Pw 4565-36.4

2 autobusy
na linji Poznań-Puszczykowo-Mosina sprzedam na dogodnych warunkach Jan Kurkiewicz i Ska. Mosina. zdw 87 742/3

Dereń
do smażenia pięciokilowe opakowania franco zaliczką wysyła S. Hoorwitz Zaleszczyki zdw 84 943

Samochód „Fiat 501"
prawie nowy, sumiennie mogę polecić bardzo korzystnie. Wojciechowski, Stawna 13, tel. 28-08. zdw 86 725

Gdynia
Parcelę budowlaną 600 kw. m. w centrum sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 802

Wózki
dziecięce sportowe dla lalek i rowerki tanio. Gumy 27 Grudnia 15, podwórze. zdw 87 265

Pianino
zagraniczne, orzechowe, solidnej konstrukcji okazyjnie. Oferty Kurjer zdw 87 399

Kapelusze damskie
filcowe, aksamitne, czapeczki żenilkowe nowości sezonowe — sprzedaje najtaniej Z. Borowicz, Poznań ul. Wielka 8. zdw 87 482

Kamienice
składy, mieszkania wolne, wyjeżdżając sprzedam bardzo tanio. — Stefan Kolecki, Wronki. zdw 87 689

Kamienicę
ogród, skład, mieszkania wolne sprzedam. Wpłaty 30—40 000. Bydgoszcz, Gdańska 41, Kolecki. zdw 87 697

Dom
czynszowy z rocznym dochodem 15.000 zł w Ostrowie Wielkp. bardzo korzystnie do nabycia. — Oferty Kurjer nw 3674

Rower
francuski wyścigowy okazyjnie na sprzedaż. Obecny Mostowa 26, III. ptr., lewo. zdw 88 038

Worki
kilkaset od cukru raz używane bez dziur sprzedam tanio Oferty Kurjer zdw 88 065

Autobus
komunikacja zaraz sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 88 043

Kamienicę
z komfortowem urządzeniem, z ogrodem i wolnem mieszkaniem w Swarzędzu, na dogodnych warunkach na sprzedaż. Pisemne oferty do Kurjera zdw 88 367

Wyprzedaż
używanych mebli wtem jadalka dębowa prawie jak nowa. Wiadomość: Górna Wilda 117, I. Kuczyński. zdww 88 086

Kamienie polne
każdą ilość, blisko stacji kolejowej, z odbiorem na miejscu, do sprzedania. Oferty z podaniem ceny za kbm skierować do Majętności Czachorowo, poczta i powiat Gostyń, Woj Poznańskie. zdw 88 111

Zaprowadzony
skład obuwia w małem mieście z mieszkaniem i warsztatem ca. 1250 par za cene 15 000 zł sprzedam. Warunki podług ugody — Oferty Kurjer zdw 88 121

Większą
partje obuwia różnej wielkości niżej ceny zakupu sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 88 146

Skład kolonjalny
2 pokoje kuchnia z towarem lub bez sprzedam światło elektryczne komorne 70 zł. Adam Stempniewicz, Poznań-Winary, Bonin 10 zdw 88 064

Rower
dziecięcy 3 kołowy korzystnie sprzedam Marszałka Focha 87, Szulc. zdw 88 159

Zdjęcia
z niedzielnej manifestacji i pochodu są do nabycia we firmie „Hensler" papier czasopisma ul Gwarna 20. zdw 88 076

Pies
spic syberyjski dobrze wychowany do sprzedania. Stachowiak, Ratajczaka 27 telefon 22-48. zdw 88 149

Sprzedam
auto karbrjoletkę Peugeot prawie nowe Warunki dogodne. próba jazdy każdej chwili Polna 22 a, parter, prawo zdw 88 139

Sprzedam
okazyjnie kompletnie nowy zegar do taksówki firmy „Schölzel" Berlin. Wiadomość Kurjer Poznański zdw 88 138

Skład
kolonjalno delikatesowy z mieszkaniem Poznaniu Łazarz sprzedam. Adres Kurjer zdw 88 180

Wózek
dziecięcy tanio. Ruge. Długa 3, parter. zdw 88 174

Parcele
budowlane sprzedam Ciechanowski. Junikowo, Poznań 3 zdw 88 168

Zakład
fryzjerski w centrum sprzedam. Oferty Kurjer zdw 88 231

Skład
z częściowem urządzeniem mieście powiatowem zaraz wynajme. Adres Kurjer zdw 88 206

Sprzedam
tanio regały i stoły składowe. Kwiatowa 13, II., lewo, do południa. zdw 88 204

Sypialnie
sprzedaje ratami. Stolarnia Rybaki 15. zdw 88 196/7

Warsztaty stolarskie
pierwszorzędne okazyjnie 145 złotych heble zawiasy taśmowe tanio Przewodnik Św Marcin 30 zdw 83 699/700

Sypialnię
dębowo fornierowaną nową tanio sprzedam. Grobla 30, II., lewo. zdw 88 213

Skład
śródmieście, nadający się na wszelką branżę sprzedam zaraz. Adres Kurjer zdw 88 238

59 złotych
kompl. serwis obiad. 12 osób. porcelana, serwis kawowy porcelana 8½ złotego. Noże, widelce alpaka 28 złotych, szklanki tylko 10 groszy jedynie w Hurtowni Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 88 248

Magiel
średnia, dobrze utrzymana — sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 88 296

Skład
próżny mieszkaniem od gospodarza, dwuletnia dzierżawa. Małecki, Poznań, Rybaki 20a. zdw 88 298

Ogrodnictwo
na sprzedaż, blisko Poznania. — Oferty Kurjer zdw 88 300

Dom
czynszowy z rocznym dochodem 15 000 zł w Ostrowie Wielkp. bardzo korzystnie do nabycia. — Oferty Kurjer nw 3 674

Resztówka
320 mórg, okolica Jarocin, cena 180 000, wpłaty 50 000. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29. zdw 88 418

Skład
rzeźnicki, mieszkanie, zapęd elektryczny, wszelkie wygody zaraz do objęcia. Gen. Kosińskiego 17. zdw 88 364

Jadalnia
dębowa okazała, w dobrym stanie za 2 500. J. Sroczyński, pl. Wolności 2. zdw 88 368

Skład
kolonj., 2 pokoje kuchnia, tanio sprzedam. Wskaże Kurjer zdw 88 354

Parcele
różnych wielkości, wszystkich dzielnicach Poznania, bardzo dogodnych warunkach sprzedajemy. Zgłoszenia: Hodowaniak, Biuro Techniczno - Agrarne, pl. Wolności 9. zdw 88 352

5 KUPNA

Formy
do fabrykacji rur cementowych 20—50 cm średnicy, z przynależnym sprzętem kupi. Majętność Samostrzel, poczta w miejscu, powiat wyrzyski. zdw 87 896

Wózek ręczny
dwukołowy, masywny w dobrym stanie kupię Oferty Kurjer zdw 87 294

Kuchenkę
westfalską kupię oraz przyjmuję do reperacji. Oferty Kurjer zdw 87 426

Brylanty
złoto srebro itd kupuje F Tarkowska Poznań Plac Wolności 11 Pw 11 956

Chodnik
kokosowy i linoleum kupię okazyjnie. Oferty Kurjer zdw 88 091

National
kasę używaną kupię Drogerja pod Kotwicą Plac Świętokrzyski 4. zdw 88 037

Platformę
używaną powyżej 100 ctr kupię. Oferty Kurjer zdw 88 067

Bibljotekę
(szafkę do książek) kupię Oferty z ceną Kurjer zdw 88 071

Plac
pod wille przedmieście. Oferty ceną Kurjer zdw 88 086

Kupię
maszynę (typograf) model B mało używana Zgłoszenia Kurjer zdw 88 100

Radjo
Telefunkowskie 40 z głośnikiem Philipsa i baterie akumulatorową 220 volt zamienię na dwuosobowy samochód lub dobry motocykl. Zgłoszenia przyjmuje Maj Piotrowski poczta Słupce zdw 88 031

Parcela
500 2—4 zł. Rataje przy Szosie Swarzędzkiej Oferty Kurjer zdw 88 207

Krzesło
do biurka lepsze Oferty zdw 88 205

Szafę
używaną kupię. Kurjer zdw 88 320

Sypialnie
tanio gotówką kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 253

Kanapy
restauracyjne w dobrym stanie kupię. Zgoszenia ul. Wodna 10. Śniadalnia. zdw 88 419

Skład papieru
przy ruchliwej ulicy możliwie w centrum miasta Poznania kupię za gotówkę. Agenci wykluczeni. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 88 348

Młynek
duży w dobrym stanie kupię. — Oferty Kurjer rw 11 486

Kupię
bufet i kredens mało używany. Oferty Kurjer rw 11 483

Skład
kolonjalny z mieszkaniem w powiatowem mieście kupię zaraz Oferty Kurjer zdw 87 184

Kupię
zakład fryzjerski podanie warunków. Oferty Kurjer zdw 88 382

6 KAMIENICE

Dom
Bydgoszcz, centrum, najlepsza część handlowa, komorne 9 500, cena 65 000 wolne 4 ubikacje — sprzedam Zgłoszenia Kurjer zdw 88 085

Kupię
wprost od gospodarza kamienice lub gospodarstwo w Poznaniu lub okolicy Poznania przy wpłacie 40 tys. zł. Dura, Główna 112 zdw 88 110

Zarządu
domu poszukuje. Oferty Kurjer zdw 88 181

Zamienię
dom dobrze utrzymany, z dwoma składami położony w pięknej miejscowości w mieście powiatowem na Poznań lub sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 309

7 PIENIĄDZ

Wspólnika
dobrego tokarza z własnemi maszynami lub elektromontera do samochodów, posiadającego parę tysięcy zł. poszukuje. Posiadam nowo wybudowane warsztaty i garaże w większem mieście, które już rok dobrze prosperują. Oferty Kurjer zdw 86 743

Pożyczki
20 tys. zł na I hipoteke kamienicy poszukuję procent podług umowy. Oferty Kurjer zdw 88 033

Poszukuje się
wspólniczki do interesu z 2—3 tysięcy złotych Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 057

2.000 zł
ulokuje dobry interes Propozycje Kurjer zdw 88 087

8.000
pożyczę, dam dobry procent. — gwarancja wzorowe gospodarstwo rolne. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 127

400.—
pożyczki na ½ roku poszukuje, gwarancja i procent. Oferty Kurjer zdw 88 236

1 500
zł poszukuje, dam dobry procent. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 360

25 000
złotych wypożycze na hipoteke. Oferty Kurjer zdw 88 330

400 zł
kto pożyczy pannie wtem oddaje pokój umeblowany Oferty Kurjer zdw 88 333

1 000 zł
szukam na pół roku Procent pokój z utrzymaniem. Oferty Kurjer dw 1 501

8 DO WYNAJĘCIA

Wydzierżawię
11 ubikacyjne mieszkania 2 pokoje i pokój z kuchnią Główna Smolna 12 b. gospodarz Stankowski. zdw 88 008

Willa
na peryferjach miasta 5 pokoi, przynależytości garaż, ogród. — Kandulski. Wyspiańskiego 14. zdw 85 089

3 pokoje
komfortowe centrum i ptr zaraz wolne. Wiadomość: Sołtysiak, ul. Prusa 18. zdw 88 029

Mieszkanie
4 pokojowe elegancko komfortowo umeblowane cena 15 000 wtem czynsz za dwa lata zaraz oddam Adres wskaże Kurjer zdw 88 055

Szukam
sublokatora z kanją Wyjeżdżam zagranice. Oferty Kurjer zdw 88 105

Mieszkanie
pokój, kuchnia na Ławicy-wieś za rocznym czynszem od gospodarza Zgłoszenia Tomczak Poznań, Pamiątkowa 14 III prawo od 4—5. zdw 88 092

Do
odstąpienia komfortowe 3 pokojowe mieszkanie dzierżawa 100 zł za zwrotem kosztów remontu, częściowo z meblami za zgodą gospodarza Adres w Kurjerze zdw 88 090

Do
wynajęcia trzy pokoje z kuchnią z ogrodem lub bez w Puszczykówku willa Haliny Grodzkiej w pobliżu Sołtysa zdw 87 771

Mieszkanie
3 pokojowe kompletnie umeblowane w Wrześni sprzedam 3.000 zł Adres Kurjer zdw 88 119

Pokój
i kuchnię z meblami odstąpię. Adres Kurjer zdw 88 155

Willa
5 pokoi, przynależności komfort próżne lub meblami dzierżawa tylko miesięczne (Chiffre) — Oferty Kurjer zdw 88 147

Dwupokojowe
nowe czynsz dwuletni Rausch administrator Grobla 27. zdw 88 171

Mieszkanie
6 pokojowe komfortowe, przy Franciszka Ratajczaka, frontowe, I. piętro, odstąpię za zgodą gospodarza. Oferty Kurjer zdw 88 239

Mieszkanie
pokój kuchnia 800 złotych rok czynsz. 3 pokoje kuchnia z komfortem 3 000 złotych 1½ roku czynsz (Wilda). 4 pokoje kuchnia (Łazarz) za pożyczkę na 1 rok 6 000 złotych od właściciela spiesznie wynajmie „Pawilon" Marszałka Focha 15. zdw 88 240

Mieszkanie
6 pokoi, komf., słoneczne oddam natychmiast, dzierżawa miesięczna 350 złotych. Kraszewskiego 11 I. piętro, prawo. zdw 88 249

Mieszkanie
2 pokoje i 1 pokój kuchnia, łazienka i elektryczność z ogrodem, 20 minut od tramwaju, 1 500 i 800 zł za 1½ roku dzierżawa. Adres Kurjer zdw 88 266

2
lub 3 pokoje z kuchnią oddam od 1 października, elektryczność, woda czynsz miesięczny. Puszczykówko, Gorazdowska. zdw 88 414

Mieszkania
trzypokojowe centrum, czteropokojowe Wilda, sześciopokojowe, dziewięciopokojowe centrum. — Zgłoszenia poważnych reflektantów: Biuro Techniczno - Agrarne plac Wolności 9. zdw 88 353

Mieszkanie
3 pokoje wygody oddam Wilda. Zgłoszenia Wybickiego 2. IV., prawo. zdw 88 281

Pokój
kuchnia. Zgłoszenia Widziński. Małeckiego 15, podwórze. zdw 88 265

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia i pokój i kuchnia w Puszczykówku 4 min. od dworca wynajme. Grodzki. zdw 88 378

Mieszkania
1, 2, 3 pokoje kuchnia za roczną dzierżawą. Informacja św. Marcin 15. I., front. zdw 88 402

9 SZUKA MIESZK

Natychmiast
poszukuje dwupokojowego mieszkania wprost od gospodarza Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer zdw 88 066

Mieszkanie
3—4 pokojowe li tylko w centrum poszukuje kupiec zaraz Płacę czynsz za dwa lata lub więcej zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 88 062

4 do 5
pokojowego mieszkania poszukuje Płacę czynsz zgóry podług umowy. Zgłoszenia piśmiennie do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr 37.8. Pw 4 939-37.8

4 — 5 pokojowego
mieszkania poszukuje wprost od gospodarza Czynsz 2 lata zgóry. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 88 223

Od gospodarza
prosi mała rodzina 1 pokojowe mieszkanie Czynsz ½ roku zgóry Zgłoszenia Kurjer zdw 88 078

Dwu
lub trzypokojowego mieszkania, płace odstępne lub dzierżawę. — Pośredników wykluczam. Oferty Kurjer zdw 88 216

Mieszkania
3 pokoj. z wygodami wprost od gospodarza poszukuje płacę 3 letnią dzierżawę zgóry. Oferty Kurjer zdw 88 350

2
próżnych pokoi możliwie w śródmieściu poszukuje zaraz Zgłoszenia Kurjer zdw 88 056

11 POKOJE UMEBL

Dwuosobowy
niekrępujący Szymański. Wielkie Garbary 29. zdw 86 903

Pokój wspólny
dla panienki zaraz wolny Ulica Wodna 5 drugie piętro zdw 87 372

Wykwintny
niekrępowany dwuosobowy, pianino u samotnego pana 100 zł. Słowackiego 37. Dzwonek prawo pierwszy od góry. Godz. 3—6. zdw 87 532

Duży pokój
umeblowany gaz elektryczność, centralne ogrzewanie I piętro zaraz do wynajęcia Wyspiańskiego 12 I piętro prawo zdw 87 513

Pokój
ładny, elektryczność wynajme solidnemu panu zaraz lub 15 Dąbrowskiego 33 I., lewo zdw 86 977

Pokój
frontowy wynajme Działyńskich 11, parter, Matuszek. zdw 87 404

Dąbrowskiego 23
III. prawo elegancki fortepian utrzymaniem lub bez wolny zdw 88 030

Dwuosobowy
utrzymanie kuchnia Matejki 45, II. lewo zdw 88 093

Słoneczny
pokój dla pani Matejki 60 wysoki parter, lewo, godzina 2—4. zdw 88 083

Małżeństwu
wynajmę pokój umeblowany z używaniem kuchni zaraz lub 15. 9 30. Górna Wilda 54 III prawo. zdw 88 082

Z klatki schodowej
pokój solidnemu inteligentnemu panu 3 minuty od Starego Rynku wskaże Kurjer zdw 88 025

Umeblowany
słoneczny małżeństwu lub panom zaraz Sobik, Umińskiego 12. zdw 88 133

2 pokoje
umeblowane obok siebie Młyńska 9. I. prawo. zdw 88 161

Próżny
pokój duży elektryczność wynajme śródmieście Adres wskaże Kurjer zdw 88 163

Pokoik
przy Moście Teatralnym bez pościeli z światłem elektr. solidnemu panu zaraz Adres wskaże Kurjer zdw 88 160

Pokój
panu zaraz. Niegolewskich 16. III. lewo. zdw 88 153

Pokój
dla pań Żupańskiego 3, I wprost zdw 88 145

Umeblowany
panom, panu bez pościeli Strzelecka 11. III prawo zdw 88 178

Plac
Świętokrzyski wejście Romana Szymańskiego 1. I lewo Pokoje dwu i jednoosobowe pierwszorzędne utrzymanie telefon zdw 88 176

Wspólny
pokój gimnazjasty lub studenta Kantaka 5, ogród II lewo zdw 88 165

Pokój
na 2—1 osobę elektryczność Rynek Łazarsk 3 II. Jedyniecka. zdw 88 232

Pokój
Mickiewicza 15 parter, lewo. zdw 88 235

Pokój
frontowy słoneczny wynajme. — Szwajcarska 26, III., prawo. zdw 88 225

Pokój
dwom panom Białecka Szkolna 9. zdw 88 230

Drugiego
pana, przechodni, Piekary 4. III zdw 88 227

Pani
na wspólny pokój Rybaki 8. II. piętro, lewo, front zdw 88 219

Pokój
dla panów Małeckiego 38. III., prawo. zdw 88 222

Pokój
lepszemu panu wynajme zaraz Śniadeckich 6 a dom ogrodowy parter, prawo zdw 88 218

Centrum
frontowy pokój 1—2 osobom wynajme Mielżyńskiego 22, I zdw 88 200

Pokój
wynajmie dla jednej lub dwóch osób. Żupańskiego 13 Spychalska zdw 88 199

Słowackiego
34. I., lewo, utrzymanie bez. zdw 88 191

Wynajmę
pokój frontowy zaraz Łąkowa 19. I., prawo. zdw 88 185

Elegancki
pokój dwom panom. Plac Sapieżyński 5, III., prawo. zdw 88 217

Niekrępujący
zaraz. Bojarski Prusa 2. zdw 88 215

Pokój
wynajmę. Mostowa 26 4 wejście III. prawo. zdw 88 212

Centrum
2 przyległe, czyste, dobrze umeblowane pokoje, całodziennem, częściowem, dobrem utrzymaniem. Romana Szymańskiego 4, III., lewo. zdw 88 214

Pokój
umeblowany. Ratajczaka 11a, 3 wejście, II. piętro, prawo. zdw 88 208

Pokój
umeblowany wynajmę. Górna Wilda 49, I. ptr., prawo. zdw 88 237

Jednoosobowy
dwuosobowy utrzymaniem (bez). Romana Szymańskiego 7, I. zdw 88 246

Pokój
wspólny, światło elektryczne. — Plac Nowomiejski 5 II. wejście Lindner. zdw 88 251

Panią
porządną przyjmę na pokój — Sztulowa, Starołęka, Starołęcka 9 zdw 88 247

Wspólny
panu. Kanalowa 4. II. zdw 88 321

Naprzeciw
zamku nowoumeblowany, elektryczność zaraz. Kolesiński, św. Marcin 41. III. zdw 88 322

Chłopców
szkolnych dwóch z utrzymaniem przyjmę. Długa 4. III., prawo. zdw 88 314

Pokój
na biuro, telefon, elektryczność. Św. Marcin 5. Hoffman. zdw 88 295

Pokój
również wspólny, elektryczność, centralne ogrzewanie. Szkolna 3, wchód prawo, II., prawo. zdw 88 293

Ładny
niekrępujący frontowy ewentualnie fortepian, solidnym Rybaki 21, parter, prawo zdw 88 338

Pokój
frontowy 1—2 panom. Małeckiego 14. II. ptr., lewo. zdw 88 261

Ratajczaka 11 a
4 wejście, II., prawo, słoneczny 1—2 osobowy z utrzym niem wynajmę. zdw 88 263

Uczciwą
panienkę pokój, pościel pożądana. Piekary 6, III., prawo. zdw 88 267

Pokój
lepszy dla 2 osób. Wielkie Garbary 18, wejście Woźna II., prawo. zdw 88 415

Pokoik
skromny bez pościeli i dwuosobowy elektryczność. Różana 12, Sobkowiak. zdw 88 285

Dwuosobowy
Mostowa 15 III., Pikelowa. zdw 88 282

Słowackiego
35 III., prawo, dwa pokoje z balkonem wynajmę. zdw 88 363

Pokój
Strzelecka 11, I., lewo. zdw 88 275

Mały
pokoik wolny. Majewski Słowackiego 31-33, III wejście Prusa zdw 88 345

Pokój
wolny dla pana. Łąkowa 7a, parter, lewo. zdw 88 344

Dwie
panienki z dobrej rodziny przyjmę na stancję. Ratajczaka 29, III., prawo, godz. 1—4. zdw 88 290

Pokój
15 lub 1. 10. Wrocławska 38 — Orwat. zdw 88 268

Pokój
z balkonem dla 2 osób czysty, elektr., wynajmę zaraz. Szamarzewskiego 8 IV. p., prawo. zdw 88 276

Pokój
z telefonem komfortowo urządzony oddam solidnemu panu. Ul. Działyńskich 9. III prawo. Pw 4 944-37.32

Dwuosobowy
lub jedno umeblowany elektryczność Łazarz Kossaka 21, III., narożnik Wyspiańskiego. zdw 88 329

Pokój
słoneczny piękny wynajme pani z dobrej rodziny Marszałka Focha 177, I., Punicka zdw 88 190

Elegancki
pokój elektryczność 1—2 osobom. Kraszewskiego 16, front, I., prawo. zdw 88 349

Pokój
umeblowany balkonowy wspólny. Rybaki 12 III., prawo, front. zdw 88 332

2 pokoje umeblowane
dla jednego pana do wynajęcia. Ogrodowa 9. III piętro prawo. Pw 4 936 37.21

Trzyosobowy
Wierzbięcice 39 a III., prawo. zdw 88 379

Pokój
Grobla 30 II., lewo, narożnik Wielkich Garbar. rw 11 489

Pokój
umeblowany bez pościeli. Matejki 66, II., prawo. rw 11 490

Pokój
1—2 panom wynajmę. Cieszkowskiego 7, wysoki, parter, drugie, lewe drzwi. zdw 88 408

2 pokoje
frontowe sypialny i gabinet wynajmę solidnemu panu. Słowackiego 25, III., lewo. zdw 88 407

Pokój
umeblowany. Żabikowo, Lipowa nr. 15. zdw 88 399

Słoneczny
frontowy, duży, inteligentnym solidnym. Elektryczność, łazienka. Ogrodowa 13, II. prawo. zdw 88 389

Pokój
frontowy dwom. Strzelecka 6. III., lewo. zdw 88 270

12 SZUKA POKOJU

Poszukuję pokoju
wytwornie urządzonego z elektrycznością w centrum lub okolica Matejki, nie wyżej II piętra ewentl. z utrzymaniem. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 88 056

Pokoju
umeblowanego od 15 9. poszukuje solidna pani u spokojnych ludzi. Oferty Kurjer zdw 88 053

Zupełnie
niekrępującego pokoju poszukuje pan zaraz 15. — 1. 10. Oferty cena Kurjer zdw 88 077

Stancji
u profesora na Jeżycach lub Łazarzu poszukuje dla gimnazjalisty tylko gdzie chłopcy klas niższych. Oferty Kurjer zdw 88 095

Pokoik
umeblowany, skromny, czysty, potrzebny dla pana w pobliżu śródmieścia. Oferty z ceną Kurjer zdw 88 094

Pokoju
umeblowanego poszukuje inżynier kawaler, z telefonem. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 081

Pani
wynajmie zaraz elegancko umeblowany duży słoneczny, najwyżej II. piętro z utrzymaniem Kobiecznie pianino, elektryczność, łazienka dzielnica Łazarz lub okolica Opery Oferty z warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 86 509

Pan
poszukuje pokoju z oddzielnem wejściem. Oferty z ceną do Kurjera zdw 88 117

Stancji
za posługę śródmieście. Kurjer zdw 88 114

Pokoju
frontowego poszukuje profesorka gimn., zupełny spokój. Jedynie dokładne oferty z cena Kurjer zdw 88 132

Młody
solidny pan szuka niekrępującego pokoju najchętniej z osobnem wejściem zaraz lub później. — Oferty Kurjer zdw 88 142

Urzędniczka
poszukuje skromnego pokoiku. — Pościel własna. Oferty Kurjer zdw 88 156

Pokoi
dwóch łącznych, eleganckich, elektryczność, poszukują dwaj panowie, Oferty z cena Kurjer zdw 87 810

Ekspedjentka
przyłączy się od 15 jako druga na pokój w pobliżu pl. Świętokrzyskiego. Oferty Kurjer zdw 88 209

Pokoju
z utrzymaniem w okolicy Śniadeckich poszukuję dla elewa. — Zgłoszenia Kurjer zdw 88 269

Pokoju
skromnego lub wspólnego poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 284

Osoba
intel. poszukuje pokoju z kompl. utrzymaniem, przyzw. umebl., centr. ogrz., elektr. światło. — Oferty do Kurjera zdw 88 371

Młody
inteligentny pan poszukuje czystego, niekrępującego pokoju, dzielnica obojętna zaraz lub 15. bm. Oferty Kurjer zdw 88 372

Poszukuję
skromnego pokoju na cichą pracownię w centrum. Światło elektryczne. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 88 289

Pokoju
skromnie umeblowanego szuka małżeństwo z dwojgiem dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 335

13 LOKALE

W centrum
poszukuje poważne przedsiębiorstwo zbożowe dwóch pokoi i piętro na biura zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 87 866

Lokal
handlowy w rynku w pow. mieście położony wraz z mieszkaniem zaraz do wynajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 88 113

Lokal
włącznie sklepu, nadający się na hurtownię lub pracownie przy najruchliwszej ulicy oddam od 1. X. 30. Zgłoszenia do „Par", Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 37.31. Pw 4 943 37.31

Ubikacji
na urządzenie mniejszej fabryki w miastach Środa, Śrem lub Jarocin poszukuję. Oferty Kurjer zdw 88 396

14 DZIERŻAWY

Poszukuję
dzierżawy od 300—500 mórg ziemi, blisko Poznania. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 904

Sklep rzeźnicki
42 lata w jednych rękach, najstarszy na miejscu, nowocześnie urządzony z własną chłodnią, obroty można wykazać księgami handlowemi z rąk niemieckich natychmiast do wydzierżawienia ewentualnie do sprzedania. — Leo Arendt jr., mistrz rzeźnicki Tczew (Pomorze), Mickiewicza nr. 12. zdw 87 890

Plac
ze szopami wydzierżawię Deierling, Górna Wilda 160 I. zdw 86 943

Poszukuję
dzierżawy restauracji z mieszkaniem, gdzie jest pełna koncesja w mieście pow. lub większem mieście ruchliwem zaraz lub 1. 10. 30. Oferty do Kurjera zdw 87 282

Restaurację
miasto prowincjonalne korzystnie wydzierżawi Wędzikowski. Poznań, Szamarzewskiego 8, parter, lewo. zdw 88 393-4

Willa
z wolnem siedmiopokojowem mieszkaniem, 6 mórg gruntu, wtem ogród, szparagarnia, w Krotoszynie do wydzierżawienia ewentl. sprzedania Kurjer zdw 88 201

Skład
ul. Marszałka Focha od właściciela za czynszem rocznym spiesznie wydzierżawi „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 88 243

Gościniec
na wsi wydzierżawię inwalidzie wojennemu Bogumił Funda, Możdżanów, poczta Sośnie, pow. Odolanów. zdw 88 304

Piekarnia
w pełnym biegu, przy ruchliwej ulicy, nadająca się na cukiernię wtem koń i wóz, zaraz do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba 2 500 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 88 305

Piekarnia
na wsi kolonjalnej zaraz do wydzierżawienia. Dzierżawa według ugody. Zgłoszenia do właściciela W. Judek, Łowiń, poczta Lewice, pow. Miedzychód. zdw 88 312

Piekarnia
do wydzierżawienia w pełnym biegu z powodu choroby 3 000 zł. Rymarkiewicz, Gniezno, Grzybowo 16. nw 3 701

Poszukuję
dzierżawy piekarni w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 377

Poszukuję
składu z mieszkaniem w Poznaniu lub na prow. nadającego się dla fryzjera wprost od gospodarza. Oferty do Kurjera zdw 88 381

15 LETNISKA

Zakopane
Zajedź do „Sasa" Chramcówki Wróciszy do domu zadowolony Ogród niedrogo zdw 80 195

Rabka
Zdrój. Wille w cenie 20 30, 40, 60 90, 100 150, 200 300 tysięcy złotych, parcele od 1 do 27 zł za 1 m² i gospodarstwa rolne sprzeda biuro inż Lisowskiego (biuro informacyjne „Orbis"). Rabka naprzeciw dworca telefon 36. nw 3 336

16 OSOBISTE

Unieważniam
legitymację, wykaz osob i książeczkę wojskową, które mi skradziono. Ludwik Gryza. zdw 88 046

Celem
wymazania mej hipoteki poszukuję nauczyciela Gustawa Weidemana, który ostatnio zatrudniony był w Poznaniu, a obecnie nie wiem, gdzie się znajduje. Oskar Wieske, Roscinno powiat Wągrowiecki. nw 3 702

Za
długi mego syna Jana nie odpowiadam. Franciszek Gertner, ul. Skarbowa 18. zdw 88 162

21 ZGUBY

Ostrzegam
przed nabyciem weksli zł 200 —. 31 X. 30 i zł 200.— 13. XI. 30. skradzionych wraz z teką z samochodu na Placu Św Krzyskim. Złodzieja proszę o zwrot ważnych dokumentów handlowych oraz 2 książeczek samochodowych — PZ 48 060 i PZ 49 365 do firmy Gondola, fabryka czekolady ul. Pamiątkowa 23. zdw 87 980

22 ROZMAITE

Abażury
firany różne poduszki wykonuje tanio prędko Sikorska Mostowa 14 a front, IV piętro zdw 85 531

Obrazy oprawia
najgustowniej i najtaniej — Witold Leworski. Wrocławska 36. skład obrazów. Pw 4067-34.142

Dywany
reparuje Tabernack. Raczyńskich 2. parter lewo przy Placu Bernardyńskim. dw 1463

Akordy
nadzory przeprowadza bankowiec Kurjer zdw 88 088

Oddam
zdrowego chłopca 9 miesięcznego na własne. Oferty Kurjer zdw 88 041

Tapicer
Wszelkie przeróbki wykonuje szybko dokładnie i tanio Danecki Adam. Wielkie Garbary 50 dom tylny. II. zdw 88 137

Prośba
Żona inwalidy prosi o używane rzeczy i obuwie dla dzieci za małem wynagrodzeniem Oferty Kurjer zdw 88 158

Kto
wskaże posadę temu zaofiaruje 5 lampkowy radjoaparat (Ekranowany). Oferty Kurjer Poznański zdw 88 144

Radjoaparaty
przerabiam na Ekranowane tanio i solidnie Oferty Kurjer Poznański zdw 88 143

Poszukuję
pośrednika do sprzedaży auta. Wiadomość Kurjer Poznański zdw 88 140

Monogramy
na bieliznę wykonuje pierwszorzędnie Czechańska, Wysoka 11, I. zdw 88 182

Jasnowidz
Pewuki metapsychografolog wyjaśnia wszelkie najtrudniejsze sprawy. Woźna 18, III., prawo. zdw 88 211

Naprawiam
stopy do pończoch artystycznie. Rom. Szymańskiego 8, w podw. parter, lewo. zdw 88 260

Kołnierzyk
15 gr. sztyw. prasuje. Kozia 15. III., lewo. zdw 88 278

Pracownia
bielizny wykonuje damską, męską, pościelową, całkowite wyprawy, cena przystępna. Wielkie Garbary 18, wejście Woźna, II. ptr., prawo. zdw 88 416

Kto
przyjmie 3 letniego chłopczyka na wychowanie? Zgłoszenia Kurjer zdw 88 280

Szukam
panów na prywatne obiady. — Adres Kurjer zdw 88 343

Pończochy jedwabne od zł 1,60 para
do najwykwintniejszych, najpoważniejszych fabryk poleca tanio hurtowo detalicznie hurtownia chrześcijańska „Julpol". Pocztowa 11. Pw 4 565-36.4

Futra
damskie i męskie wszelkiego rodzaju wykonuje na miarę według najnowszych modeli. Reparacje i przeróbki fachowo i tanio. W. Królikiewicz. Podgórna 6 Pw 4 884-37.23

Krawcowa
przyjmuje szycie w dom. Krzyżaniak, Długa 8, II. piętro. dw 1 504

23 OŻENKI

Lekarz
lat 33, katolik, osiedlony w jednem z dużych miast w Poznańskiem, nawiąże znajomość z panną, religijną i nie nowoczesnych tylko poglądów. Pośrednictwo ze strony krewnych pożądane. — Rzecz traktuję serjo. Dyskrecja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 86 265

Kawaler
kupiec, lat 34, wysoki brunet, posiadający hurtownię, szuka celem rychłego ożenku miłej gospodarnej panny lub wdówki Majątek dla powiększenia przedsiębiorstwa jak obopólnego dobra pożądany. Dyskrecja zapewniona Rzecz traktuje się poważnie. Anonimy do kosza Oferty upraszam Kurjer zdw 88 099

Wdowa
po oficerze, urzędniczka państwowa lat 31, wyjdzie za inteligentnego pana. Oferty Kurjer zdw 88 188

2 podoficerów
średniego wzrostu, lat 27 z powodu braku znajomości pragną poznać panie lat 22—25 w celu matrymonjalnym. Panie poważnie myślące zechcą przesłać oferty do Kurjera zdw 88 317

Pani
inteligentna wdowa, majętna, kath. życzy znajomości starszego, wyższego urzędnika. Nauczyciel i wdowiec ma pierwszeństwo. Cel ożenek. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 88 307

24 NAUKA

Francuskiego, muzyki
udziela rutynowana nauczycielka Metoda według szkół francuskich, belgijskich Uczennica Vincent d'Indy'ego Lutecienne Niegolewskich 10 II prawo zdw 86 537

Korepetycje
udziela akademik także niemieckiego. Oferty „Par", Al. Marcinkowskiego 11 pod 56.376. Pw 4835-46.376

Nauka
pisania na maszynach metodą nowoczesną Zapisy codziennie w firmie Block Brun w Poznaniu, plac Wolności 8, I ptr. Pw 4 037-32.112

Francuskiego
łatwą metodą uczy rutynowana tanio. Działyńskich 8, III lewo. zdw 88 104

Uczennice szkolne
codziennie przyjmuje na po południa nauczycielka. Staranny dozór i fachowa pomoc w odrabianiu wszystkich zadań szkolnych. Opłata bardzo przystępna. Zgłoszenia Al. Marcinkowskiego 19. II. ptr. zdw 88 074

Kto
udzieli kurs ondulacji w godzinach popołudniowych? Oferty Kurjer zdw 88 136

Kursy kroju Świętokrzyski
3. założone 1870 Rozpoczęcie kursu 24 września Zapisy od 16-go września pomiędzy 11—17 Kazimira Kazubowska zdw 88 102/3

Pomocy
w nauce w zakresie niższych klas gimnazjum humanistycznego udzieli studentka. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 154

Języki nowożytne
angielski francuski włoski, niemiecki udzielane przez osoby wykształcone rutynowane. Pełne kwalifikacje. Dłuższy pobyt zagranicą. Teorja konwersacja. ul. Strzelecka 31 dom ogrodowy, II. prawo, 3—7. zdw 88 203

Lepsze wykonanie
wyróżnia pracownika Kursy korespondencyjne Powszechnego Instytutu Organizacji Nowoczesnej. Warszawa Hoża 35/25 uczą poszukiwanych metod naukowej organizacji księgowości, biurowości, sprzedaży, reklamy itd. Wyczerpujące informacje bezpłatnie. Podać listownie: adres, zawód. Tw 320

Student
udziela lekcyj. Oferty Kurjer zdw 88 202

Nauczycielka
udziela tanio korepetycyj (wszystkie przedmioty). Oferty Kurjer zdw 88 316

Anglik
udziela lekcyj. Plac Asnyka 1, wysoki parter, lewo. 6—7. zdw 88 361

Matematyk fizyk
potrzebny, ośmioklasistce. Oferty Kurjer zdw 88 356

Kto
wyuczy trykotarstwa maszynowego? Zgłoszenia Kurjer zdw 88 184

Młodszy
pan poszukuje konwersacji polskiej za niemiecką. Oferty Kurjer zdw 88 341

Męskie Gimnazjum Państwowe
(typu neoklasycznego) w Nowemmieście nad Drwęcą, na Pomorzu, ma wolne miejsca we wszystkich klasach. Bursa gimnazjalna 60 złotych miesięcznie. Stancje prywatne od 60 do 80 złotych. Miasto ładne, czyste, zdrowe, spokojne Rada Rodzicielska. dw 1 502

W godzinach wieczornych
wyuczam prywatnie księgowości według wszystkich systemów do całkowitej pewności bilansowej szybko i tanio sposobem najnoszym. Postęp. Wrocławska 35, III. zdw 88 374

Kurs
fryzjerski tanio. Wskaże Kurjer zdw 88 391

25 MUZYKA

Lekcyj gry na fortepianie
udziela Halina Malinowska, b. prof. Państwowego Konserwatorjum w Poznaniu Konserwatorjum Wrocławskiego Zgłoszenia ul. Seweryna Mielżyńskiego 1, III. zdw 85 632

Dobry
czelista jazband wolny Kunze, Grudziądz, ul. Trynkowa 12. nw 3 709

26 ROZRYWKA

Kino „Harfa"
Tancerka Ochinea. Jak kochają gwiazdy. zdw 88 385

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Kasjerka - książkowa
uczciwa z kilkoletnią praktyką na niewypowiedzianej posadzie, znająca amerykańską książkowość, korespondencje pisanie na maszynie poszukuje posady najchętniej jak dotąd w przedsiębiorstwie zbożowem Zgoszenia do Kurjera zdw 87 621

Ekspedjentka
z branży bławatów i towarów krótkich, dzielna w swym zawodzie, szuka posady zaraz lub później. Wojtaszewska, Bydgoszcz, ul. Fordowska 75. zdw 87 538

Pomocnik
kołodziejski, samotny po wojsku szuka pracy najchętniej w majątku Adres Bronisław Matuszek, Miedzychód, Wiejska 6. zdw 87 615

Dwie egzaminowane hafciarki
na haft biały, kolorowy, złoty i rysunki z ukończonym 3 letnim kursem i roczną samodzielną praktyką poszukują posady w lepszej pracowni. Oferty do Kurjera zdw 87 316

Młoda gospodyni!
zna gospodarstwo kompletne domowe i podwórzowe poszukuje odpowiedniej posady zaraz lub później, miejscowość obojętna Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 87 221

Szofer
kawaler, lat 29, z 5 letnią praktyką poszukuje posady. Miejscowość obojętna zaraz lub później. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 87 252

Osoba
krytycznem położeniu poszukuje posługi. Oferty do Kurjera zdw 87 869

Bufetowa
młoda inteligentna, rzetelna poszukuje posady do składu piekarsko-cukierniczego od 15. 9. lub od 1. 10. — Zgł. do Kurjera Poznańskiego zdw 87 882

Panienka
17-letnia szuka posady do dzieci najchętniej na prowincji. — Oferty Kurjer zdw 87 931

Ekspedjentka
z branży piekarsko - cukierniczej i składu kolonjalnego, z dobremi świadectwami, poszukuje posady miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 87 925

Szofer kowal
szuka posady. Oferty Kurjer zdw 87 957

Początkująca
biuralistka z ukończoną szkołą handlową szuka posady. Oferty Kurjer zdw 87 814

Szofer kowal
sumienny poszukuje posady W wolnych chwilach zajmie się inną pracą Wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer zdw 87 897

Nauczycielka gimnazjalna
francuskiego, niemieckiego polskiego, poszukuje posady gimnazjum Poznań. Oferty Kurjer zdw 87 580

Cukiernik
młodszy samodzielny dobry fachowiec poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 80 658/9

Inteligentna
panienka sierota córka po nauczycielu poszukuje posady ekspedjentki, najchętniej w branży papieru. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 368 nw 3 670

Szofer
2 letnią praktyką i rok warsztatowej praktyki poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 040

Zaufana
inteligentna panna szuka posady do szycia, biura, składu, wynagrodzenie skromne. Kurjer zdw 88 036

Nauczycielka
domowa poszukuje posady zaraz Przygotowuje młodsze i starsze dzieci do gimnazjum. Znajomość nowoczesnych metod nauczania, dłuższa praktyka. Oferty Kurjer zdw 88 035

Posługaczka
szuka całodziennej posługi. Oferty Kurjer zdw 88 034

Posługaczka
poszukuje posługi Oferty do Kurjera zdw 88 032

Praczka
poszukuje miejsca zaraz Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 068

Fryzjerka
poszukuje posady zaraz lub później. Oferty do Kurjera zdw 88 058

Panienka
do dzieci, robótki ręczne zaraz lub 15. 9, włada również językiem niemieckim Oferty Kurjer zdw 88 116

Panienka
z dobremi świadectwami poszukuje posady do dzieci od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 051

Młodsza dziewczyna
szuka posady od 15 września. — Proszę oferty skierować do Kurjera zdw 88 047

Mogę
polecić dobrą służącą. Wiadomość Graniczna 3, III zdw 88 044

Dziewczyna
do wszystkiego od 15 9 szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 052

Kuśnierka
pierwszorzędna szuka pracy w dworach. Oferty Kurjer zdw 88 072

Szukam
posługi. Oferty Kurjer zdw 88 097

Człowiek
młody szlachetny poszukuje pracy w młynie, mam 2 letnią praktykę jako przyuczony miejscowość obojętna. Proszę łaskawie ofrety Kurjer zdw 88 096

Kucharz
kawaler poszukuje posady od 15. 9. lub 1 października. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 080

Panienka
poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 88 042

Ekspedjent - dekorator
z branży konfekcyjno - bławatniczej poszukuje odpowiedniej posady od 1. 10 30 Świadectwa i referencje pierwszorzędnych firm Oferty Kurjer zdw 87 803

Typografista
obeznany z maszyną A. i B. składający dość szybko poszukuje posady, najchętniej w Poznańskiem. Oferty Kurjer zdw 88 101

Dzielna
ekspedjentka z branży rzeźnickiej poszukuje posady miejscowość obojętna. Oferty do Kurjera zdw 88 107.

Biegła
podręczna poszukuje posady do szycia. Oferty Kurjer zdw 88 118

Poszukuję
posady z samodzielnem gotowaniem, w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 88 369

Inteligentna
panienka poszukuje posady do dzieci, pomoc w polskim i niemieckim języku Leokadja Zalewska, Garncarska 5, u p. Zrodowskiej. zdw 88 122

Panienka
poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer zdw 88 135

Dziewczyna
ze wsi, z porządnej rodziny poszukuje posady pierwszego miejsca u dwóch lub trzech osób. — Oferty Kurjer zdw 88 134

Gospodyni
szuka posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 88 131

Fryzjerka
szuka posady jako bona do dzieci. Oferty Kurjer zdw 88 150

Panna
uczciwa, znająca szycie, hafty, robótki oraz gospodarstwo szuka jakiejkolwiek posady, możliwie do dzieci, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 88 073

Dziewczyna
starsza uczciwa szuka posady w lepszym domu u dwóch lub trzech osób z gotowaniem 15. 9. lub zaraz. Oferty Kurjer zdw 88 148

Poszukuję
posady jako woźny lub inkasent z kaucją Oferty Kurjer zdw 88 141

Biuralistka
młodsza, stenografja, maszyna, poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 88 183

Służąca
wiejska, uczciwa poszukuje posady najchętniej u samotnych państwa od 1 października. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 177

Służąca
wiejska poszukuje posady do wszystkiego w mniejszym skromnym domu od 15 9 Oferty Kurjer zdw 88 175

Wychowawczyni
inteligentna skromnych wymagań, dwuletnie świadectwa poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer zdw 88 170

Ślusarz
poszukuje posady w swym zawodzie lub jako portjer, woźny, inkasent z kaucją 300 zł. Oferty Kurjer zdw 88 164

Młodszy
czeladnik piekarski poszukuje posady, miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer rw 11 491-2

Poszukuję
posady do samotnej osoby, zajmę się wszelką praca Oferty Kurjer zdw 88 228

Gospodyni kucharka
młoda, znająca dobre gotowanie, poszukuje posady 15 września lub zaraz. Michalska, Czesława 9 u p. Panke. zdw 88 366

Krawcowa
pierwszorzędna na garderobę damską, dziecięca, szuka posady poza dom, także wyjedzie. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 365

Inteligentna
pani poszukuje posady jako kasjerka lub kierowniczka filji. — kaucji 1.000 zł. Wrocławska 17, u pani Wlizłowej. zdw 88 123

Ogrodnik
kawaler po wojskowości 5 letnia praktyką z bardzo dobremi świadectwami, obeznany w wszystkich gałęziach swego zawodu, poszukuje posady 15. lub 1. 10. Łaskawe zgłoszenia Stanisław Broński, Sarbinowo, poczta Paczkowo, powiat poznański. zdw 88 226

Dziewczyna
samodzielna poszukuje posady, dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 88 229

Posługi
poszukuje młoda osoba z dobremi świadectwami. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 88 198

Dziewczyna
wiejska, z dobrem gotowaniem, obeznana z wszelką pracą domową, szuka posady od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 244

Praczka
poszukuje prania. Wierzbięcice 35, u p. Jesionowskich. zdw 88 242

Osoba
średni wiek, poszukuje posady od 15. 9. z praniem i gotowaniem, zna język polski, niemiecki. — Oferty Kurjer zdw 88 245

Dziewczyna gosposia
poszukuje od 15. 9. posady najchętniej do Przew. Ks. Wikarego lub jednej osoby. Zależy mi jedynie na religijnym i spokojnym domu. Świadectwa na życzenie. Łaskawe oferty proszę do Kurjera zdw 88 351

Pomocnik
biegły ekspedjent (lat 25), branży żelaza, sprzętów kuchennych poszukuje od 1. 10. posady. Świadectwa i referencje pierwszorzędne. Miejscowość obojętna Zgłoszenia Kurjer zdw 88 308

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posługi — Kurjer zdw 88 291

Gospodyni
lat 26 uczciwa poszukuje posady w majątku od 15. 9. Oferty Kurjer zdw 88 189

Krawcowa
z dłuższą praktyką, szyjąca wszelką garderobę damską poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 88 328

Poszukuję
posady niani do niemowlęcia lub pokojowej z dobremi świadectwami od 16 września. Kurjer Poznański jw 4 615

Osoba
starsza, zaufana, inteligentna, przyjmie posadę do wyręczenia lub towarzystwa pani domu, względnie pensjonatu. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 778

Szofer
dobry kierowca i mechanik dbający o wóz, z pierwszorzędnemi świadectwami poszukuje pracy od 15. 9. Łaskawe oferty do biura ogłoszeń Kosmos, Poznań, Zwierzyniecka 6 pod nr. 1337 nw 3 703

Bieliźniarka
wykonuje wszelką prace pierwszorzędnie oraz hafty, mereżki, monogramy w domu, poza domem, wyjazd. Klimek, Gąsiorowskich 5 a. zdw 88 359

Dziewczyna
czysta, uczciwa szuka posługi po południu. Oferty Kurjer zdw 88 375

Książkowa korespondentka
polsko-niemiecka, częściowo francuska, zupełnie samodzielna szuka posady lub godzinowego zajęcia. Łaskawe oferty Kurjer rw 11 485

Służąca
do wszystkiego poszukuje posady, najchętniej gdzie dzieci. — Zgłoszenia Kurjer rw 11 488

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Walc Naddunajski"
Aurora: Pat i Patachon p. t. „Na własnych śmieciach".
Colosseum „Głos z oddali".
Casino: „Awanturnica mimowoli".
Edison: „Harry Peela najniebezpieczniejsza przygoda".
Harfa: Tancerka Ochinea — „Jak kochają gwiazdy".
Kapitol: „Ostatni romans".
Metropolis: „Ostatni atak".
Odeon: „Męczennica małżeństwa".
Renaissance: „Córka poskromicieli niedźwiedzi".
Słońce: „Kobieta i pajac".
Stylowe: „Parada Zachodu".
Wilsona: „Niedyskretna kobieta".

Długoletni kierownik
biawatnik, lat 40, samotny, wszechstronnie wypraktykowany, poszukuje stanowiska kierowniczego albo przedstawicielstwo poważnych firm. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 88 411

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady w Poznaniu od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 392

Krawcowa
pierwszorzędna szuka posady, szyje w dom lub poza dom. — Oferty Kurjer zdw 88 395

Dziewczyna
ze wsi z gotowaniem, poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 88 386

Dziewczyna
uczciwa i pracowita, szuka posady od 15. 9. lub 1. 10. do wszystkiego. Oferty Szamotuły, Poznańska 10, Krotysówna. zdw 88 256

Lepsza
dziewczyna poszukuje posady od 15. 9. do wszystkiego z gotowaniem w lepszym domu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 88 325

Ekspedjentka
z branży kolonjalno-delikatesowej, dzielna w swym zawodzie, sumienna, z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później. Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 88 319

Wiejska
dziewczyna uczciwa poszukuje posady jako służąca do wszystkiego od 15. 9. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 88 318

Krawcowa
poszukuje posady w dom lub poza domem. Oferty Kurjer zdw 88 315

Panienka
6 kl. Wydz. muzykalna, dobre świadectwa, przyjmie posadę do dzieci uczęszczających do szkół od 1 października. Pomoc w lekcjach, wyręczy panią domu lub dopomoże w składzie. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 301

Czeladnik ślusarski
z ukończoną Państwową szkołą Rzemieślniczo-Przemysłową szuka jekiejkolwiek pracy. Oferty Kurjer zdw 88 294

Wychowawczyni
z wykształceniem seminaryjnem b. dobremi świadectwami i kilku letnią praktyką poszukuje posady do 1 lub 2 dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 88 302

Panienka
z ukończoną Szkołą Handlową poszukuje posady książkowej, stenotypistki lub kasjerki najchętniej do dworu. Oferty Kurjer pod zdw 88 303

Inteligentna
panienka, sierota, córka po nauczycielu poszukuje posady ekspedjentki, najchetniej w branży papieru. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 638 nw 3 670

Szukam
prania i posługi. Oferty Kurjer zdw 88 357

Ogrodnik szofer
wolny od wojskowości, poszukuje zaraz stosownej posady w majątku, dobre polecenia. Skibiński, Fałkowo, p. Gniezno. zdw 88 255

Praczka
rzetelna, czysto pierze, szuka prania. Oferty Kurjer zdw 88 259

Praczka
poszukuje prania w dom. Mam męża chorowitego i od roku bez pracy. Oferty Kurjer zdw 88 258

Porządna
posługaczka szuka jakiekolwiekbądź posługi. Oferty Kurjer zdw 88 257

Panienka
z kursem gotowania oraz roczną praktyką, szuka posady od 1. 10. w mniejszym majątku lub w większem do pomocy kucharza. Oferty Kurjer zdw 88 262

Służąca
z dobremi świadectwami, poszukuje posady do wszystkiego od 15. 9. 30. Oferty Kurjer zdw 88 264

Szofer
posiadający wykształcenie dwóch kursów seminarjum, poszukuje stosownej posady, gdzie mógłby się zająć pracą biurową. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 256

Służąca
wiejska poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej od 1. 10. Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 272

Poszukuję
posady praktykanta gospodarczego, posiadam trzyletnią szkołę rolniczą. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 88 271

Bona freblanka
z czteroletnią praktyką, umiejąca wzorowo zająć się dziećmi i nauczaniem, poszukuje posady od 15 września. Oferty Kurjer zdw 88 417

Inteligentna
panienka z ukończoną szkołą wydziałową, handlową, poszukuje posady jako początkująca biurowa lub książkowa. Oferty Kurjer zdw 88 413

Ekspedjentka
z branży kolonjalno - delikatesowej, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 279

Służąca
z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz lub 15. 9. — Oferty Kurjer zdw 88 277

Dziewczę
lat 15, z dobrej rodziny, poszukuje zajęcia do posyłek. Oferty Kurjer zdw 88 286

28 WOLNE MIEJSCA

Nauczycielka
wychowawczyni z pozwoleniem rządowem potrzebna zaraz na wieś do 3 dzieci Przygotowanie chłopca do I. klasy gimnazjalnej i pomoc w nauce 2 dzieciom w II. klasie gimnazjalnej Znająca język francuski, niemiecki, łacinę i muzykę. Warunki z podaniem wieku i kopję świadectw proszę przesłać Majętność Płochocin, poczta Warlubie, Pomorze zdw 88 019

Bufetowej
na Pomorze poszukuję. Posada do objęcia 15. 9. Oferty z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdw 86 851

Uczciwy wysoki zarobek
przez stałą lekką pracę w domu ofiaruje i gwarantuje około 15 zł dziennie placówka przemysłowa systemu amerykańskiego. Wystarczy podać swój dokładny adres Gdynia - Port, skrytka poczt. nr. 4. zdw 87 057

Kucharka
dzielna w swym zawodzie porządna, uczciwa pracowita znająca zaprawianie owoców, pieczenie ciast potrzebna od 15. 9. lub później. Także może się zgłosić doświadczona pokojowa Zgłoszenia z dołączeniem świadectw i podaniem żądanej pensji skierować Marja Schreiberowa Chojnice, Pomorze, Warszawska 18. nw 3 591

Aptekarza
lub aptekarki ze znajomością języka niemieckiego, dobrze poleconych, poszukuje od 1 października. Referencje oraz warunki uprasza E. Piechocki, apteka Wolsztyn. zdw 87 614

Uczennica
młoda, uczciwa do składu cukierków potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 88 412

Służąca
praniem, dobremi świadectwami potrzebna. Zgłoszenia Restauracja Mostowa 32. zdw 88 410

Podróżującego
dzielnego rutynowanego na artykuł spożywczy poszukuje wytwórnia w Poznaniu. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera zdw 88 398

Dziewczynka
do posyłek może się zgłosić zaraz Bracia Deierling, Składowa 4. zdw 88 397

Ekspedjentka
do Hurtowni Wyrobów Tytoniowych potrzebna zaraz. Oferty Kurjer zdw 88 384

2 000 — 4 000
złotych miesięcznie zarobią solidni, dobrze ustosunkowani panowie, przyjmując zastępstwo poważnego banku. — Prowadzimy dział pożyczkowy inkasowy oraz sprzedaż obligacyj premjowych na raty. Poważne oferty składać Lwów, skrytka pocztowa 271. nw 3 094

Chcesz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne profesora Sekułowicza. — Warszawa, Żórawia 42. Kursy wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu prawa, kaligrafji, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego francuskiego, niemieckiego, pisowni gramatyki polskiej oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwa Żądajcie prospektów. nw 3613

Dziewczyna
z gotowaniem bez prania potrzebna zaraz. Nijaka, Kraszewskiego 30. zdw 87 953

Pomocnik
fryzjerski dzielny w swym zawodzie potrzebny zaraz Ludwik Janczewski, Kaźmierz pod Szamotułami. r 11 476

Panna
z dobrej rodziny, inteligentna, z ładnym charakterem pisma, młodsza potrzebna do kasy i prac piśmiennych. Perfumerja Paryska, Gwarna 10. zdw 88 039

Obuwnik
na pierwszorzędną prace poszukiwany na wyjazd. Oferty Kurjer rw 11 487

Posługaczka
cały dzień uczciwa potrzebna — Zielińska Krasińskiego 13. II. zdw 88 063

Parkietówki
mogą się zaraz zgłosić. „Broadway". Starościńska 1. zdw 88 061

Potrzebni
portjer sumienny, który ma się również na centralnem ogrzewaniu oraz 2 chłopców w wieku 14 do 16 lat. Zgłoszenia piśmienne i ustne do Wydz Domów Akad., Wały Leszczyńskiego 6. zdw 88 060

Służąca
młodsza do wszelkich prac zaraz potrzebna. Palędzie, dworzec. zdw 88 054

Posługaczka
potrzebna zaraz. Cierniakowa, ul. Śniadeckich 26 zdw 88 049

Potrzebny
uczeń 6 kl. gimnazj. dla mej córki by jej pomóc. Mozer Matejki 7. zdw 88 048

Panienka
zdrowa, z lepszej rodziny, inteligentna, z dobremi poleceniami, znająca język niemiecki potrzebna do 6 letniego chłopczyka od 1. lub 15 października. Zgłoszenia codziennie od godz. 2—4 Dr Sokołowska, Chwaliszewo 70. zdw 88 045

Kuśnierki
wpracowane do maszyny i do ręki potrzebne zaraz. Marjan Bąk skład futer. Aleje Marcinkowskiego 18. zdw 88 079

Ucznia
fryzjerskiego poszukuje Wjazdowa 8. zdw 88 075

Dziewczyna
pościelą. Zgłoszenia rano do 15. Lodowa 3, inżynier Markowski. zdw 88 070

Dwóch
pomocników młodszych na prace fornierowane przyjmie zaraz Rudolf Lipowski, mistrz stolarski, Śrem. zdw 88 069

Potrzebna
od 15-tego służąca do wszelkich prac domowych Zgłoszenia Obrębska Szwajcarska 14 zdw 88 084

Służąca
potrzebna zaraz. T. Kopydłowska Kwiatowa 14 zdw 88 098

Kasjera - buchaltera
z praktyką kilkoletnią, obeznanego z książkowością Wielkop. Izby Rolniczej, któryby przytem zajmował się dozorowaniem udoju i podwórza. Wymagana jest bezwzględna uczciwość, energja i wykazanie się dobremi świadectwami. Posada jest do objęcia od 1-go października rb Oferty z odpisem świadectw skierować należy do Majętności Czachorowo, poczta i powiat Gostyń, Woj. Poznańskie. zdw 88 112

Zarobek
Domokrążcy na bardzo dobry zagraniczny artykuł mogą się zgłosić. Dura Główna 112 zdw 88 109

Kuśnierka
znająca dobrze prace Zgłoszenia Dobrowolski, Marcina 1. zdw 88 108

Kucharki
gospodyni z dobrą znajomością kuchni, prasowania i gospodarstwa podwórzowego poszukuje się na probostwo. Odpisy świadectw warunki nadsyłać do Kurjera pod zdw 88 115

Młynarza
samodzielnego dobrego fachowca do młyna wodnego poszukuje zaraz. Kandulski, Wronki, Smolnica. zdw 88 126

Służąca
potrzebna, umiejąca gotować. — Stachowiak, Wolnica 6. zdw 88 125

Stenotypistka
początkująca potrzebna Zgłoszenia od 5—6. Wejman, Kościelna 24. zdw 88 128

Krawcowe
na suknie, płaszcze, kostjumy tylko zdolne siły na stałe zatrudnienie potrzebne. L. Sawicki, Piekary 1. zdw 88 179

Do Dworu
w powiecie Chodzieskim potrzebna 1. 10 rb. uczciwa, skromna dziewczyna umiejąca gotować i do wszelkich prac domowych — również druga dziewczyna do pomocy w kuchni i do drobiu. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem wymagań do Kurjera Poznańskiego zdw 88 173

Praczka
może się zgłosić. A. Szymanowska, Poznań, Spokjna 24 a. zdw 88 169

Młynarz
zdolny znajomością obsługi motoru Wolfa, Diesla, z kaucją może się zaraz zgłosić, posada stała. Młyn Sady, powiat poznański. zdw 88 323

Potrzebne
zaraz samodzielne siły do sukienek, także specjalnej siły do rękawów. Zgłoszenia A. Perkowski, Towarowa 20. dw 1 503

PENSJONAT
Sióstr Zmartwychwstania P-go,
Poznań, ul. Marszałka Focha 147
przyjmuje uczące się panienki. Dom otoczony dużym ogrodem. rw 25400

Zaraz
potrzebna służąca do wszelkich prac domowych. Skryta 14, parter, lewo. zdw 88 166

Uczeń
piekarski potrzebny. Leon Nowicki, Poznań - Winiary, Leonarda 19. rw 11 481-2

Krawcowe
wszystkich miast powiatowych z własnem mieszkaniem zarobią 400 zł i więcej miesięcznie przez moje zastępstwo. Gotówka potrzebna 100-200 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 220

Panienki
młodsze na miarowe kamizelki potrzebne Winiszewski, Wielka 15. zdw 88 221

Stenografji
listownie jaknajdokładniej wyuczamy. „Stenograf" miesięcznik wychodzi „Stenografja parlamentarna" udoskonalona wydana Dziewięć wydawnictw. — Instytut Stenograficzny: Warszawa, Krucza 26. Pw 3 917-62.424

Manikurzystka
potrzebna. — St. Witkowski, Gwarna 12. zdw 88 241

Służąca
z gotowaniem i praniem potrzebna. Szwajcarska 24, I., lewa. zdw 88 324

Inwalidy
z kancesją wyrobów tytoniowych poszukuje. Oferty Kurjer zdw 88 167

Za
udzielenie pożyczki tysiąca złotych stała posada książkowej-korespondentki. Oferty Kurjer zdw 88 297

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Marszałka Focha 55, I., lewo. zdw 88 252

Pomocnik
starszy fryzjerski zaraz. Adres Kurjer zdw 88 254

Podróżujący
zaprowadzony na wódki na miasto Poznań, potrzebny. Firma Gaede, św. Wojciech 29. zdw 88 274

Bona
z niemieckim, z szyciem do dwojga dzieci 5 i 7 lat potrzebna. — Gaede, Berwińskiego 5. zdw 88 273

Inkasent
potrzebny 800 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 362

Biurową
na zastępstwo przyjmie zaraz przedsiębiorstwo budowlane. — Zgłoszenia z życiorysem, pensją Kurjer zdw 88 370

Maszyniarki
na bieliznę, stała posada. Adres wskaże Kurjer zdw 88 340

Uboczny zarobek
bez narażenia godności stanu znajdą inteligentne osoby mające szerokie koła znajomości. — Zgłoszenia listownie: Gospodarczy Zakład Kredytowy, Lwów, ul. Wałowa 11a. Pw 4 885-72.132

Pokojowa
czysta i biegła, warunek szycie i prasowanie, potrzebna od 1 października. Oferty Kurjer zdw 88 355

Szofer
potrzebny, 600 zł. Kurjer zdw 88 347

Ekspedjentka
b. biegła, najchętniej córka mistrza potrzebna natychmiast do składu rzeźnickiego w Gdyni. — Oferty wraz z odpisami świadectw do Kurjera zdw 88 346

Ucznia
syna uczciwych rodziców do składu kolonjalnego, połączonego z wyszynkiem i składu żelaza przyjmę Antoni Kaczmarek, Osieczna Wielkopolska zdw 88 306

Kucharka
doskonała, z wykwintnem gotowaniem również kuchni jarskiej, potrzebna od 1. 10. br. do wielkopańskiego domu w powiatowem mieście. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 88 310

Fabryka porcelany
Chodzież Woj. Poznańskie poszukuje natychmiast fachowca rytownika (grawera) do wykonywania dekoracji na płytach stalowych. Zgłoszenia pisemne do fabryki. zdw 88 313

Pomocnik
obuwniczy na męską pracę zaraz. Spółdzielnia 7. baonu saperów. zdw 88 287

Piekarz
natychmiast potrzebny, kaucja konieczna, praca stała. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 288

Poważny
Bank poszukuje na Poznań i województwo kilka pań i panów. Po próbie stała pensja. — Zgłoszenia Silski, Małe Garbary 6, II. zdw 88 292

Ubikacje
przemysłowe i handlowe w różnych wielkościach, światło elektrycz., woda, zajazd i t. d. w śródmieściu zaraz do wynajęcia. M. Szarszewska, Strzelecka 14. zw 25399

Nauczycielka wychowawczyni
z językiem francuskim do pomocy w lekcjach dla 10 letniej dziewczynki I klasy gimnazjalnej na po południu potrzebna zaraz. Zgłoszenia z odpisami świadectw do „Par" Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 37.30. Pw 4 942-37.30

Inkasenta
woźnego kaucją 4 000 zł poszukuje poważna firma Oferty „Par", 27 Grudnia 18 pod 58.296 Pw 4 941-58.296

Kucharka
dobrze polecona z dłuższemi świadectwami najchętniej z prowincji od 15. 9. lub 1. 10. potrzebna. Groszkiewicz, Mickiewicza 36 zdw 88 331

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych potrzebna Zgłoszenia Piątkowski, św. Marcin 31 I. piętro. zdw 88 336

Poszukujemy
uczennicy do biura z znajomością pisania na maszynie Zgłoszenia tylko piśmienne. Drogerja Universum, St. Porawski, Fr. Ratajczaka 38. zdw 88 327

Dziewczynka
młodsza, czysta, uczciwa z porządnej rodziny do pomocy w pracy domowej z utrzymaniem, potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 88 376

Humor zagraniczny

— Nieszczęsny — czy nie wiesz, że nikotyna zawarta w tem cygarze, starczyłaby, by zabić dwa szczury?
— Też kłopot! Nienawidzę szczurów!
(London Opinion). S. F.

Przedpłata na wrzesień 1930. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez poczte poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr., każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149